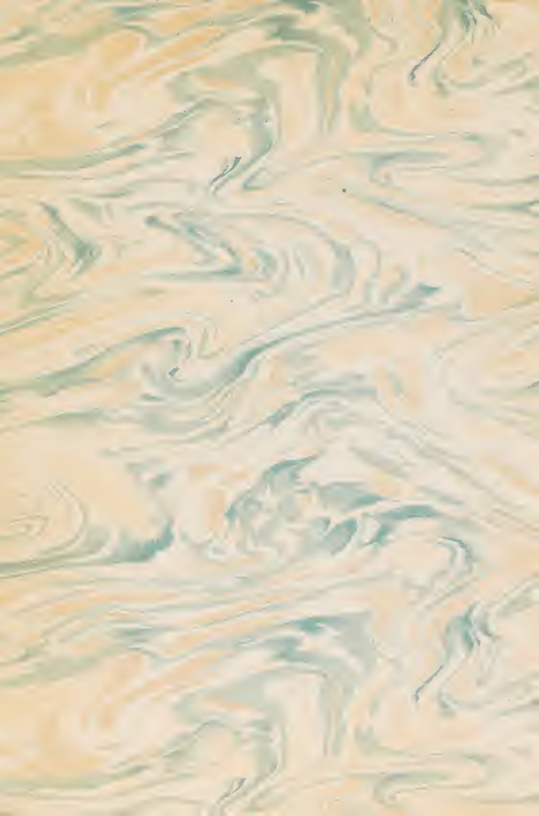

Fragment of South Arabian
Liturgy

Jews - Ritual

ישראל באהבה: וקורין **קריאת שמע**

וקורין בלחש ברוך שם כבוד מלכותו לעולם ועד.
שאין ושמע ישר' יי אחד עד
שין דשמע ודל' דאחד עד
ר"ל אם נתכוון המתפלל
בכל כונתו הרי השם עד אלוין
ביחודו ואם לאו הרי שד'

שמע ישראל יי אלהינו יי אחד: ואהבת את יי אלהיך
בכל לבבך ובכל נפשך ובכל מאדך: והיו הדברים האלה אשר
אנכי מצוך היום על לבבך: ושננתם לבניך ודברת בם בשבתך
בביתך ובלכתך בדרך ובשכבך ובקומך: וקשרתם לאות על
ידיך והיו לטטפת בין עיניך: וכתבתם על מזוזות ביתך
ובשעריך: והיה אם שמוע תשמעו אל
מצותי אשר אנכי מצוה אתכם היום: לאהבה את יי אלהיכם ולעבדו בכל לבבכם
ובכל נפשכם: ונתתי מטר ארצכם בעתו יורה ומלקוש ואספת דגנך ותירשך
ויצהרך: ונתתי עשב בשדך לבהמתך ואכלת ושבעת: השמרו לכם פן יפתה לבבכם
וסרתם ועבדתם אלהים אחרים והשתחויתם להם: וחרה אף יי בכם ועצר את השמים
ולא יהיה מטר והאדמה לא תתן את יבולה ואבדתם מהרה מעל הארץ הטובה אשר יי
נתן לכם: ושמתם את דברי אלה על לבבכם ועל נפשכם: וקשרתם אותם לאות על
ידכם והיו לטוטפת בין עיניכם: ולמדתם אתם את בניכם לדבר בם בשבתך בביתך
ובלכתך בדרך ובשכבך ובקומך: וכתבתם על מזוזות ביתך ובשעריך: למען ירבו
ימיכם וימי בניכם על האדמה אשר נשבע יי לאבתיכם לתת להם כימי השמים
על הארץ: ויאמר יי אל משה לאמר: דבר אל בני ישראל ואמרת אלהם
ועשו להם ציצית על כנפי בגדיהם לדרתם ונתנו על ציצית הכנף פתיל תכלת:
והיה לכם לציצית וראיתם אתו וזכרתם את כל מצות יי ועשיתם אתם ולא תתורו
אחרי לבבכם ואחרי עיניכם אשר אתם זנים אחריהם: למען תזכרו ועשיתם את כל
מצותי והייתם קדשים לאלהיכם: אני יי אלהיכם אשר הוצאתי אתכם מארץ
מצרים להיות לכם לאלהים אני יי אלהיכם: אני יי אלהיכם אמת: ויציב
ונכון וקיים וישר ונאמן ואהוב וחביב ונחמד ונעים ונורא ואדיר ומתוקן
ומקובל וטוב ויפה הדבר הזה עלינו לעולם ועד: אמת אלהי עולם מלכנו צור
יעקב מגן ישענו לדור ודור הוא קיים ושמו קיים וכסאו נכון ומלכותו ואמונתו
לעד קיימת: ודבריו חיים וקיימים ונאמנים ונחמדים לעד ולעולמי עולמים
על אבותינו ועלינו על בנינו ועל דורותינו ועל כל דורות זרע ישראל עבדיך:
על הראשונים ועל האחרונים דבר טוב וקיים באמת ובאמונה חק ולא יעבור:
אמת שאתה הוא יי אלהינו ואלהי אבותינו מלכנו מלך אבותינו גואלנו גואל אבותינו
יוצרנו צור ישועתנו פודנו ומצילנו מעולם הוא שמך
ואין לנו עוד אלהים זולתך סלה: עזרת אבותינו אתה הוא מעולם מגן
ומושיע להם ולבניהם אחריהם בכל דור ודור: ברום עולם מושבך ומשפטיך וצדקתך עד

אפסי

בגולה זלה שאינה בתורה אם הכנון שונה אני יי אלהיכם ואז אומר אמת ויציב

אפסי ארץ: אמת אשרי איש אשר ישמע אל מצותיך ותורתך ודבריך וחקיך
מלכנו ישים על לבו: אמת אתה הוא אדון לעמך ומלך גבור לריב ריבם לאבות ובנים:
אמת אתה הוא ראשון ואתה הוא אחרון ומבלעדיך אין לנו מושיע: אמת ממצרים
גאלתנו יי אלהינו מבית עבדים פדיתנו כל בכורי מצרים בדבר הרגת ובכורך ישראל
גאלת וים סוף להם בקעת וזדים טבעת וידידים עברו ויכסו מים צריהם אחד
מהם לא נותר: ועל זאת שבחו אהובים ורוממו לאל ונתנו ידידים שירות זמירות ת
ותשבחות למלך מוציאם אלהי חי וקים רם ונשא גדול גבור נורא משפיל גאים עדי
ארץ מגביה שפלים עד מרום מוציא אסירים פודה ענוים עוזר דלים והוא עונה
לעמו ישראל בעת שועם אליו: תהלה לאל עליון ברוך הוא מברך משה וכל בני ישראל
לך אמרו שירה בשמחה רבה ואמרו כולם מי כמכה באלים יי מי כמכה נאדר בקדש
נורא תהלות עשה פלא: יי ימלוך לעולם ועד: ונאמר גואלינו יי צבאות שמו קדוש
ישראל ברוך אתה יי גאל ישראל:

נוסח ברכות התפלה שלי״ח וסדורן: א

אדני שפתי תפתח ופי יגיד תהלתך: ברוך אתה יי אלהינו ואלהי אבותינו אלהי
אברהם אלהי יצחק ואלהי יעקב האל הגדול הגבור והנורא אל עליון גומל
חסדים טובים וקונה הכל וזוכר חסדי אבות ומרחם על בניהם ומביא גואל לבני בניהם
למען שמו באהבה מלך רחמן מושיע עוזר ומגן ברוך אתה יי מגן אברהם: ב
אתה גבור לעולם יי מחיה מתים אתה רב להושיע מוריד הטל מכלכל חיים ב
חסד מחיה מתים ברחמים רבים רופא חולים עוזר דלים סומך נופלים מתיר אסורים
ומקיים אמונתו לישני עפר ומי כמכה בעל גבורות ומי דומה לך מלך ממית ומחיה
ומצמיח ישועה ונאמן אתה להחיות מתים ברוך אתה יי מחיה המתים: ג
אתה קדוש ושמך קדוש וקדושים בכל יום יהללוך סלה ברוך אתה יי האל
הקדוש: ד אתה חונן לאדם דעת ומלמד לאנוש בינה וחננו מאתך דעה
ובינה והשכל ברוך אתה יי חונן הדעת: ה השיבנו אבינו לתורתך וקרבנו
מלכינו לעבודתך והחזירנו בתשובה שלמה לפניך ב״א יי הרוצה בתשובה: ו
סלח לנו אבינו כי חטאנו מחול לנו מלכינו כי פשענו כי אל טוב וסלח אתה בא״י
חנון המרבה לסלוח: ז ראה בענינו וריבה ריבנו ומהר לגאלינו כי אל גואל
חזק אתה בא״י גואל ישראל: ח רפאינו יי אלהינו ונרפא הושיענו ונושעה
ותעלה רפואה שלימה לכל תחלואינו כי אל רופא רחמן ונאמן אתה בא״י רופא חולי
עמו ישראל: ט ברכינו יי אלהינו בכל מעשה ידינו וברך את שנותינו ותן טל

ומטר

עושה שלום במרומיו הוא ברחמיו וחסדיו יעשה שלום
עמנו ועם כל ישראל אחינו וינחמנו בציון ויבנה ברחמיו
את ירושלים בחיינו ובימינו בקרוב אמן ואמן:

תם יגע ש״ץ יתבע אלצלאה בצות עאל
ליכרג ואגב מן לזם וסרה:
אלצלאה ואלגמאעה ואקפין יסמעון ויגיבון אמן עלכל
ברכה וברכה ואומר ברכה שלישית בנוסח זה:

נקדישך ונעריצך ונשלש לך קדושה
משולשת כנועם שיח סוד שרפי
קדש המשלשים לך קדושה בכל יום וכן כתוב על יד
נביאך וקרא זה אל זה ואמר קדוש קדוש קדוש ה׳
צבאות מלא כל הארץ כבודו: כבודו והודו וגדלו מלא
עולמו כולו ומשרתיו שואלים זה לזה איה מקום כבודו
להעריצו: משבחים ואומרים ברוך כבוד ה׳ ממקומו:
ממקומך אבינו מלכינו תופיע ותתנשא ותמלוך עלינו
כי מחכים אנו לישעך מתי תמלוך בציון בקרוב בחיינו
ובימינו: תשכון תתגדל ותתקדש בתוך ירושלים עירך
לדור ודור ולנצח נצחים ועינינו תראינה במלכות עוזך
כדבר האמור בשירי קדשך על ידי דוד עבדך משיח צדקך:
ימלוך ה׳ לעולם אלהיך ציון לדור ודור הללויה: לדור ודור
נגיד גדלך ולנצח נצחים קדושתך נקדיש. ושבחך אלהינו מ
מפינו לא ימוש כי אל מלך גדול וקדוש אתה: ואומר
אתה קדוש ושמך קדוש: וכשמגיע ש״ץ וקרא זה אל זה
כל העם עונין קדוש קדוש קדוש ה׳ צבאות מלא כל הארץ כבודו:
וכשמגיע להעריצו: עונין משבחים ואומרים ברוך כ
כבוד ה׳ ממקומו: וכשמגיע בחיינו ובימינו עונין אמן:
וכשאומר משיח צדקך עונין ימלוך ה׳ לעולם אלהיך ציון
לדור ודור הללויה: וכשמגיע למודים כל העם כורעים
ואומרים בנוסח זה: מודים

פי׳ נקדישך
ונעריצך בנועם שיח
סוד סרפי קדש שאנו
חברים להם בסוד קדושה
זו המשלשים לך קדושה
[illegible]

שיקשור שאל מעלות עם המעלה במחשבתו ויכוין דעתו למעלה [illegible]
[illegible]

מודים דרבנן וזה הוא :

מודים אנחנו לך שאתה הוא יי אלהינו ואלהי אבותינו
אלהי כל בשר יוצרנו ויוצר בראשית ברכות והודאות
לשמך הגדול והקדוש על שהחייתנו וקיימתנו כן תח״
ותחנינו ותאסוף גליותינו לחצרות קדשך לשמור חקיך
ולעשות רצונך בלבב שלם על שאנו מודים לך ברוך
אל ההודאות: וכשגומר ש״צ מודים הכהנים מברכי
את העם:

וצפת דאך

ענד אן יצא ש״צ
לרצה ינתקלון אלכהנים אלי פי בי
כנסת ויטלעו אלא אלדוכן קבאלת ש״צ תם יקולון יהי רצ
ורחמים מלפניך יי אלהינו שתהיה ברכה זו שצויתנו לברך
את עמך ישראל ברכה שלמה ולא יהיה בה מכשול ועון מעתה
ועד עולם: תם יטלעון אלא אלקבלה וגוההם אלא אלהיכ
וקפאהם אלי ש״צ ואצאבעהם מכפופה וצט אידיהם אלי תנית
ש״צ מודים וחינייד ידרו וגוההם אלי אלקהל ויברכון הדה אלברכה
בא״י אלהינו מלך העולם אשר קדשנו בקדושתו של אהרן
וצונו לברך את עמו ישראל באהבה: ויגיבו אמן:
תם ימדו אצאבעהם וירפעו אידיהם קבאלת אכתאפהם ב
ויבתדו יברכו הקהל: פאן כאן כהן ואחד פיבתדי ויקול
יברכך: ואן כאן אתנין או אכתר פיקול להם אלחזן כהנים
והם יקולו יברכך: תם יקריהם ש״צ כלמה כלמה והם יגיבו
אמן חתא אן יתם אלפסוק חתי יכמלו שלשה פסוקים ויקול ש״צ
שים שלום ובעד ידרו וגוההם אלי אלהיכל ויקפו פי אלדוכן אלי
אן תכמל אלצלאה ויקולון עשינו מה שגזרת עלינו עשה
עמנו מה שהבטחתנו: השקיפה ממעון קדשך מן
השמים וברך את עמך את ישראל: ואן לם יכון כהן פי
בית כנסת פענד אן יצל ש״צ זלך כאה להודות יקול אלהי
ואלהי אבותינו ברכנו בברכה כמו שכתב למעלה:
ובעד דאלך יסגדון פי נפילת פנים ויקולון לדוד אליך יי

ומטר לברכה על פני האדמה ומשבע את העולם כולו מטובך
ורוה פני תבל מעושר מתנות ידיך ושמרה והצילה יי׳ אלהינו את
השנה הזאת ואת מיני תבואתה מכל מיני משחית ומכל מיני פורענות ותן לה תקוה
אחרית ותקוה ושובע ושלום וברכה כשנים הטובות באי מברך השנים: י תקע
בשופר גדול לחירותינו ושא נס לקבץ את כל גלויותינו מארבע כנפות הארץ לארצנו
באי מקבץ נדחי עמו ישראל: יא השיבה שופטינו כבראשונה ויועצינו
כבתחלה והסר ממנו יגון ואנחה ומלוך עלינו מהרה אתה לבדך ברחמים בצדק
ובמשפט באי מלך אוהב צדקה ומשפט: יב למשומדים אל תהי תקוה
כל המינים והמוסרים והמלשינים כרגע יאבדו ומלכות זדון תעקור ותשבור
ותכלם ותכניעם במהרה בימינו באי שובר אויבים ומכניע זדים: יג על
הצדיקים ועל החסידים ועל גירי הצדק ועל שארית עמך כל בית ישראל יהמו נא
רחמיך יי׳ אלהינו ותן שכר טוב לכל הבוטחים בשמך באמת ושים חלקינו עמהם
לעולם לא נבוש כי בשמך בטחנו ובישועתך נשענו באי משען ומבטח
לצדיקים: יד תשכון בתוך ירושלם עירך כאשר דברת וכסא דוד
בתוכה תכין ובנה אותה בנין עולם במהרה בימינו באי בונה ירושלם: טו

את

פירוש

אדני שפתי באלף דלת נון יוד שבן מגינו עולה תגא: כתוב בתולעת יעקב תא חזי מאן דקאים בצלותא בעי לכוונא רגלוי ואוקמוי ובעי לאתכסיא רישיה כמאן דיתיב קמי מלכא ובעי לאכסאה עינוי בגין דלא יסתכל בשכינתא: ובספרי דרב המנונא סבא אמר מאן דפקח עינוי בשעתא דצלותא או לא כאיך עינוי [illegible] ארעא אקדים עליה מלאך מותא וכד תיפוק נשמתיה לא יסתכל בנהורא ולא ימות בנשיקא מאן דזלזל בשכינתא מתגרי ליה הוא בההיא שעתא דאצטריך הדא הוא דכתיב כי מכבדי אכבד ובוזי יקלו האי מאן דאסתכל בשכינתא בשעתא דאיהו מצלי ואיך יכול לאסתכל בשכינתא אלא לינדע דודאי שכינתא קיימא קמיה הה״ד ויסב יחזקיהו פניו אל הקיר ורזא מלתא שכינתא בעי כך בעיא למהוי חוצץ בינו לבין הקיר דאוקמוה:

אדני — אהיה — יהוה

כתוב בשערי אורה יהוה

אדני שפתי תפתח ופי יגיד תהלתך: יסוד התורה ועיקר הקבלה: אמונת השם יתברך הנאמן [illegible] אדני פסוק זה כתוב אלף דלת נון יוד ונוי [illegible] נכונה ידרכו מחשבותיך אז תלך לבטח דרכך ורגלך לא תגוף: אדני שפע ואצילות בשם אדני ובו כל גנזי המלך ועל ידי שם זה נכנסות התפלות לפני יהוה יתברך ולפי שיהיה משפיע בכל מיני שפע ואצילות הבריות והוא קדמון בריבה שהנחל נמשך לתוכה וכל מיני עושר ואליו יבאו ובו יתכנסו ויגנבו ומשם יתפשטו למלאת צורך הבריות וגם כל הצרכים מגיין בתורה שם אדני במכוני ברכה כי יברכו ומן הבריכה מספקין מים להשקות את הגן ולשתות ולשאר כל הצרכים [illegible] בינו אביו ויצחק משפיעם והשם יתברך [illegible] מלשון בריכה וזהו השם שבו בירך יעקב אביכו עשו את בכיו שירש אותו מיצחק [illegible] בידו ברכה זו [illegible] ואברהם [illegible] לאברהם זה בפתוח שערי אדני ולקחת כל כלה שצריך לו ולשאר כל בני העולם ומסר בידו ברכה זו [illegible] לבנך [illegible] והיה ברכה [illegible] אמר קריה מבורך את ובזה ברכה הבריכה מסורה בידך קח כפי רצונך ולא לך לבדך [illegible] לכל מי שתרצה תן כפי רצונך לכל בני העולם וזהו ונברכו בך כל משפחות האדמה כלומר [illegible] ותוליעו אם לכל מי שתרצה אם מסודה בידך ושלדהיא: [illegible] כלום מברכה זו אינו יכול אלא על ידך שהרי היא בצלותא בעי ליה לכוונא לגלוי ולאתכסאה רישיה אדני באלף דלת מגינו תגא: בתולעת יעקב מאן דקאים בצלותא ובעי לכסאה עינוי בגין דלא יסתכל בשכינתא: ובספרא דרב המנונא אמר מאן דיתיב קמי מלכא ובעי לכסאה עינוי בארעא אקדים עליה מלאך מותא וכד תיפוק נשמתיה [illegible] דפקח עינוי בשעתא דצלותא אולא מאיך עינוי בארעא אקדים עליה מלאך מותא וכד תיפוק נשמתיה לא יסתכל בנהירו דשכינתא ולא ימות בנשיקה:

את צמח דוד עבדך מהרה תצמיח וקרנו תרום בישועתך באי
מצמיח קרן ישועה: יז אב הרחמן שמע קולנו יי
אלהינו חוס ורחם עלינו וקבל ברחמים וברצון את תפלתינו מלפניך מלכינו
ריקם אל תשיבנו כי אתה אבינו שומע תפלת כל פה
באי שומע התפלה: יח רצה יי אלהינו בעמך
ישראל ולתפלתם שעה והשב העבודה אל דביר ביתך
ואשי ישראל ותפלתם ועבודתם מהרה באהבה תקבל ברצון ותהיה
לרצון תמיד עבודת ישראל ואתה ברחמיך הרבים תחפוץ בנו ו
ותרצינו ותחזינה עינינו בשובך לנוה ציון ברחמים באי
המחזיר במהרה שכינתו לציון: יט מודים אנחנו לך
שאתה הוא יי אלהינו ואלהי אבותינו לעולם ועד צור חיינו
מגן ישעינו אתה הוא לדור ודור נודה לך ונספר תהלתך על
חיינו המסורים בידך ועל נשמותינו הפקודות לך ועל נסיך ועל
נפלאותיך וטובותיך שבכל עת ועת ערב ובקר וצהרים הטוב
כי לא כלו רחמיך אנא המרחם אמת כי לא יתמו חסדיך כי מ
מעולם קוינו לך כי כל החיים יהללו את שמך הגדול באמת
לעולם כי טוב ישועתינו ועזרתינו סלה האל הטוב באי הטוב שמך
ולך נאה להודות: כ שים שלום טובה וברכה
חיים חן וחסד ורחמים עלינו ועל ישראל עמך וברכינו יי
אלהינו כולנו כאחד באור פניך כי באור פניך
נתתה לנו יי אלהינו תורה אורה וחיים אהבה
וחסד צדקה ושלום ברכה ורחמים וטוב בעיניך לברך
את עמך ישראל בכל עת בשלום באי המברך את
עמו ישראל בשלום: אמן יהיו לרצון אמרי פי
והגיון לבי לפניך יי צורי וגואלי:
אלהי נצור לשוני מרע ושפתותי מ
לדבר מרמה ולמקללי נפשי תדום ונפשי
כעפר לכל תהיה פתח לבי בתורתך ובמ
מצותיך תרדוף נפשי וכל הקמים עלי
לרעה מהרה הפר עצתם וקלקל מ
מחשבותם: עשה למען שמך עשה
למען ימינך עשה למען תורתך עשה
למען קדושתך. ופוסע שלש פסיעות לאחוריו

ברחמים

עבוק

ברכת כהנים
יברכך יי וישמרך: יאר יי פניו אליך ויחנך: ישא יי פניו אליך וישם לך שלום: ושמו את שמי על בני ישראל ואני אברכם:

כי מצאת חן בעיני יי: אל תשמחי איבתי לי כי נפלתי קמתי כי אשב בחשך
יי אור לי: כי יי שופטינו יי מחוקקינו יי מלכנו יי מושיענו הוא
יושיענו: כי אתה אבינו כי אברהם לא ידענו וישראל לא יכירנו אתה
אבינו גואלנו מעולם שמך:

ובכן ישתבח שמך לעד מלכנו האל המלך הגדול והקדוש בשמים ובארץ כי לך נאה יי אלהינו לעולם ועד שיר ושבחה הלל וזמרה עוז וממשלה נצח וגבורה גדולה תהלה ותפארת קדושה ומלכות ברכות והודאות לשמך הגדול והקדוש ומעולם ועד עולם אתה אל: ברוך אתה יי אלהינו מלך העולם אל מלך גדול בתשבחות אל ההודאות אדון הנפלאות בורא כל הנשמות רבון כל המעשים הבוחר בשירי זמרה מלך יחיד חי העולמים אמן:

ויקול יתגדל וזה הוא

נוסח הקדיש

יתגדל ויתקדש שמיה רבא בעלמא די ברא כרעותיה וימליך מלכותיה ויצמח פורקניה ויקרב משיחיה ויפרוק עמיה בחייכון וביומיכון ובחיי דכל בית ישראל בעגלא ובזמן קריב ואמרו אמן: יהא שמיה רבא מברך לעלם ולעלמי עלמיא יתברך וישתבח ויתפאר ויתרומם ויתנשא ויתהדר ויתעלה ויתהלל שמיה דקדשא בריך הוא לעילא מכל ברכתא ושירתא ותשבחתא ונחמתא דאמירן בעלמא ואמרו אמן:

ברכה ראשונה שלפני קריאת שמע שליוצר

ברכו את יי המבורך
והקהל עונים: ברוך יי המבורך לעולם ועד

ברוך אתה יי אלהינו מלך העולם יוצר אור ובורא חשך עושה שלום ובורא את הכל המאיר לארץ ולדרים עליה המחדש בטובו בכל יום תמיד מעשה בראשית: מה רבו מעשיך יי כולם בחכמה עשית מלאה הארץ קניניך: המלך המרומם לבדו מאז המשובח והמפואר והמתנשא מימות עולם: אלהי עולם ברחמיך הרבים רחם עלינו אדון עוזנו צור משגבנו מגן ישענו משגב בעדנו: אל ברוך גדול דעה הכין ופעל זהרי חמה: טוב יצר כבוד לשמו: מאורות נתן סביבות עזו: פנות צבאות קדושים רוממי שדי תמיד מספרים כבוד אל וקדושתו: תתברך יי אלהינו בשמים ממעל ועל הארץ מתחת ועל כל שבח מעשה

על מאורי אור שיצרת המה יפארוך סלה. תתברך לעד צורנו מלכנו
וגואלנו בורא קדושים ישתבח שמך לעד מלכנו יוצר משרתים
ואשר משרתיו כולם עומדים ברום עולם ומשמיעים ביראה יחד בקול דברי אלהים חיים
ומלך עולם: כולם אהובים כולם ברורים כולם גבורים כולם חזקים כולם טהורים
כולם קדושים כולם עושים באימה וביראה רצון קונם: וכולם פותחים
את פיהם בקדושה ובטהרה בשירה ובזמרה מברכין ומשבחין ומפארין ומקדישין
ומעריצין וממליכין את שם האל המלך הגדול הגבור והנורא קדוש הוא. וכולם
מקבלים עליהם עול מלכות שמים זה מזה ונותנים ברשות זה לזה להקדיש ליוצרם
בנחת רוח בשפה ברורה ובנעימה קדושה כולם כאחד עונים באימה ואומרים ביראה

קדוש קדוש קדוש יי׳ צבאות מלא כל הארץ כבודו: והאופנים
וחיות הקדש ברעש גדול מתנשאים לעומתם משבחים
ואומרים ברוך כבוד יי׳ ממקומו: לאל ברוך נעימות יתנו למלך

והיחיד אומר קדוש וכו׳ יי׳ צבאות מלא כל הארץ כבודו

אל חי וקיים זמירות יאמרו ותשבחות ישמיעו כי הוא לבדו מרום וקדוש
פועל גבורות עושה חדשות בעל מלחמות זורע צדקות מצמיח ישועות
בורא רפואות נורא תהלות אדון הנפלאות המחדש בטובו בכל יום תמיד מעשה
בראשית: כאמור לעושה אורים גדולים כי לעולם חסדו: והתקנת מאורות
לשמח עולם ברוך אתה יי׳ יוצר המאורות:

ברכה שנייה

אהבת עולם אהבתנו יי׳ אלהינו חמלה
גדולה ויתירה חמלת עלינו אבינו מלכנו
בעבור שמך הגדול ובעבור אבותינו אשר בטחו בך ותלמדם חקי חיים לעשות
רצונך בלבב שלם כן תחננו ותחנינו אבינו אב הרחמן המרחם נא עלינו ותן
בלבנו בינה להבין להשכיל לשמוע ללמוד וללמד לשמור לעשות ולקיים את
כל דברי תלמוד תורתך באהבה: והאר עינינו במצותיך ודבק לבנו בתורתך
ויחד לבבנו לאהבה וליראה את שמך ומלוך עלינו מהרה אתה לבדך בכבודך ושם
קדשך באמת נקרא עלינו עשה עמנו בעבור שמך הגדול הגבור והנורא מהרה
באהבה תביא קרבנו ותושיענו בקרוב למען שמך: כי בך בטחנו לא נבוש כי
בשמך חסינו לא נכלם ולא נכשל עד עולמי עד כי אבינו מלכנו אתה נגילה
ונשמחה בישועתך: רחמיך יי׳ אלהינו וחסדיך הרבים אל יעזבונו נצח סלה
ועד: מהר והבא עלינו ברכה ושלום מארבע כנפות הארץ ושבור עול הגוים
מעל צוארנו והוליכנו מהרה קוממיות לארצנו כי אל פועל ישועות
אתה ובנו בחרת מכל עם ולשון וקרבתנו לשמך הגדול באהבה להודות לך
ולייחדך ולרוממך ולאהבה את שמך ברוך אתה יי׳ הבוחר בעמו [illegible]

לדוד אליך יהוה נפשי אשא אלהי בך בטחתי אל
אבושה אל יעלצו איבי לי: גם כל קויך לא יבשו
יבשו הבוגדים ריקם: דרכיך יהוה הודיעני ארחותיך למדני:
הדריכני באמתך ולמדני כי אתה אלהי ישעי אותך קויתי כל היום:
זכר רחמיך יהוה וחסדיך כי מעולם המה: חטאות נעורי ופשעי
אל תזכר כחסדך זכר לי אתה למען טובך יהוה: טוב וישר יהוה על
כן יורה חטאים בדרך: ידרך ענוים במשפט וילמד ענוים דרכו:
כל ארחות יהוה חסד ואמת לנצרי בריתו ועדתיו: למען שמך
יהוה וסלחת לעוני כי רב הוא: מי זה האיש ירא יהוה יורנו בדרך
יבחר: נפשו בטוב תלין וזרעו יירש ארץ: סוד יהוה ליראיו
ובריתו להודיעם: עיני תמיד אל יהוה כי הוא יוציא מרשת רגלי:
פנה אלי וחנני כי יחיד ועני אני: צרות לבבי הרחיבו ממצוקותי
הוציאני: ראה עניי ועמלי ושא לכל חטאותי: ראה איבי כי
רבו ושנאת חמס שנאוני: שמרה נפשי והצילני אל אבוש
כי חסיתי בך: תם וישר יצרוני כי קויתיך: פדה אלהים את
ישראל מכל צרותיו: ויפעו רוסים מן לפגה ויזולון אבינו

סוד
נפילת אפים אליך יי נפשי אשא
מדמזמור זה תקנוהו לנפילת אפים וטעם
עדה כי כבר ידעת שבלילה שולטת
המדה אשר רגליה יורדות מות ושאול
מפקיד נשמתו בידה ובבקר מבין ארת
יוצרו על שהחזיר לו נשמתו אשר
הפקיד אותו כפי מה שבארנו אלהי
הנשמה: [illegible] אחר כך מתעטף
בציצית ומניח תפילין ומתפלל על
הדרך שהודענו ואחר תפלתו זה תודה
צריך לאסוף רגליו אל המטה ולפול
על פניו ולומר אליך יי נפשי אשא
כלומר בראשונה נתתיה לך בפקדון
בלבד לידתי שאינה שלימה כראוי
ועכשו שעשיתי הטוב בעיניך ויחדתי
הדברים העליונים וקיימתי תרי"ג מצות
והתודיתי על חטאתי ובזה נפשי יש
שלימה בתכלית השלמות הריני
מוסרה בידך ולרמוז בזה נופלים
בצד השמאלי כנגד יד כהה כי
התחנה אליה ומגביהין צד ימין כי
ימין יי רוממה ברחמים וצריך
לכוין במסירת נשמתו שהוא מוסרה
ביד הקב"ה באהבה שלימה והקב"ה
מעלה עליו כאלו נטל נשמתו
ממנו וכאלו מת ובשביל זה אין
נאו במזמור הזה שהוא הוא סוד
עץ החיים ובשארם מוסר נפשו
בכוונה זו הקב"ה מוחל עליו ומכפר כל
עונותיו כי כן יש עונות שאינם
מתכפרים אלא במיתה ישנ אםיכופר
העון הזה לכם עד תמותון כך העליתי
אמרתיו שלך שבי נה: עכ

שוב מצאתי לו עליו השלום במקום אחר בענין נפילת אפים ז"ל: נפולת אנפין מהו הא אוקמוה דקא עביד מלה דעביד משה אלותא ותחנונין ובעותין ונפילת אנפין נאתנפל לפני יי אבל בתר דמסיים צלותיה ועאל בכן אינון דבגין עלאין ואתי שרא כולא בכולהו ואית לכותא להתיא והואיל ונחית לתתא איצטריך אלפא ביתא: מאי טעמא בגין דהוון דעלי צלותיה ואחרי על חובוי מכאן ולהלאה אחרי גרמיה דמסר נפשיה להיא דכתיב אליך יי נפשי אשא וניחא ליה להוא סטרא דשריא בה מותא ועביד ליה שאם כלדם באלפא ביתא אית לנא לחבלה באלפא ביתא לית בה ואת ואית ביה פא באתריה ולבתר תרי צווחין כחו ולית ביה קוף מאי טעמא בגין דנפילא דא דהתמסר בנפש למותא יצטריך למפגע רעותיה ולמעבד כחות עם להוא סטרא דשריא ביה מותא [illegible] אתי גרמיה דמית קמי חיותא זרא דחזי ביה כיון דההיא חיותא קריב לגביה וחשיב לקטלא ליה ולנשפא ליה חמי ליה נפיל בארעא במית וחשיב דאיהו מית כדין תב לאחוריה ועל דא אסתלקו אלין תלת אתוון דלא ידע בהון בלי קנה בלחודוי: עכ"ל ודוע כי האדם כופל על פניו בר נש ואתו הקטיגור חושב שהוא מת ומסתלק מעליו ונשאר דינו ביד הקב"ה והקב"ה מכפר עליו:

קלא דיני נפילת אפים: ובו ח סעיפים:
א אין לדבר בין תפלה לנפילת אפים כשנופל על פניו:
ב נהגו להטות על צד שמאל: כפילת אפים מיושב ולא מעומד: ג אין נפילת אפים בלילה ובליל אשמורית נוהגים ליפול על פניהם שהוא קרוב ליום: ד נהגו שלא ליפול כל פניהם לא בבית האבל ולא בבית החתן ולא בבית הכנסת ביום מילה ולא כשיש שם חתן: ה אם חל מילה בתענית ציבור מתפללים סליחות ואומרים ודוי ואין נופלים על פניהם ואין אומרים והוא רחום: ו נהגו שלא ליפול על פניהם בט' באב ולא בט"ו בשבט ולא בר"ח ולא במנחה שלפניו ולא בחנוכה ויש אומרים גם במנחה שלפניו בפורים אין נופלים על פניהם: ז ומנהג פשוט שלא ליפול על פ בכל חדש ניסן ולא בט"ב ולא מצינו לכונות: ח אין אדם חשוב רשאי ליפול על פניו כשיתפלל על הציבור אא"כ הוא בטוח שיענה [illegible]

ארח המים
שאין נופלים על פניהם לא בשחרית ולא מנחה ואין אומרים בהם תחנה שבות ראש חודש מוצאי כל ימי ניסן [illegible] אחר ראש חודש ב' ימים אחר עצרת [illegible] ראש השנה [illegible] יום [illegible] תשרי [illegible] יום [illegible]
[illegible]
[illegible]

אבינו מלכינו [illegible] אבינו אין לנו אלא
אתה: אבינו מלכינו רחם עלינו: אבינו מלכינו
חנינו ועניננו כי אין לנו מעשים עשה עמנו למען שמך
הגדול והקדוש והושיעינו:
ואנחנו לא נדע מה נעשה כי עליך עינינו: זכור
רחמיך יי׳ וחסדיך כי מעולם המה: אל
תזכור לנו עונות ראשונים מהר יקדמונו רחמיך כי דלונו
מאד: קומה עזרתה לנו ופדינו למען חסדיך: יהי חסדך
יי׳ עלינו כאשר יחלנו לך: אם עונות תשמר יה יי׳ מי
יעמוד: כי עמך הסליחה למען תורא: יי׳ הושיעה המלך
יעננו ביום קראינו: כי הוא ידע יצרינו זכור כי עפר
אנחנו: עזרינו אלהי ישעינו על דבר כבוד שמך והצילנו
וכפר על חטאתינו למען שמך:

ה״ם סק״ים ש״ץ ויקול קדיש ... ואמרו אמן: תם
יקול ורוא רחום תהלה לדוד ... אי
אכלה ויקול מזמור זה:

למנצח מזמור לדוד:
יענך יי׳ ביום צרה ישגבך שם אלהי יעקב:
ישלח עזרך מקדש ומציון יסעדך: יזכור כל מנחותיך
ועולתך ידשנה סלה: יתן לך כלבבך וכל עצתך ימלא:
נרננה בישועתך ובשם אלהינו נדגל ימלא יי׳ כל משאלותיך:
עתה ידעתי כי הושיע יי׳ משיחו יעננו משמי קדשו
בגבורות ישע ימינו: אלה ברכב ואלה בסוסים ואנחנו בשם
יי׳ אלהינו נזכיר: המה כרעו ונפלו ואנחנו קמנו ונתעודד:
יי׳ הושיעה המלך יעננו ביום קראנו: תם יקול ש״ץ
סדר היום:

[illegible] רה ותפילו [illegible] נפשו
[illegible] אומר יהרין בשוקית
[illegible] דמן עשיש

כף

ואומר אבינו מלכנו והוא מה
שאמר ר׳ עקיבא כשירד לפני התיבה
ונענה כדגרסינן בפרק סדר תעניות
מעשה ברבי אליעזר שירד לפני
התיבה ואמר בארבע רכנות ולא נענה
ירד אחריו ר׳ עקיבא ואמר אבינו מלכנו
ונענה והטעם כי דרבי אליעזר היה
לו זכות אבות בטח בזכותו ובזכותם
ולזה לא נענה כי היה לו לשאול
מצד חסדו וטובו הגדול וגם כי
מגדולת נפשו לא היה מעביר על
מדותיו אבל ר׳ עקיבא לא היה לו
זכות אבות וגם היה שפל בעיניו מאד
ולא היה מחזיק עצמו לכלום ולכן היה
מתחנן מצד טובו הגדול ודבריו יוכיח
ויהי ששנינו במסכת אבות פרק ד׳
ר׳ אומר אל תעש תפלתך קבע ופי׳
היוצם ר׳ יוסף יעבץ ז״ל ... פי׳ מ
שתהיה זהיר בקרית שמע ובתפלה
אל תעש תפלתך קבע בהשגת בקשתך
ואל תתלה כלל בכונתך אלא תחכמים
כשואל על דרך חסד וחנינה והביא ראיה
מודלטת על זה ואמר כי חנון ורחום הוא
ומצד טובו הגדול הוא מרחם על בריותיו
לא מצד זכות אלא שהמתפלל מעולל
הרחמים עכ״ל וזו היא כונת מסדר
סדר ... זה להורות כי עם היות שעשינו
הטוב בעיני יוצרנו ב״ה בסמיכות
גאולה לתפלה כמו שהודענו ועוללנו
הרחמים והנה זה זכות לא מעט עכ״ל
אין לנו לתלות בקשותינו בזכותינו
ובכונתינו אבל ראוי לנו לשאול מצד
טובו הגדול והחסד והחנינה כמי שלא
קדם לו שום זכות להמיר שאלתו וכן
דרכן שלצדיקים לא ילמד מאדוניכו
אדון כל הנביאים ע״ה כי עם היות ש
שזכותו רב מאד והוא שעמד לנו
ולאבותינו אחריו וגם גדל מאד עד
שאמרו ז״ל שבזכותו נברא העולם
ועכ״ל כל זה לא תלה [illegible] שאלתו במעשין הטובים אבל שאל מתנת חנם על צד החנינה הוא שאמר ואתחנן
אל יי׳ וזאת היתה כוונת המסדר והדברים מוכיחים כלב אמרו אבינו מלכנו וגו׳ כי אין בנו מעשים לתלות בהם
שאלותינו אבל אנו שואלים מצד הרחמים והחנינה עשה [illegible] למען שמך הגדול [illegible] וגו׳ ויש בו
ארבעה פעמים אבינו מלכנו כנגד שם בן ד׳ אותיות שהוא כולל כל המעלות: עכ״ל מתולעת יעקב:

ומקבלין דין מדין ואמרין קדיש בשמי מרומא עלאה בית שכינתיה קדיש
על ארעא עובד גבורתיה קדיש לעלם ולעלמי עלמיא
ה' צבאות מליא כל ארעא זיו יקריה:

סדר היום

ובא לציון גואל ולשבי פשע ביעקב נאם ה'

ואני זאת בריתי אותם אמר ה' רוחי אשר עליך
ודברי אשר שמתי בפיך לא ימושו מפיך ומפי זרעך ומפי
זרע זרעך אמר ה' מעתה ועד עולם: ואתה קדוש
יושב תהלות ישראל: וקרא זה אל זה ואמר קדוש קדוש
קדוש ה' צבאות מלא כל הארץ כבודו: ונטלתני רוחא
ושמעית בתרי קל זיע סגי דמשבחין ואמרין בריך יקרא דה'
מאתר בית שכינתיה: ה' ימלוך לעולם ועד: ה' מלכותיה
קאים לעלמא ולעלמי עלמיא: ה' אלהי אברהם יצחק
וישראל אבותינו שמרה זאת לעולם ליצר מחשבות לבב
עמך והכן לבבם אליך: והוא רחום יכפר עון ולא ישחית
והרבה להשיב אפו ולא יעיר כל חמתו: כי אתה ה' טוב
וסלח ורב חסד לכל קוראיך: צדקתך צדק לעולם ותורתך
אמת: מי אל כמוך נושא עון ועובר על פשע לשארית
נחלתו לא החזיק לעד אפו כי חפץ חסד הוא: ישוב ירחמנו
יכבוש עונותינו ותשליך במצולות ים כל חטאתם: תתן
אמת ליעקב חסד לאברהם אשר נשבעת לאבותינו
מימי קדם: ברוך ה' יום יום יעמס לנו האל ישועתנו
סלה: ה' צבאות אשרי אדם בוטח בך: ברוך אלהינו
ברוך אדונינו: ברוך בוראינו שבראנו לכבודו והבדילנו
מן התועים ונתן לנו תורת אמת על ידי משה רבינו
חיי עולם נטע בתוכנו: הרחמן ברוך הוא יפתח
לבינו לתלמוד תורתו ויתן בלבינו אהבתו ויראתו
לעשות רצונו כרצונו ולעבדו בלבב שלם ובנפש
חפצה: למען לא ניגע לריק ולא נלד לבהלה כן יהי רצון

סדר היום
כל האומר סדר בכל יום
ניצול מדינה של גיהנם
שנ' צלמות ולא סדרים
ישראל שאומרים סדרים ניצולין
מצלמות: מאי צלמות
כלומר צאן למות והוא
גיהנם וכל סדר היום
כלומר סדורו של יום ודרכו
לומר פסוקים שהן מענין
גאולת ישראל לפיכך תקנו
אותו אחר מזמור יענך
ה' ביום צרה כלומר
שיעננו ויושיענו מצרות
גלותינו ובמה יושיענו
בגאולה לציון ואחר כך
שישיב שבותינו לציון
יתקדש שמו של הקב"ה
הוא אומר ואתה קדוש
יושב תהלות ישראל
ומה היא הקדושה שזה קורא
זה לזה ואמר שיאמרו
המלאכים כך ישמחו
בגאולתינו שכן כאמור
והתגדלתי והתקדשתי ולמה אומרין
הקדושה בסדר היום
כדי להשלים קדושות
בשבוע וזה הוא סדרן
בתפלת שחרית ג' במוסף
אחת [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
לצאת מבית הכנסת
קודם סדר קדושה
[illegible]
ישראל שלא [illegible]
לא עד אחר קדושה [illegible]
לציון וביום שיש בו

ספר תורה נוהגים ישראל להוליכם עד שיחזירו אותם להיכל וביום [illegible] חולצים אותם קודם
תפלת מוסף [illegible] כלומר יסלח לעונינו שהוא לשון [illegible] איש
על חמורו ע"כ

ורחמים מלפניך יי אלהינו שנחיה לשמור חקיך בעולם הזה
ולימות המשיח כדי שנזכה ונירש טובה לחיי העולם הבא למען
יזמרך כבוד ולא ידום יי אלהי לעולם אודך: יהיו לרצון אמרי
פי והגיון לבי לפניך יי צורי וגואלי:

נהגו העם לקרות בכל יום מזמורים אלו שהיו הלוים אומרים על הדוכן בבית המקדש

ליום ראשון

באותו היום וזהו לדוד מזמור ליי
הארץ ומלואה תבל וישבי בה: כי הוא סי' כד
על ימים יסדה ועל נהרות יכוננה: מי יעלה בהר יי ומי יקום במקום
קדשו: נקי כפים ובר לבב אשר לא נשא לשוא נפשי ולא נשבע
למרמה: ישא ברכה מאת יי וצדקה מאלהי ישעו: זה דור
דורשיו מבקשי פניך יעקב סלה: שאו שערים ראשיכם והנשאו
פתחי עולם ויבא מלך הכבוד: מי זה מלך הכבוד יי עזוז וגבור
יי גבור מלחמה: שאו שערים ראשיכם ושאו פתחי עולם
ויבא מלך הכבוד: מי הוא זה מלך הכבוד יי צבאות
הוא מלך הכבוד סלה:

ליום שני

סי' מח
שיר מזמור לבני קרח: גדול יי ומהולל
מאד בעיר אלהינו הר קדשו: יפה נוף משוש כל הארץ הר
ציון ירכתי צפון קרית מלך רב: אלהים בארמנותיה נודע למשגב:
כי הנה המלכים נועדו עברו יחדו: המה ראו כן תמהו נבהלו
נחפזו: רעדה אחזתם שם חיל כיולדה: ברוח קדים תשבר
אניות תרשיש: כאשר שמענו כן ראינו בעיר יי צבאות
בעיר אלהינו אלהים יכוננה עד עולם סלה: דמינו אלהים
חסדך בקרב היכלך: כשמך אלהים כן תהלתך על קצוי ארץ
צדק מלאה ימינך: ישמח הר ציון תגלנה בנות יהודה
למען משפטיך: סבו ציון והקיפוה ספרו מגדליה: שיתו לבכם
לחילה פסגו ארמנותיה למען תספרו לדור אחרון: כי זה
אלהים אלהינו עולם ועד הוא ינהגנו על מות:

ליום ראשון

פירוש

ליי הארץ היא ארץ ישראל
תבל הן שאר ארצות. על ימים
יסדה. ז' ימים מקיפים לארץ
ישראל. והן ימה שלטבריה.
וימה שלסדום. וימה שלחילת.
וימה שלחיתא. וימה שלסיבכי.
וימה שלאספמיא. והים הגדול
כמו שאמרו בפרק הספינה.
ועל נהרות יכוננה. הן ד' נהרות
ירדן. ירמוך. קרמיון. ופוגה.
מי יעלה בהר יי. אעפ' שכל
יושבי תבל שלו אין הכל ראוי
ליקרב אליו. אלא נקי כפים נקי
כפים מן הגזל. ובר לבב. שתוכו
כברו. בר. כלומר ברור וצלול.
שאינו מדבר אחת בפה ואחת
בלב. לא נשא לשוא נפשי. פי'
לא נשבע בשמו ובנפשו לשוא
מציכו לשון שבועה נופל על
נפש כמו שנ' נשבעה בנפשו.
זה שכך מעשיו הוא דור דורשיו.
שאו שערים ראשיכם. בימי
שלמה כשבא להכניס ארון
לקדש הקדשים דבקו שערים
זה בזה עד שאמר כ"ד רננות
ולא נענה. כיון שאמר זכרה
לדוד עבדך אל תשב פני משיחך
ונענה. פתחי עולם. פתחים
שקדושתן עולמית: עכ

ליום שני

לבני קרח אסיר ואלקנה ואבי'
אסף הם היו תחלה בעצת אביהם
ובשעת המחלוקת פירשו ועשו
תשובה ובשעה שנבלעו כל
סביבותם ופתחה הארץ פיה נשאר
מקום בתוך פי הארץ כענין שנ'
ובני קרח לא מתו. ושם אמרו
שירה ויסדו כל המזמורות הללו
שהן כאיל תערג וג' ועלו משם
ושרתה עליהם רוח הקדש
ונתנבאו על הגלות ועל חרבן
הבית ועל מלכות בית דוד. בעיר
אלהינו. לעתיד לבא שיבנה את
עירו יהיה בשבילו גדול ומהולל.
יפה נוף עיר שהיא תוף. יפה
לשון תוף שבאילן. רא פלת
שליופי שנון בכרכי הים קורין נופי. ומנחם חברו כמו שלשת הנפת ונקרא הר ציון יפה נוף שהוא הדאים. ירכתי
מפרשים. כלו' הוא אקלים כי ז' אקלימים הם כלומר יפה שבאקלימים. משוש כל הארץ ומהו משושה
ירכתי צפון. ירך המזבח צפונה ששם שוחטין חטאות ואשמות. ומי שהיה עצב על העבירה שבידו מביא
חטאתו

ליום שלישי סי׳ פב׳ מזמור לאסף אלהים
נצב בעדת אל בקרב אלהים ישפט:
עד מתי תשפטו עול ופני רשעים תשאו סלה: שפטו דל ויתום
עני ורש הצדיקו: פלטו דל ואביון מיד רשעים הצילו:
לא ידעו ולא יבינו בחשכה יתהלכו ימוטו כל מוסדי ארץ:
אני אמרתי אלהים אתם ובני עליון כלכם: אכן כאדם תמותון
וכאחד השרים תפלו: קומה אלהים שפטה הארץ כי אתה
תנחל בכל הגוים:

ליום רביעי סי׳ צד׳ אל נקמות
יי׳ אל נקמות הופיע:
הנשא שפט הארץ השב גמול על גאים: עד מתי רשעים יי׳
עד מתי רשעים יעלזו: יביעו ידברו עתק יתאמרו כל פעלי
און: עמך יי׳ ידכאו ונחלתך יענו: אלמנה וגר יהרגו
ויתומים ירצחו: ויאמרו לא יראה יה ולא יבין אלהי יעקב:
בינו בערים בעם וכסילים מתי תשכילו: הנטע אזן הלא
ישמע אם יצר עין הלא יביט: היסר גוים הלא יוכיח המלמד
אדם דעת: יי׳ יודע מחשבות אדם כי המה הבל: אשרי הגבר
אשר תיסרנו יה ומתורתך תלמדנו: להשקיט לו מימי רע עד
עד יכרה לרשע שחת: כי לא יטש יי׳ עמו ונחלתו לא יעזב:
כי עד צדק ישוב משפט ואחריו כל ישרי לב: מי יקום לי
עם מרעים מי יתיצב לי עם פעלי און: לולי יי׳ עזרתה לי
כמעט שכנה דומה נפשי: אם אמרתי מטה רגלי חסדך יי׳
יסעדני: ברב שרעפי בקרבי תנחומיך ישעשעו נפשי:
היחברך כסא הוות יצר עמל עלי חק: יגודו על נפש צדיק
ודם נקי ירשיעו: ויהי יי׳ לי למשגב ואלהי לצור מחסי:
וישב עליהם את אונם וברעתם יצמיתם יצמיתם יי׳ אלהינו:

ליום חמישי סי׳ פא׳ למנצח על הגתית לאסף:
הרנינו לאלהים עוזנו הריעו
לאלהי יעקב: שאו זמרה ותנו תף כנור נעים עם נבל: תקעו

חטאתו ואשמו ומתכפר לו והוא
יוצא משם שמח ועל ידי הקרבנות
תבוא טובה לעולם · ירכתי לשון
שפולי כלומר בשפולי מרבחא ·
מלך רב · הקב״ה · ארמנותיה ·
הבתים הגדולים העגולים שאין
להם זוית כקראו כן כמו שעושין
המלכים כמו ארמון המלך · נודע
למשגב · כשישכון לעתיד לבוא
יאמרו כן · המלכים נועדו ·
להלחם עליה במלחמת גוג ומגוג
עברו יחדו · כלומר הלכו יחד
למלחמה · המה ראו · את הקב״ה
יוצא ונלחם כמו ויצא ה׳ ונלחם
בגוים ההם לכי כך כן תמהו
נבהלו נחפזו · פחד · לשון בעיתת
פתאום כמו אשר השליכו אדם
בחפזם · חיל · לשון צער כמו
בטרם תחיל ילדה · ברוח קדים ·
הוא לשון פורענות שהקב״ה נפרע
בו מן הרשעים כמו שנ׳ ויולך יי׳
את הים · ברוח קדים כמו ברוח [illegible]
אפיקים · תשבר אניות תרשיש ·
הם שהיו באים אפריקיא
ומאדום היא ועל שהחריבו [illegible]
בית שני ונתחייבו לעלות עם גוג
ומגוג לכך נתגבא אבותינו
כאשר שמענו · הנחמות מפי
הנביאים · כן ראינו · דמינו אלהים
חסדך · הנביא חוזר ומתפלל
להקב״ה ואומר דמינו קוינו אלהינו
לראות תשועתך בקרב היכלך ·
ומנחם פתר אותו לשון מחשבה
כמו אל תדמי בנפשך · כשמך אלהים
כן תהלתך · כאשר שמך גדול כן
תהלתך גדול בפי הכל · תגלנה בנות
יהודה · כל שאר ערי יהודה הם
בנות לציון כמו ויקח את קנת
ואת בנותיה · למען משפטיך
שנעשה דין באומות העולם · סובו
ציון אתם הבונים אותה · ספרו
מגדליה · לשון מנין כלומר ראו
כמה מגדלים ראוים לה · לחילה
לחומותיה כמו חל וחומה · פסגו
ארמנותיה · הגביהו ארמנותיה
כמו אשדות הפסגה · ותרגומו
רמתא

למען תספרו · תודיעו את גובהה ואת יופיה לדור אחרון · עלמות · כאדם המנהג בנו הקטן
לבנו לאט · ומנחם כתב אותו לשון עולם וכן פתרונו הוא ינהגינו לעולמים · ולבני סעדיא פירש
לשון נערות כמו בזמי זה העלם: ע״כ

בחדש שופר בכסה ליום חגנו: כי חק לישראל הוא משפט
לאלהי יעקב: עדות ביהוסף שמו בצאתו על ארץ מצרים
שפת לא ידעתי אשמע: הסירותי מסבל שכמו כפיו מדוד
תעבורנה: בצרה קראת ואחלצך אענך בסתר רעם אבחנך
על מי מריבה סלה: שמע עמי ואעידה בך ישראל אם
תשמע לי: לא יהיה בך אל זר ולא תשתחוה לאל נכר:
אנכי יי׳ אלהיך המעלך מארץ מצרים הרחב פיך
ואמלאהו: ולא שמע עמי לקולי וישראל לא אבה לי:
ואשלחהו בשרירות לבם ילכו במועצותיהם: לו עמי
שמע לי ישראל בדרכי יהלכו: כמעט אויביהם אכניע
ועל צריהם אשיב ידי: משנאי יי׳ יכחשו לו ויהי עתם
לעולם: ויאכילהו מחלב חטה ומצור דבש אשביעך:

ליום ששי ס׳ צ״ג יי׳ מלך גאות לבש

לבש יי׳ עז התאזר אף תכון
תבל בל תמוט: נכון כסאך מאז מעולם אתה: נשאו
נהרות יי׳ נשאו נהרות קולם ישאו נהרות דכים:
מקולות מים רבים אדירים משברי ים אדיר במרום
יי׳: עדתיך נאמנו מאד לביתך נאוה קדש יי׳ לארך
ימים: אמר רבי אלעזר אמר רבי חנינא ת״ח
תלמידי חכמים מרבים שלום בעולם שנ׳ וכל בניך
למודי יי׳ ורב שלום בניך:

אין קדוש כיי׳ כי אין בלתך ואין צור
כאלהינו: כי מי אלוה
מבלעדי יי׳ ומי צור זולתי אלהינו: אין

תאנא
עשרה לבושין לבש הקב״ה
לבוש ראשון ביום שברא עולמו
היה שנהוד שנ׳ הוד והדר לבשת:
לבוש שני שלגאות שנפרע בן
מדור המבול שנ׳ יי׳ מלך גאות
לבש: לבוש שלישי שלעוז ביום
שנתן תורה לישראל שנ׳ לבש ה׳ עוז
התאזר: ואומר ה׳ עז לעמו יתן:
לבוש רביעי לבן שנפרע מבבל
שנ׳ לבושיה כתלג חיור: לבוש
חמישי שלצדקה בעת שנפרע
ממדי שנ׳ וילבש צדקה כשרין:
לבוש ששי ושביעי שלנקמה
וקנאה בעת שנתפרע מיון שנ׳
וילבש בגדי נקם תלבושת ויעט
כמעיל קנאה: לבוש שמיני ת׳
ותשיעי אדום היה בעת שנפרע
מאדום שנ׳ מדוע אדום ללבושיך:
לבוש עשירי הדר שעתיד ליפרע
בן מגוג ומגוג שנ׳ מי זה בא
מאדום זה הדור בלבושו:

תפלה לדוד הטה יהוה
אזנך ענני כי עני ואביון
אני שמרה נפשי כי חסיד
אני הושע עבדך אתה אלהי
הבוטח אליך: חנני יהוה כי
אליך אקרא כל היום: שמח
נפש עבדך כי אליך יהוה
נפשי אשא: כי אתה יהוה
טוב וסלח ורב חסד לכל
קוראיך: האזינה יהוה
תפלתי והקשיבה קול תחנונותי: ביום צרתי אקראך כי תענני: אין כמוך באלהים אדני ואין כמעשיך
כל גוים אשר עשית יבואו וישתחוו לפניך יהוה ויכבדו לשמך: כי גדול אתה ועשה נפלאות אתה
אלהים לבדך: הורני יהוה דרכך אהלך באמתך יחד לבבי ליראה שמך: אודך יהוה אלהי בכל
לבבי ואכבדה שמך לעולם: כי חסדך גדול עלי והצלת נפשי משאול תחתיה: אלהים זדים קמו
עלי ועדת עריצים בקשו נפשי ולא שמוך לנגדם: ואתה יהוה אל רחום וחנון ארך אפים ורב
חסד ואמת: פנה אלי וחנני תנה עזך לעבדך והושיעה לבן אמתך: עשה עמי אות לטובה ויראו
שונאי ויבשו כי אתה יהוה עזרתני ונחמתני:

אין כאלהינו : אין כאדונינו : אין כמלכינו : אין כמושיענו :
מי כאלהינו : מי כאדונינו : מי כמלכינו : מי כמושיענו :
נודה לאלהינו : נודה לאדונינו : נודה למלכינו : נודה למושיענו :
ברוך אלהינו : ברוך אדונינו : ברוך מלכינו : ברוך מושיענו :
אתה הוא אלהינו : אתה הוא אדונינו : אתה הוא מלכינו : אתה הוא מושיענו :
אתה תושיענו : אתה תקום תרחם ציון כי עת לחננה כי בא מועד :
אך צדיקים יודו לשמך ישבו ישרים את פניך : ויבטחו בך יודעי
שמך כי לא עזבת דורשיך יי : כי כל העמים ילכו איש בשם אלהיו
ואנחנו נלך בשם יי אלהינו לעולם ועד :

אמר רבי אלעזר אמר רבי חנינא תלמידי חכמים
מרבים שלום בעולם שנ׳ וכל בניך למודי יי
ורב שלום בניך : אל תקרי בניך אלא בוניך יהי שלום בחילך
שלוה בארמנותיך למען אחי ורעי אדברה נא שלום בך : למען
בית יי אלהינו אבקשה טוב לך וראה בנים לבניך שלום על
ישראל שלום רב לאוהבי תורתך ואין למו מכשול יי עוז
לעמו יתן יי יברך את עמו בשלום :

רבי חנניה בן עקשיה אומר רצה הקב״ה לזכות
את ישראל לפיכך הרבה להם תורה ומצות
שנ׳ יי חפץ למען צדקו יגדיל תורה ויאדיר : ואומר

קדיש דרבנן

יתגדל ויתקדש
שמיה רבא בעלמא די ברא כרעותיה ימליך מלכותיה ויצמח
פורקניה ויקרב משיחיה ויפרוק עמיה : בחייכון וביומיכון
ובחייהון דכל בית ישראל בעגלא ובזמן קריב ואמרו אמן :
יהא שמיה רבא מברך לעלם ולעלמי עלמיא יתברך :
וישתבח ויתפאר ויתרומם ויתנשא ויתהדר ויתעלה
ויתהלל שמיה דקדשא בריך הוא : לעילא מכל ברכתא
ושירתא ותשבחתא ונחמתא דאמירן בעלמא ואמרו אמן :
על ישראל ועל רבנן ועל תלמידיהון ועל כל תלמידי
תלמידיהון דעסקין באורייתא קדישתא די
באתרא הדין ודי בכל אתר ואתר יהי לכון ולהון ולנא חנא וחסדא
ורוחא

הגהה
ארבע כריעות שלחובה
ביתגדל ואחת של שונ׳
יתגדל ויתקדש שמיה רבא
וכורע בעגלא ובזמן קריב
וכורע ויתברך וכורע
ויתהלל וכורע והם שבע
ועושה שלום וכורע דהיינו
שלרישות זהללו פריעות
כנגד חמשה שמות השם
שבפסוק כי ממזרח שמש
ועד מבואו וגו׳ ועוד
באדבעה שורים למה נתקן
קדיש בלשון ארמי לומ׳ לך
שהמלאכים אינם מכירים
בזה הלשון ואם ידעו בזה
השבח הנאה שאנו אומרים

אותו יתקנאו בנו ועוד מפני שנשבע הקב״ה שאין כסאו שלם ואין שמו שלם עד שיחזיר לרצונו של עכלן של
כי יד על כס יה ולא כאמר כסא ואם ידעו המלאכים שאינו שלם אז יקנאו ותגבר עב
וכתוב בשלחן ערוך שלא יפסיק בין לעלם ולעלמי עלמיא ליתברך טועה הוא : ומסמכין ישתבח

ורוחא ורחמי מן קדם מרי שמיא וארעא ואמרו אמן יהא
שלמא רבא מן שמיא וחיים ושבע וישועה ונחמה ושיזבא
ורפואה וגאולה ומחילה וסליחה וכפרה ורוח והצלה והצלחה
לנו ולכל עמו בית ישראל לחיים ולשלום ואמרו אמן: עושה
שלום במרומיו הוא ברחמיו וחסדיו יעשה שלום עמנו ועם כל
ישראל אחינו ויכחמינו בציון ויבנה ברחמיו את ירושלים בחיינו
ובימינו בקרוב אמן ואמן: תם יקול עלינו לשבח
כמא סנדרפי צלואת ראש השנה בעון אלה בה:
כמלת צלואת אחול שלשחרית:

ויתפאר ויתרומם סופי תיבות
חרם לומר לך כל מי שאינן
מכוין בו חרם עליו ״ וכל
העונה אמן בכל כחו ר״ל
בכל כוונתו פותחין לו ג״ע
עדן ״ וכל מי שאינו עונה
אמן מעמיקין לו גיהנם ״
יראיה לדבר מפסוק כי אם
מאן וג׳ הנני מחר מאן אמן
מחר חרם לומר לך כל מי שאינו
עונה אמן חרם עליו וכל הנזהר
באמן הריו רחם: עכ

תפלת מנחה שלחול:

קודם תפלת מנחה אומרין פרשת
התמיד ופיטום הקטורת ואח״כ אומרין
והוא רחום: עכ

אומרין והוא רחום תהלה לדוד: ועומד ש״צ ואומר קדיש
ועומדין ומתפללין י״ט ברכות וחוזר ש״צ ומתפלל בקול רם
ואין נשיאת כפים במנחה ואחר שמתפלל נופלין על פניהם
ואומרין אליך יי׳ נפשי אשא: ואבינו מלכינו: ואנחנו לא נדע
אי למען שמיך: ועומד ש״צ ואומר קדיש ובתרא ובעד ה׳
קדיש דרבנן ואין אומרין עלינו לשבח במנחה:

בשבת ויום טוב אין אומרין
ברכו אחר קדיש בתרא:

תפלת ערבית שלחול

עומד ש״צ ואומר קדיש והו רחום וברכו ואחר כך אומ

ברכה ראשונה שלפני ק״ש

וזו היא ברוך אתה יי׳ אלהינו אשר בדברו מעריב
ערבים בחכמה פותח שערים בתבונה משנה עתים
מחליף את הזמנים מסדר את הכוכבים במשמרותיהם
ברקיע כרצונו בורא יומם ולילה וגולל אור מפני חשך
וחשך מפני אור מעביר יום ומביא לילה ומבדיל בין יום
ללילה יי׳ צבאות שמו קדוש ישראל בא״י המעריב
ערבים:

ברכה שנייה

אהבת עולם עמך ישראל אהבת תורה ומצות חקים
ומשפטים אותנו למדת על כן יי׳ אלהינו בשכבינו ו
ובקומינו

ובקומינו ונשיח בחקי תורתך ונשמח ונעלוז בדברי תלמוד
תורתך לעולם ועד כי הם חיינו ואורך ימינו ובהם נהגה יומם
ולילה ואהבתך ומלכותך לא תסור ממנו לעולם ועד כי היא עטרת
ראשינו ותפארתינו סלה. ברוך אתה יי׳ אוהב את עמו ישראל
לעד: וקורין קרית שמע עד אני יי׳ אלהיכם: ואומרין

ברכה ראשונה שלאחר ק״ש

וזו היא
אני יי׳ אלהיכם אמת ואמונה כל זאת קיים עלינו כי הוא
יי׳ אלהינו ואנחנו ישר׳ עמו אמת מלכינו ואפס זולתו הפודינו
מיד מלכים הגואלינו מכף כל עריצים האל הנפרע לנו מצרינו
והמשלם גמול לכל אויבי נפשינו: השם נפשינו בחיים ולא נתן
למוט רגלינו המדריכינו במות אויבינו וירם קרנינו על כל על
שונאינו: האל העושה לנו נסים ועשה נקמה בפרעה אותות
ומופתים באדמת בני חם המכה בעברתו כל בכורי מצרים
ויוציא ישראל עמו מתוכם לחירות עולם המעביר בניו בין
גזרי ים סוף ואת רודפיהם ואת שונאיהם בתהומות טבע
ראו בנים את גבורתו והודו לו ושבחו לשמו ומלכותו ברצון
קבלו עליהם: וענו שירה בשמחה רבה אמרו כולם מי
כמכה באלים יי׳ מי כמכה נאדר בקדש נורא תהלות
עשה פלא: יי׳ ימלך לעולם ועד: ונאמר גואלנו יי׳
צבאות שמו קדוש ישר׳ בא״י גאל ישר׳:

ברכה שניה

השכיבנו יי׳ אלהינו
לשלום והעמידנו מלכנו

לחיים ולשלום ופרוש עלינו סוכת שלומיך ותקנינו ב
בעצה טובה מלפניך והגן בעדינו: ושמרינו והצילנו
מכל דבר רע ומפחד היום ומפחד הלילה ושבור והסר
השטן מלפנינו ומאחורינו ושמור צאתינו ובואינו
כי שומרינו ומצילנו אתה: ובצל כנפיך תסתירנו כדכת׳
הנה לא ינום ולא יישן שומר ישר׳ ברוך אתה יי׳
שומר עמו ישראל לעד אמן: ויראו כל העם ויפלו על ברוך יי׳ לעולם אמן
פניהם ויאמרו יי׳ הוא האלהים יי׳ הוא האלהים: ואמן ברוך יי׳ לעולם
הושיענו אלהי ישענו וקבצנו והצילנו מן הגוים להודות אמן ואמן וירא
לשם

לשם קדשיך להשתבח בתהלתיך׃ כי לא יטוש יי׳ את עמו בעבור שמו ה
הגדול כי הואיל יי׳ לעשות אתכם לו לעם׃ ועלו מושיעים בהר ציון לשפט
את הר עשו והיתה ליי׳ המלוכה׃ והיה יי׳ למלך על כל הארץ ביום ההוא
יהיה יי׳ אחד ושמו אחד׃ אלהינו שבשמים קיים שמך וזכרך ומלכותך
עלינו תמיד בידך נפש החיים ונפש המתים אשר בידו נפש כל חי ורוח כל
בשר איש׃ בידך אפקיד רוחי פדית אותי יי׳ אל אמת׃ ואנחנו עמך וצאן
מרעיתך נודה לך לעולם לדור ודור נספר תהלתיך׃ יי׳ הצילה נפשי מ
משפת שקר מלשון רמיה׃ ישראל נושע ביי׳ תשועת עולמים לא תבשו
ולא תכלמו עד עולמי עד׃ יהי יי׳ אלהינו עמנו כאשר היה עם אבותינו
אל יעזבנו ואל יטשנו׃ להטות לבבינו אליו ללכת בכל דרכיו ולשמר מצותיו
וחקיו ומשפטיו אשר צוה את אבותינו׃ כל הנשמה
תהלל יה הללויה׃ ברוך יי׳ ביום ברוך יי׳ בלילה
ברוך יי׳ בבקר ברוך יי׳ בערב ברוך יי׳ בשכבינו
ברוך יי׳ בקומינו תמיד נהללך סלה ונשיח באמונתיך
ברוך אתה יי׳ המולך בכבודו חי וקיים משובח שמו ת
וזכרו תמיד ימלוך לעולם ועד אמן׃ תם יקול
קדיש ועומדין ומתפללין יח ברכות אלי המברך
את עמו ישראל בשלום׃ ויקול קדיש׃ למנצח מזמור
לדוד׃ יי׳ אדונינו מה אדיר שמך בכל הארץ׃
שיר למעלות אשא עיני ובעד קדיש דרבנן ובתרא
ועלינו לשבח׃ ונפטרין׃

צלואת אליחיד

יקול אלברכות ואלזמירות כאלגמאעה אלי כי אני
יי׳ רפאך׃ תם יקול ברכי נפשי את יי׳ המבורך
ברוך יי׳ המבורך לעולם ועד׃ ויבתדי באליוצר אלא גאל ישראל ולא יקול אלקדושה
יקול קדושת יי׳ צבאות׃ ויעומד ומתפלל יח ברכות׃ ויהיו לרצון אמרי פי אלי
יי׳ צורי וגואלי׃ תם ידי כפילת פנים וסדר היום ועלינו לשבח׃ ואדא
חצל לה באפי כאטרה או תלגלגת לסאנה פאיצלי ג ראשונות ויקול

הבינינו יי׳ אלהינו לדעת דרכיך ומול את לבבינו ליראתיך ותסלח
היה לנו להיות גאולים׃ רחקינו ממכאוב ודשנינו ושבענו
בנאות ארציך׃ ונפוצים מארבע תקבץ׃ והתועים בדעתך ישפטו׃ ועל הרשעים
תניף ידיך׃ וישמחו צדיקים בבנין עירך ובתקון היכלך׃ ובהצמחת קרן לדוד עבדך

ובעריבת

ובעליכת כל לבך ישוע משיחך טרם נקרא ואתה תענה טרם מדבר
ואתה תשמע כי אתה עונה בכל עת צרה וצוקה פודה ומציל מכל צוקה
בא״י שומע התפלה: ואם היה אדם מהלך במקום גדודי חיות
ולסטים ודאך מתל אפיוש ואבראדי ואלבות פאיצלי הכדי:

צרכי
עמך ישראל מרובין ודעתן קצרה: יהי רצון ורחמים
מלפניך יי׳ אלהינו ואלהי אבותינו שתתן לכל אחד
ואחד כדי פרנסתו ולכל גוייה וגוייה די מחסורה והטוב בעיניך
עשה בא״י שומע תפלה: ולא יצלי הביננו לאמכרג
סבת ולא מכלג עיר לכונה יחתאג ידי אלהבדלה פי אתה חונן:
וכדאך פי איאם טלבת אלמטאר לא יצלי הביננו לכונה
יחתאג ידכר ותן טל ומטר פי אלצלאה ופי באקי אלאיאם פיצלי
הביננו וליס פי דאך גנאח: ואד דכרנא

שאילת מטר אלעלם
אנה מכתלף פי אלעאלם: וצפת דאך אן אהל ארץ ישראל
יגיבו ותן טל ומטר בברכת השנים מן סאבע מרחשוון אלי
אלפסח: ומן אלפסח אלא סאבע מרחשון יגיבו בברכת השנים
עלא הדה אלנסכה: ברכינו יי׳ אלהינו בכל מעשה ידינו
וברך את שנותינו בטללי רצון ברכה ונדבה כשנים הטובות
בא״י מברך השנים:

ואמא
אלמואצע אלדי נחן פיהא יגיבו בטללי רצון מן אלפסח אלי
תמאם סתין יום מן תקופת תשרי ויום ששים כלפני ששים
ומן יום ואחד וסתין מן אלתקופה יגיבו ותן טל ומטר ב
נברכת השנים אלי אלפסח:

במוסף
יום טוב ראשון שלפסח יקול פי אתה
גבור אתה רב להושיע מוריד הטל:
אלי צלוה מוסף יום טוב שלשמיני עצרת האחרון ויקול
מוליד הגשם: ובאקי צלואת איחיד כאלגמאעה
בערבית ושחרית ומוסף ומנחה לכנה ליס יחתאג יתבי
אלצלאה בצותעא ולא יגיב אלקדושה פי איוצר ולא פי
סדר היום ולא פי קדיש: אלא יקול עוזיה פי אכר אלצלאה
הכדי: בריך שמיה דקדשא בריך הוא לעילא מכל
ברכתא ושירתא ותשבחתא ונחמתא דאמירן בעלמא:

שער אחד עשר
ממאה שערים

מצוה להתפלל שנ׳ ולעבדו
בכל לבבכם ואיזוהיא עבודה
שעיקרה בלב זו תפלה שתקנו
אנשי כנסת הגדולה והם עזרא
וזרובבל ויהושע בן יהוצדק
הכהן הגדול וחביריהם עמדו
ותיקנו לאומרה על הסדר שחרית
מנחה וערבית לקיים מה שנ׳ ערב
ובקר וצהרים אשיחה ואהמה
וישמע קולי והם יח׳ ברכות
כנגד יח׳ אזכרות שאמר דוד
בהבו לה׳ בני אלים וכנגד יח׳
אזכרות שבקרית שמע וכנגד
יח׳ חוליות שבשדרה וברכת המינים
תקן אותה שמואל הקטן בהסכמת
רבן גמליאל ובית דינו כדאיתא
במגילה כדי לעקור מלכות הרשע
שתהיה מדת הדין מתוחה כנגדם
וכנגד האויבים וככלל עוד בזה
הכנעת יצר הרע שבאדם שהוא
מכלל האויבים ודגל סדרום כסדר
שהם סדורות היום בפי כל ישראל
השלש ראשונות בשבח השם
והאמצעיות בבקשת צרכיו
ואחרונות בהודאת האל על כל הטובה
שעושה עמנו יתברך ואחר כך לזמן
רב נשתכח כיון סדורם ושמעון
הפקולי ידעם אותם והסדירם על הסדר
המכוון כמו שסדרום עזרא ובית
דינו ובשונה שמתפלל אדם וכורע
צריך שיכרע עד שיתפוקקו כל חליות
שבשדרה שנ׳ כל עצמותי תאמרנה
יי׳ מי כמוך והתפלה צריכה כונת
הלב שנ׳ ולעבדו בכל לבבכם
והכוונה הוא שיחשוב אדם בכל תיבה
ותיבה פירושה וידקדק שלא ידלג תיבה
ויכוין בכל חתימה וחתימה ובכל שם
בלפה ובלבה ויש בהן קי״ג תיבות כנגד
התיבות שיש בתפלת חנה ובזה הדרך נותן
ג״ה

תתקבל צלותי ותתעביד בעותי עם צלותהון ובעותהון דכל בית ישראל קדם אבונא דבשמיא ויהוי שלמא רבא מן שמיא וסייעתא ופורקנא ורוחא וחנא וחסדא ורחמי עלנא ועל כל קהלהון לחיים ולשלום ונאמר אמן: תם יקול עושה שלום ויגלס קליל בעד אצלאה וינצרף: כמלת צלואת אלחול:

נתבע דלך צלואת אלסבת:

סדר הקבלת שבת וסדור תפלותיה

יבתדי יקול לכו נרננה ליי׳ נריעה לצור ישענו: נקדמה פניו בתודה בזמירות נריע לו: כי אל גדול יי׳ ומלך גדול על כל אלהים: אשר בידו מחקרי ארץ ותועפות הרים לו: אשר לו הים והוא עשהו ויבשת ידיו יצרו: בואו נשתחוה ונכרעה נברכה לפני יי׳ עושנו: כי הוא אלהינו ואנחנו עם מרעיתו וצאן ידו היום אם בקולו תשמעו: אל תקשו לבבכם כמריבה כיום מסה במדבר: אשר נסוני אבותיכם בחנוני גם ראו פעלי: ארבעים שנה אקוט בדור ואמר עם תעי לבב הם והם לא ידעו דרכי: אשר נשבעתי באפי אם יבאון אל מנוחתי:

צו

שירו ליי׳ שיר חדש שירו ליי׳ כל הארץ: שירו ליי׳ ברכו שמו בשרו מיום ליום ישועתו: ספרו בגוים כבודו בכל העמים נפלאותיו: כי גדול יי׳ ומהלל מאד נורא הוא על כל אלהים: כי כל אלהי העמים אלילים ויי׳ שמים עשה: הוד והדר לפניו עז ותפארת במקדשו: הבו ליי׳ משפחות עמים הבו ליי׳ כבוד ועז: הבו ליי׳ כבוד שמו שאו מנחה ובאו לחצרותיו: השתחוו ליי׳ בהדרת קדש חילו מפניו כל הארץ: אמרו בגוים יי׳ מלך אף תכון תבל בל תמוט ידין עמים במישרים: ישמחו השמים ותגל הארץ ירעם הים ומלאו: יעלז שדי וכל אשר בו אז ירננו כל עצי יער: לפני יי׳ כי בא כי בא לשפט הארץ ישפט תבל בצדק ועמים באמונתו:

את
ה׳

ש״ע

להזהר בכבוד שבת וכו סעיף א: אפלו מי שצריך לאחרים אם ישלו מעט משלו צריך לדחק עצמו לכבד את השבת ולא אמרו עשה ש שבתך חול ואל תצטרך לבריות אלא לפי שהשעה דחוקה לו ביותר על כן צריך לצמצם בשאר ימים כדי לכבד השבת: מתקנין עזרא שיהו מכבסים בגדיהם בחמישי בשבת מפני כבוד השבת:

יי מלך תגל הארץ ישמחו איים רבים: ענן וערפל
סביביו צדק ומשפט מכון כסאו: האירו ברקיו
תבל ראתה ותחל הארץ: הגידו השמים צדקו וראו כל העמים כ
כבודו: יבשו כל עבדי פסל המתהללים באלילים השתחוו לו כל א
אלהים: שמעה ותשמח ציון ותגלנה בנות יהודה למען משפטיך
ייי: כי אתה יי עליון על כל הארץ מאד נעלית על כל אלהים:
אהבי יי שנאו רע שמר נפשות חסידיו מיד רשעים יצילם:
אור זרע לצדיק ולישרי לב שמחה: שמחו צדיקים ביי ו
והודו לזכר קדשו: צח ואומר מזמור שיר ליום השבת
כמא שנדבר פי צלוה ראש חדש: יי מלך ירגזו עמים:
ובעד יקול אשת חיל מי ימצא: תם ודי שצ הקבלת שבת
בעד האדא למזמור:

מזמור לדוד הבו ליי בני אלים הבו ליי כבוד
ועז: הבו ליי כבוד שמו השתחוו ליי
בהדרת קדש: קול יי על המים אל הכבוד הרעים יי על
מים רבים: קול יי בכח קול יי בהדר: קול יי שבר ארזים
וישבר יי את ארזי הלבנון: וירקידם כמו עגל לבנון ושריון
כמו בן ראמים: קול יי חצב להבות אש: קול יי יחיל מדבר
יחיל יי מדבר קדש: קול יי יחולל אילות ויחשף יערות ובהיכלו כלו אמר
כבוד: יי למבול ישב וישב יי מלך לעולם: יי עז לעמו
יתן יי יברך את עמו בשלום:

לכה דודי לקראת כלה פני שבת
נקבילה: פז

שמור וזכור בדבור אחד השמיענו האל המיוחד יי
אחד ושמו אחד לשם ולתפארת ולתהלה: פז
לקראת שבת לכו ונלכה כי היא מקור הברכה מראש
מקדם נסוכה סוף מעשה במחשבה תחלה: פז
מקדש מלך עיר מלוכה קומי צאי מתוך ההפיכה רב
לך שבת בעמק הבכא והוא יחמל עליך חמלה: פז
התנערי מעפר קומי: לבשי בגדי תפארתך עמי על יד בן
ישי בית הלחמי: קרבה אל נפשי גאלה: פז
התעוררי התעוררי כי בא אורך קומי אורי עורי עורי
שיר דברי כבוד יי עליך נגלה: פז

לא תבושי ולא תכלמי מה תשתוחחי ומה תהמי בך יחסו
עניי עמי ונבנתה עיר על תלה : פז
והיו למשסה שוסיך ורחקו כל מבלעיך ישיש עליך
עליך אלהיך כמשוש חתן על כלה : פז
ימין ושמאל תפרוצי ואת יי תעריצי על יד איש בן
הפרצי ונשמחה ונגילה : פז
בואי כלה בשלום עטרת בעלה גם בשמחה ובצהלה
תוך אמוני עם סגלה בואי כלה בואי כלה : פז
תם יקול בר יוחאי [redacted]

בר יוחאי נמשחת אשריך שמן ששון
מחבריך : פז

בר יוחאי שמן משחת קדש נמשחת
ממדת הקדש : נשאת ציץ
נזר הקדש חבוש על ראשך פאריך : פז

בר יוחאי מושב טוב ישבת יום נסת יום
אשר ברחת במערת צור
שעמדת שם קנית הודך והדריך : פז

בר יוחאי עצי שטים עומדים למודי יי
הם לומדים אור מופלא אור היקד
הם יוקדים הלא המה יורוך מוריך : פז

בר יוחאי הלוך הלכת לשדה שלתפוחים
עלית ללקוט בו מרקחים סוד תורה
בציצים ופרחים נעשה אדם נאמר בעבוריך : פז

בר יוחאי נאזרת בגבורה ובמלחמת אש דת
השערה וחרב הוצאת מתערה
שלפת נגד צורריך : פז

בר יוחאי והליך הלכת למקום אבני שיש
הגעת ופני אריה ליש גם גלת
כותרת על עיש תשור ומי ישוריך : פז

בר יוחאי נכנסת לקדש הקדשים קו ירוק
מחדש חדשים שבע שבתות סוד
חמשים קשרת קשרי שין קשריך : פז

בר יוחאי יוד חכמה קדומה השקפת לכבודה
פנימה ל״ב נתיבות תרומה את
כרוב ממשח זיו דוריך:
פז'
בר יוחאי אור מופלא רום מעלה יראת מלהביט
כי רב לה תעלומה ואין קורא לה
נמת עין לא תשוריך:
פז'
בר יוחאי סדרת עשר ספירות בלימה על דרך
מעלות סולם מוצב ארצה וראשו
מגיע השמימה הבנת בשתים ושלשים נתיבות
פליאות חכמה כמו שהורוך מוריך:

רבי שמעון בר יוחאי אשריך
אשרי יולדתיך אשרי העם הם
לומדיך אשרי העומדים על סודיך
לובשי חשן תמיך ואוריך ישמח
אביך ותגל יולדתיך

והאכלתיך נחלת יעקב אביך׃ שיר השירים אשר
לשלמה׃ ישקני מנשיקות פיהו כי טובים דודיך מיין׃
עורי צפון ובואי תימן הפיחי גני יזלו בשמיו יבא דודי
לגנו ויאכל פרי מגדיו׃ קול דודי הנה זה בא מדלג על
ההרים מקפץ על הגבעות׃ באתי לגני אחתי כלה
אריתי מורי עם בשמי אכלתי יערי עם דבשי שתיתי
ייני עם חלבי אכלו רעים שתו ושכרו דודים׃ אתי
מלבנון כלה אתי מלבנון תבואי תשורי מראש אמנה
מראש שניר וחרמון ממענות אריות מהררי נמרים׃
לבבתיני

לבבתני אחותי כלה לבבתיני באחת מעיניך באחד ענק מצוארוניך: מה יפו דודיך אחותי כלה מה טובו דודיך מיין וריח שמניך מכל בשמים: וחכך כיין ה
הטוב הולך לדודי למישרים דובב שפתי ישנים:
נפת תטופנה שפתותיך כלה דבש וחלב תחת לשונך וריח שלמותיך כריח לבנון: סימן יעקב אלמון:

ואח״כ עומר **ש״ץ** בערבית ואומר

מזמור

שיר ליום השבת: טוב להדות ליי׳ ולזמר לשמך עליון: להגיד בבקר חסדיך ואמונתך בלילות: עלי עשור ועלי נבל עלי הגיון בכנור: כי שמחתני יי׳ בפעלך במעשה ידיך ארנן: מה גדלו מעשיך יי׳ מאד עמקו מחשבתיך: איש בער לא ידע וכסיל לא יבין את זאת: בפרח רשעים כמו עשב ויציצו כל פעלי און להשמדם עדי עד: ואתה מרום לעולם יי׳ כי הנה איביך יי׳ כי הנה איביך יאבדו יתפרדו כל פעלי און: ותרם כראים קרני בלתי בשמן רענן: ותבט עיני בשורי בקמים עלי מרעים תשמענה אזני: צדיק כתמר יפרח כארז בלבנון ישגה: שתולים בבית יי׳ בחצרות אלהינו יפריחו: עוד ינובון בשיבה דשנים ורעננים יהיו: להגיד כי ישר יי׳ צורי ולא עולתה בו:
ואומר ברכו וג׳ ומברך מעריב ערבים עד סופו וקורין ק״ש וג׳

במה

מדליקין ובמה אין מדליקין: אין מדליקין לא בלכש ולא בחסן ולא בכלך ולא בפתילת האידן ולא בפתילת המדבר ולא בירוקה שעל פני המים: ולא בזפת ולא בשעוה ולא בשמן קיק ולא בשמן שריפה ולא באליה ולא בחלב: נחום המדי אומר מדליקין בחלב מבושל וחכמים אומרים אחד מבושל ואחד שאינו מבושל אין מדליקין בו: אין מדליקין בשמן שריפה ביום טוב: רבי ישמעאל אומר אין מדליקין בעטרן מפני כבוד השבת וחכמים מתירין בכל השמנים בשמן שומשמין בשמן אגוזים בשמן צנונות בשמן דגים בשמן פקועות בעיטרן ובנפט: ר׳ טרפון אומר אין מדליקין אלא בשמן זית בלבד: כל היוצא מן העץ אין מדליקין בו אלא פשתן: וכל היוצא מן העץ אינו מיטמא טומאת אוהלים אלא פשתן: פתילת הבגד שקיפלה ולא הבהבה ר׳ אליעזר אומר טמאה היא ואין מדליקין בה: ר׳ עקיבה אומר טהורה היא ומדליקין בה: לא יקוב אדם שפופרת שלביצה וימלאנה שמן ויתננה על פי הנר

בשביל שתהא מנטפת
ואפילו היא של חרס
ורבי יהודה מתיר: אבל
אם חיברה היוצר מתחלה
מותר מפני שהוא כלי אחד:
לא ימלא אדם קערה שמן
ויתננה בצד הנר ויתן ראש
הפתילה בתוכה בשביל
שתהא שואבת ורבי
יהודה מתיר: המכבה את
הנר מפני שהוא מתירא
מפני גוים מפני לסטים
מפני רוח רעה ואם
בשביל החולה שיישן
פטור: כחס על הנר כחס
על השמן כחס על הפתילה
חייב ורבי יוסי פוטר בכולן
חוץ מן הפתילה מפני שהוא
עושה פחם: על שלש
עבירות נשים מיתות בשעת
לידתן על שאינן זהירות
בנדה ובחלה ובהדלקת
הנר: שלשה דברים צריך
אדם לומר בתוך ביתו
ערב שבת עם חשיכה
עישרתן עירבתן הדליקו
את הנר: ספק חשיכה ספק
אין חשיכה אין מעשרין
את הודאי ואין מטבילין
את הכלים ואין מדליקין
את הנרות אבל מעשרין
את הדמאי ומערבין
וטומנין את החמין:

ומנגד אן יצל והגן בעדינו ופרוס עלינו סוכת רחמים
ושלום בא"י הפורס סוכת שלום עלינו ועל ישראל עמו ועל
ירושלים עיר הקדש אמן ושמרו בני ישראל את השבת
לעשות את השבת לדורותם ברית עולם ביני ובין בני ישראל
אות היא לעולם כי ששת ימים עשה יי את השמים ואת
ואת הארץ וביום השביעי שבת וינפש: ואומר קדיש
ועומדין ומתפללין מגן ומחיה והאל הקדוש וברכה
אמצעית וזו היא

אתה קדשת את יום השביעי לשמך תכלית מעשה

שמים וארץ וברכתו מכל הימים וקדשתו מכל הזמנים
כאמור ויכלו השמים והארץ וכל צבאם: ויכל אלהים ביום
השביעי מלאכתו אשר עשה וישבת ביום השביעי מכל
מלאכתו אשר עשה: ויברך אלהים את יום השביעי ויקדש
אתו כי בו שבת מכל מלאכתו אשר ברא אלהים לעשות:
אלהינו ואלהי אבותינו רצה נא במנוחתינו קדשינו במצותך
ותן חלקינו בתורתך נשמח נפשינו בישועתך ושבעינו מטובך
וטהר לבינו לעבדך באמת והנחילנו באהבה וברצון יומי
שבתות קדשך וינוחו בם כל ישראל מקדשי שמך בא"י
מקדש השבת: רצה ומודים ושים שלום: ויהיו לרצון:
פאד׳י פרג׳ מן אלצלאה פיקולו יום הששי ויכלו אל
לעשות: ואחר כך מתפלל ש"ץ בקול רם ברכה אחת
מעין שבע וזו היא

ברוך אתה יי אלהינו

מלך העולם ואלהי אבותינו אלהי אברהם אלהי יצחק
ואלהי יעקב האל הגדול הגבור והנורא אל עליון קונה
ברחמיו שמים וארץ גומל חסדים טובים וקונה הכל
מגן אבות בדברו מחיה מתים במאמרו האל הקדוש
שאין כמוהו ואין זולתו המניח לעמו ישראל ביום
שבת קדשו כי בם רצה להניח להם: לפניו נעבוד
ביראה

בִּירְאָה וָפַחַד וְנוֹדֶה לִשְׁמוֹ בְּכָל יוֹם תָּמִיד מֵעֵין הַבְּרָכוֹת לַאֲדוֹן הַשָּׁלוֹם אֵב הָאֱמֶת מְכַלֵּךְ הַשְּׁבִיעִי וּמְקַדֵּשׁ הַשַּׁבָּת וּמֵנִיחַ בִּקְדוּשָׁה לְעַם מְדֻשְּׁנֵי עוֹנֶג זֵכֶר לְמַעֲשֵׂה בְרֵאשִׁית:
תם יקול אלהינו ואלהי אבותינו רצה נא במנוחתינו א׳ מקדש השבת: ויקול קדיש תם יקולו

לַמְנַצֵּחַ

עַל הַגִּתִּית מִזְמוֹר לְדָוִד: יְיָ אֲדוֹנֵנוּ מָה אַדִּיר שִׁמְךָ בְּכָל הָאָרֶץ אֲשֶׁר תְּנָה הוֹדְךָ עַל הַשָּׁמָיִם: מִפִּי עוֹלְלִים וְיוֹנְקִים יִסַּדְתָּ עֹז לְמַעַן צוֹרְרֶיךָ לְהַשְׁבִּית אוֹיֵב וּמִתְנַקֵּם: כִּי אֶרְאֶה שָׁמֶיךָ מַעֲשֵׂה אֶצְבְּעֹתֶיךָ יָרֵחַ וְכוֹכָבִים אֲשֶׁר כּוֹנָנְתָּה: מָה אֱנוֹשׁ כִּי תִזְכְּרֶנּוּ וּבֶן אָדָם כִּי תִפְקְדֶנּוּ: וַתְּחַסְּרֵהוּ מְעַט מֵאֱלֹהִים וְכָבוֹד וְהָדָר תְּעַטְּרֵהוּ: תַּמְשִׁילֵהוּ בְּמַעֲשֵׂי יָדֶיךָ כֹּל שַׁתָּה תַחַת רַגְלָיו: צֹנֶה וַאֲלָפִים כֻּלָּם וְגַם בַּהֲמוֹת שָׂדָי: צִפּוֹר שָׁמַיִם וּדְגֵי הַיָּם עֹבֵר אָרְחוֹת יַמִּים: יְיָ אֲדוֹנֵינוּ מָה אַדִּיר שִׁמְךָ בְּכָל הָאָרֶץ:

מִזְמוֹר

לְדָוִד יְיָ רֹעִי לֹא אֶחְסָר: בִּנְאוֹת דֶּשֶׁא יַרְבִּיצֵנִי עַל מֵי מְנוּחוֹת יְנַהֲלֵנִי: נַפְשִׁי יְשׁוֹבֵב יַנְחֵנִי בְמַעְגְּלֵי צֶדֶק לְמַעַן שְׁמוֹ: גַּם כִּי אֵלֵךְ בְּגֵיא צַלְמָוֶת לֹא אִירָא רָע כִּי אַתָּה עִמָּדִי שִׁבְטְךָ וּמִשְׁעַנְתֶּךָ הֵמָּה יְנַחֲמֻנִי: תַּעֲרֹךְ לְפָנַי שֻׁלְחָן נֶגֶד צֹרְרָי דִּשַּׁנְתָּ בַשֶּׁמֶן רֹאשִׁי כּוֹסִי רְוָיָה: אַךְ טוֹב וָחֶסֶד יִרְדְּפוּנִי כָּל יְמֵי חַיָּי וְשַׁבְתִּי בְּבֵית יְיָ לְאֹרֶךְ יָמִים: תם יקולו רבי חנינה בן עקשיה וקדיש דרבנן ועליכו לשבח ויושבין מעט ונפטרין:

ויחיד לא יקרא ברכה מעין שבע כלל שלא תקנוה אלא בצבור כדי שיצאו המתאחרים עמהן שלא יבואו לידי סכנה: ולפי כך בבית חתנים או בבית האבל אין אומרין אותה שהרי אין שם מתאחרים: ואם חל יום טוב או ראש חדש להיות בשבת אינו מזכיר ענין היום בברכה זו: עכ ואחר תפלת ערבית שלשבת אומרים זה

יִגְדַּל

אֱלֹהִים חַי וְיִשְׁתַּבַּח נִמְצָא וְאֵין עֵת אֶל מְצִיאוּתוֹ: אֶחָד וְאֵין יָחִיד כְּיִחוּדוֹ נֶעְלָם וְאֵין סוֹף לְאַחְדוּתוֹ: אֵין לוֹ דְּמוּת הַגּוּף וְאֵינוֹ גוּף [redacted] לֹא נַעֲרוֹךְ אֵלָיו קְדֻשָּׁתוֹ: קַדְמוֹן לְכָל דָּבָר אֲשֶׁר נִבְרָא רִאשׁוֹן וְאֵין רֵאשִׁית לְרֵאשִׁיתוֹ: הִנּוֹ אֲדוֹן עוֹלָם

לְרֵאשִׁיתוֹ

פרוש

הנחילנו ... שהיא ... כל ... ועל ... ג׳ ואת שבת קדשך הודעתם ... שבת כנגד ... ור כי תמצא שבת פעמים ... בל שין נקבה ... דבר ושמור ... בעשרת הדיברות ... בסוד שניהם מצות ... ומצות לא תעשה ... ואם כן נמצא השבת ... כלה: ודע כי בששה ... שית פעלו עשה מעשה ... פעולותיהם והוציאם ... לכן הדברים עד בין השמשות ... ומשנכנס יום השביעי ... העולם [illegible]

עולם וכל נוצר: יורה גדולתו ומלכותו: שפע נבואתו נתנו אל
אנשי סגלתו ותפארתו: לא קם בישראל כמשה עוד נביא ומביט
אל תמונתו: לא יחליף האל ולא ימיר דתו לעולמים לזולתו: צופה
ויודע סתרינו מביט לסוף דבר בקדמותו: גומל לאיש חסד
כמפעלו נותן לרשע רע כרשעתו: ישלח לקץ ימין משיחנו
לפדות מחכי קץ ישועתו: מתים יחייה אל ברוב חסדו ברוך עדי
עד שם תהלתו: אלה שלש עשרה הם עיקרים יסוד תורת משה
אמת ונבואתו: ואחר הולכים לבתיהן ועורכין
השלחן ומביאין כוס של יין ורוחץ אותו וממלאיהו יין ועומד
ומקדש: ואומר ברשותכם להקדים:

כוס ישועות אשא ובשם ייי אקרא הודו לייי כי
טוב כי לעולם חסדו: ונהר יוצא מעדן להשקות
את הגן ומשם יפרד והיה לארבעה ראשים: והנהר הרביעי
הוא פרת: ומלא ברכת ייי ים ודרום ירשה: שאו ידיכם קדש
וברכו את ייי: ואחר אומר

יום הששי ויכלו השמים והארץ וכל צבאם:
ויכל אלהים ביום השביעי מלאכתו
אשר עשה וישבת ביום השביעי מכל מלאכתו אשר עשה:
ויברך אלהים את יום השביעי ויקדש אתו כי בו שבת מכל
מלאכתו אשר ברא אלהים לעשות: ואומר זה הפיוט:

סימן

יופי יצחק לוריא

אזמר בשבחין למיעל גו פתחין דבחקל תפוחין
דאינון קדישין: פז' נזמין לה השתא
בפתורא חדתא ובמנרתא טבתא דנהרא על רישין:
פז' ימינא ושמאלא וביניהון כלה בקשוטין אזלא
ומאנין ולבושין: פז' יחבק לה בעלה וביסודא
דילה דעביד נייחא לה יהי כתיש כתישין: פז'
צוחין אף עקתין בטילין ושביתין בלם אנפין חדתין
ורוחין עם נפשין: פז' חדו סגי ייתי ועל חדא תרתי
נהורא לה ימטי ובירכן דנפישין: פז' למעבד
נשמתין ורוחין חדתין בתרתין ותלתין ובתלתא שבשין:
פז' ועטורין שבעין לה ומלכא דלעילא דיתעטר
כולא

ה: סיני אמ׳ ... הוו זכורים
איתי ... שאמרתי לשבת
כנסת ישראל היא ב... דריא
היא דכתיב זכור את יום השבת
לקדשו ... מעונו ולכך
היו המלכים משתמשים בכתר
אחד ולא היה בת זוג לשבת
לקבל הוייתו כשאר הווייה
ולפי כך אמרה שבת בלשון
נקבה אז אמר לו הקב״ה ...
המאורה כלה כנסת ישראל
תהיה בן זוגך כענין איש ...
... איש ולוייה
כאיש המערה בלויה שר...
אמרה הכלה רבונו של עולם
לכולם נתת זוג ולי לא ...
אמר הקב״ה כנסת ישראל
הנשמר תהא בת זוגך ...
שר ונגיד ... עליהם
וכשעמדו ישראל על הר סיני
אמר להם הקב״ה הוו זכורים
לאותו דבור שאמרתי לשבת
כנסת ישראל תהא בת זוגך
ואם כן צריכים אנו לקיים
השבת כהלכתו ולהיות לו ...
לאשה ומתוך כך ... להיות
זוגו לעולם הבא: וצריכים
אנו לדעת הדברים שבהם
יתקיים השבת כהלכתו ...
מסדרת ... אחת ...
... שבכוי: א
שיהיה הוא כעצמו ... בכפי
העבה לכבודו: ב
לאיש ... פרש ... עם ...
ב׳ מקרא וא׳ תרגום: ג
... ד
... ה
... ו ...
... ז ...
... ח
א ... לכל שבת ...

... בתפלת ... לחיים ... ייחד ...

כולת" בקודש קדישין" פז" לקשישין וכו'

כל עלמין" ברם עתיק יומין" הלא בטש בטשין"

יהי רעות קמיה" דתשלי על עמיה" דיתענג לשמיה

במתקין ודובשין" פז" אסדר לדרומא" מנרתא דסתי[רא]

בשלחן עם נהמא" בצפונא אדשין" פז" בחמרא גו כס[א]

ומדאני אסא" לארוס וארוסה" להתקפא חלשין"

נעביד להון כתרין" במלין יקירין" בשבעין עטורין" דעל גב[י]

חמשין" פז" שכינתא תתעטר" בשית נהמי לסטר

בווין תתקטר" וזינין דכנישין" פז" ואומר מזמור לדו[ד]

ה' רועי לא אחסר" וגו' בא"י אלוהינו מלך העולם אשר

קדשנו במצותיו ורצה בנו ושבת קדשו באהבה וברצון הנחי[לנו]

זכרון למעשה בראשית תחלה למקראי קדש זכר ליציאת [מצרים]

מצרים" כי בנו בחרת ואותנו קדשת מכל העמים ושבת קד[שך]

באהבה וברצון הנחלתנו ברוך אתה יי' מקדש השבת:

ובוצע על שתי ככרות לחם ואחר הסעודה מברך הזן ולוקח כוס יין ומברך עליו ש[ל]

ברוך א"י אלהינו מלך העולם בורא פרי הגפן: ושותין כוס שלברכה ורוחצ[ין]
ידיהם ומברכין ענ"י ונותנין השלחן
לפניהם וקודם שיבצע יברך המוצ[יא]
ומהטוב שיקח בידו שתי ככרות לח[ם]
ויאמר למבצע

קדושא רבא

למבצע על רפתא" כזיתא וכביעתא"

תרין יודין נקטא" סתימין ופרישין"

פז" משח זיתא דכיא" דטחנין ריחיא" ונגדין נחליא" בגוה דלחי[ש]

פז" הלא נימא לדין" ומלין דגנידין" דליתהון מתחזין" טמי[רין]

וכבישין" פז" אעטר ית כלה" ברזין דלעילא" בגו האי הלו[לא]

דעירין קדישין" ומברך המוציא וסועדין עד שמשלימין הסעודה ואחר כך
מביאין מים ונוטלין ידיהם ומי שהוא רוחץ מברך תחלה
ואומר כשהוא רוחץ ידיו יהי אסחי אנא" לגבי

חד מנא" לסטרא אחרנא" דלית ביה משש"א" פז" אזמי[ן]

בתלתא" בכסא דברכתא" לעלית עליתא" עתיקא קדישא

פז" ולוקח כוס ושוטפו מבחוץ ומדיחו מבפנים וממלאהו יין ומקבלו בשתי ידיו
ואוחזו בימין ולא יסייע בשמאל כשמברך אלא בימין לבדו וכן כל כוס שמברכ[ין]
עליו בין לקדוש בין לזימון ערבית ושחרית ומנחה ומגביהו מן הקרקע טפ[ח]
ומתחיל לברך הזן ומברך בורא פרי הגפן על אותו הכוס ומברך על הבשמים
ושותין אותו הכוס ומי ששתה רביעית יברך על הגפן וכשעושה בקדוש של
כן עושה

שחרית

בזמן הסעודה לוקח כוס ומקד[ש]
עליו ואומר כוס ישועות אשא כמו שכתוב למעלה ואחר כך

אומר

[...]ינא מעינא בישא ומחרבא דמלאך המות ומדינה של גיהנם ויתי לנא [...]
[...] אריכי ומזוני רויחי ומן קדמיה אמן כן יהי רצון אמן ואמן:

[...] להוסיף מחול על
[...] כב
[...] והנני נכנס
[...] ישרים דברים אלה
[...] ושמחה בדרגעדית

[...]תין לשבילין" מסאבין
[...]דין" חבילין דמעיקין"
[...] חבושין:

קודם הקדוש יאמר זה
אתקינו סעודתא דמהימנותא
שלימתא חדותא
[...] תקינו סעודתא
[ד]מלכא דא היא סעודתא דחקל
תפוחין קדישין וזעיר אנפין
ועתיקא קדישא אתין לסעדא
בהדה: ויאמר

יהי רעוא מן קדם עתיקא קדישא
דכל קדישין טמירא דכל טמירין
[ס]תימא דכולא דיתמשך טלא עילאה
[מ]יניה לכולא רישיה דזעיר אנפין
ולהטיל לחקל תפוחין קדישין
בנהירו דאנפין ברעוא וכחדותא
דכולא ויתמשך מן קדם עתיקא
קדישא דכל קדישין טמירא
דכל טמירין סתימא דכולא מן
רעוותא רחמי חנא וחסדא בנהירו
עילאה ורעותא עלי ועל כל בני ביתי
ועל כל הנלוים אלי ועל כל בני ישראל
עמיה ויפרקיננא מכל עקתין בישין
דייתון לעלמא ויזמין ויתיהב לנא
מזונא ופרנסתא טבתא בלי
צרה ועקתא ממזלא לכל
מזוני ביה תליא וישיזבינא
נפשתנא חנא וחסדא והיי

15

אסדר לסעודתא בצפרא דשבתא אזמין בה השתא עתיקא קדישא פל׳
נהורא ישרי בה בקדושא רבא ומחמרא טבא דביה תחדי נפשא פל׳
ישדר לן שופריה ונחזי ביקריה ויחזי לן סתריה דמתאמר בלחישא פל׳
יגלי לן טעמיה דבתריסר נהמי דאנון את בשמיה כפולא
קלושא פל׳ צלולא דלעילא דביה חיי כלא דיתרבה חילא ותסק על רישא
דחקלא פל׳ חדתי חקלא בדיבור ובקלא ומלילו מלה דחפיא בלבושא פל׳ חדם
עלמין במלין סתימין תגלון כתגמין ותימרון חדושא פל׳ לעטר
פתורא ברזא יקירא עמיקא וטמירא ולאו מלתא אושא וזין
עלאיא יהון ברקיעיא ותמן מן שריא הלא ההוא שמשא פל׳ רבו
יתיר יסגי לעילא מן דרגיה ויסב בת זוגיה דהות פרישא ואומר
ושמרו בני ישראל את השבת לעשות את השבת לדרתם ברית עולם ביני ובין בני ישראל
אות היא לעולם כי ששת ימים עשה יי׳ את השמים ואת הארץ וביום השביעי שבת
וינפש: אם תשיב משבת רגליך עשות חפציך ביום קדשי וקראת לשבת עונג לקדוש יי׳
מכובד וכבדתו מעשות דרכיך ממצוא חפצך ודבר דבר: אז תתענג על יי׳ והרכבתיך
על במתי ארץ והאכלתיך נחלת יעקב אביך כי פי יי׳ דבר: כה אמר יי׳ שמרו משפט
ועשו צדקה כי קרובה ישועתי לבוא וצדקתי להגלות: אשרי אנוש יעשה זאת ובן אדם
יחזיק בה שומר שבת מחללו ושומר ידו מעשות כל רע: ואל יאמר בן הנכר הנלוה אל יי׳ הבדל
יבדילני יי׳ מעל עמו ואל יאמר הסריס הן אני עץ יבש: כי כה אמר יי׳ לסריסים אשר ישמרו
את שבתתי ובחרו באשר חפצתי ומחזיקים בבריתי: ונתתי להם בביתי ובחומתי יד ושם
טוב מבנים ומבנות שם עולם אתן לו אשר לא יכרת: ובני הנכר הנלוים על יי׳ לשרתו
ולאהבה את שם יי׳ להיות לו לעבדים כל שמר שבת מחללו ומחזיקים בבריתי:
והביאותים אל הר קדשי ושמחתים בבית תפלתי עולתיהם וזבחיהם לרצון על מזבחי
כי ביתי בית תפלה יקרא לכל העמים: נאם יי׳ צבאות מקבץ נדחי ישראל עוד אקבץ
עליו לנקבציו: ויאמר משה אכלהו היום כי שבת היום ליי׳
היום לא תמצאהו בשדה: תם יקול סברי מרנן והן עונין
לחיי: ומברך בורא פרי הגפן: וכמו שעשה בערבית בזמן סעודה
[כ]ן עושה בסעודת שחרית ומנחה בקדוש ובזמון ובברכה לא פחות
ולא יותר ובמנחה יקח כוס מלא ביין ויקדש כמו שאמרנו למעלה:
יסדר השלחן ויאמר

בני היכלא דכסיפין

למחזי זיו דזעיר אנפין: יהון הכא בהאי תכא דביה
מלכא בגלופין: צבו לחדא בהאי ועדא בגו עירין וכל גדפין:
חדו השתא בהאי שעתא דביה רעוא ולית זעפין:
קריבו לי חזו חילי דלית דינין דתקיפין: לבר נטלין ולא עלין
הני כלבין דחציפין: והא אזמין עתיק יומין למצחי עד
יהון

ר׳ מ[…]
יאמר זה הסוד כל וזה קודם
שיברך על הציצית זה היא
לשם יחוד קב״ה ושכינתיה
בדחילו ורחימו ורחימו ודחילו
ליחד שם י״ה בו״ה ביחודא שלים
הריני מעטף גופי בציצית כן
תתעטף נשמתי ורמ״ח איבריה
ושס״ה גידיה באורח ציצית
העולה תרי״ג וכשם שאני מתכסה
בטלית בעה״ז כך אזכה לחלוקא
דרבנן ולטלית נאה לעולם הבא
בגן עדן ועל ידי מצות ציצית
תנצל נפשי רוחי ונשמתי ותפלתי
מן החיצונים והמקטרגים והטלית יפרוש כנפיו עליהם ויצילם כנשר יעיר קנו על גוזליו ירחף
ותהא חשובה מצות ציצית לפני הקב״ה כאלו קיימתיה בכל פרטיה ודקדוקיה וכוונותיה ותרי״ג
מצות התלויים בה אמן סלה ואחר כך מברך ובכל הציצית:

יהון חליפין דענחיליה דגליליה דסלהדבנא חלפין ישוה לון בנכביהון ויטחרון בגו
כיפין. אדי השתא במנחתא בחרותא דעיד אכליו. ואומר עדי מרתן אתיעון אחיי
ומברך בפה ולוקח שתי ככרות לחשבותן ואומר למטעם על דכתא והועדין ונפשין לימין
לאכול דוחצין ואומר כשהוא דוחץ ירי אסחי אנא ולוקח כוס שלברכת המזון ומברך עליו במנו
שכתבנו למעלה ולא יאמר ירי אסחי אנא אא אם כן יש לו כוס שלברכת המזון וחייב א׳ ל׳ יותר
ואם לאו לא יאמר אותו שושלש

תפלת שחרית שלשבת

מברכין הברכות וקורין הזמירות ומברכין לפניהם ולאחריהם
ומוסיף קודם יהי כבוד מזמור שיר ליום השבת: וכשמגיע ל
לישתבח יאמר זה

צמאה נפשי לאלהים לאל חי לבי ובשרי ירננו אל
חי. אלהי אל אחד בראני ואמר חי אני כי לא יראני
האדם וחי. ברא כל בחכמה בדעת ומזמה ונעלמה מעיני כל
חי. רם על כל כבודו בפי הכל ייחודו ברוך אשר בידו נפש כל
חי. הנחיל נוני תם חקים להורותם אשר יעשה אותם האדם וחי.
מי זה יצטדק נמשל כאבק דק אמת כי לא יצדק לפניך כל
חי. בלב יצר חשוב כדמות חמת עכשוב ואיככה ישוב הבשר
החי. נסוגים אם אבו ומדרכם שבו טרם ישכבו בית מועד לכל
חי. על כל חסדיך תחדש עידיך פותח את ידיך ומשביע לכל
חי. זכור אהבת קדומים והחיה נרדמים וקרב הימים אשר בן
ישי חי. ראה לגברת אמת שפחתה נואמת לא כי בנך המת
כי בנך המת ובני החי. אקוד על אפי ואשטח לך כפי עד כי
אפתח פי בנשמת כל חי. ואומר

נשמת כל חי תברך את שמך יי׳ אלהינו ורוח כל בשר
תפאר ותרומם את זכרך מלכינו תמיד לדור ודור
מעולם ועד עולם אתה אל ומבלעדיך אין לנו מלך ומושיע בכל
עת צרה וצוקה. אין אתה פודה ומציל מפרנס ומרחם. אלהי כל
הבריות אדון התולדות המהולל בתשבחות המנהיג עולמו בחסד
ובריותיו ברחמים רבים ויי׳ אלהים אמת לא ינום ולא יישן.
המעורר ישינים המקיץ נרדמים הסומך נופלים ורופא חולים
המסיח אלמים המפענח נעלמים ולך לבדך אנחנו מודים. ואלו
פינו מלא שירה כים ולשוננו רנה כהמון גליו ושפתותינו שבח
כמרחבי הרקיע ועינינו מאירות כשמש וכירח וידינו פרושות
כנשרי שמים ורגלינו קלות כאילות. אין אנו מספיקין להודות
לך יי׳ אלהינו ולברך את שמך מלכנו. אפילו על אחת מאלפי
אלפים

אלפי אלפים ורבי רבבות פעמים הטובות נסים ונפלאות
שעשית עמנו ועם אבותינו מלפנים ממצרים גאלתנו יי אלהינו
מבית עבדים פדיתנו ברעב זנתנו ובשבע כלכלתנו מחרב הצלתנו
ומדבר מלטתנו ומחלאים רעים ונאמנים דליתנו [illegible]
ומחלאים רעים ונאמנים דליתנו אבינו מלכנו ועד הנה עזרונו רחמיך
יי אלהינו ולא לעולם יעזבונו חסדיך על כן איברים שפלגת
בנו ורוח ונשמה שנפחת באפינו ולשון אשר שמת בתוך
פינו הן הם כלנה יודו לך ויברכו את שמך מלכינו על רוב
נפלאיך כי כל פה לך יודה וכל לשון לך תשביח וכל עין
אליך תצפה וכל ברך לך תכרע וכל קומה לפניך תשתחוה
וכל הלבבות ייראוך והקרבים והכליות יזמרו לשמך
כדבר שנ׳ כל עצמותי תאמרנה יי מי כמוך מציל עני מחזק
ממנו ועני ואביון מגוזלו שועת עניים אתה תשמע צעקת
הדל תקשיב ותושיע ונאמר רננו צדיקים ביי לישרים נאוה
תהלה בפי ישרים תתרומם
ובדברי צדיקים תת בך יך
ובלשון חסידים תת רך דש
ובקרב קדושים תתה לל
ובמקהלות רבבות עמך כל בית ישראל יתפאר שמך יי אלהינו
וכן חובת כל היצורים יי אלהינו להודות להלל לשבח לפאר
לרומם לגדל ולהדר ולנצח ולפאר על כל דברי שירות זמירות
ישי בן דוד עבדך משיחך:

וּבְכֵן יִשְׁתַּבַּח שִׁמְךָ לָעַד מַלְכֵּנוּ הָאֵל

הגדול והקדוש בשמים ובארץ
כי לך נאה יי אלהינו לעולם ועד
שיר ושבחה הלל וזמרה
עוז וממשלה נצח וגבורה
גדולה תהלה ותפארת קדושה
ומלכות ברכות והודאות לשמך הגדול והקדוש מעולם ועד
עולם אתה אל: ב׳ א׳ י׳ אלהינו מלך העולם אל מלך גדול בדרך
התשבחות אל רוב ההודאות אדון הנפלאות בורא כל
הנשמות רבון כל המעשים הבוחר בשירי זמרה מלך
יחיד חי העולמים אמן [illegible] יקדים ש״צ ויפרוש על קדיש שמע
[illegible] ואמלין אמך [illegible]
ויקול

[illegible]

בשחרית . בליל שבת . ש"צ אומר קדיש

ברכו את יי המבורך והקהל עונין ברוך

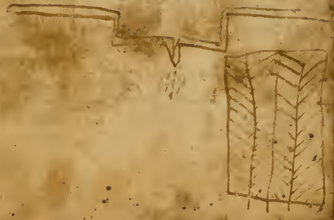
יי המבורך לעולם ועד ברוך אתה יי אלהינו
מלך העולם יוצר אור ובורא חשך עושה שלום
ובורא את הכל הכל יודוך והכל ישבחוך והכל יאמרו אין
קדוש כיי כי אין בלתך הכל ירוממוך סלה יוצר הכל האל
הפותח בכל יום דלתות שערי מזרח ובוקע חלוני רקיע
מוציא חמה ממקומה ולבנה ממכון שבתה ומאיר לעולם
כולו וליושביו שברא במדת רחמים המאיר לארץ ולדרים
עליה ברחמים ובטובו מחדש בכל יום תמיד מעשה בראשית אין
ערוך לך ואין זולתך אפס בלתך ומי דומה לך אין ערוך לך
יי אלהינו בעולם הזה ואין זולתך מלכנו לחיי העולם הבא
אפס בלתך גואלנו לימות המשיח ואין דומה לך מושיענו לתחיית המתים אל אדון על כל המעשים
ברוך ומבורך בפי כל נשמה גדלו וטובו מלא עולם דעת
ותבונה סובבים אותו המתגאה על חיות הקדש ונהדר בכבוד
על המרכבה זכות ומישור לפני כסאו חסד ורחמים מלא כבודו
טובים מאורות שברא אלהינו יצרם בדעת בבינה ובהשכל
כח וגבורה נתן בהם להיות מושלים בקרב תבל מלאים זיו
ומפיקים נוגה נאה זיום בכל העולם שמחים בצאתם ששים
בבואם עושים באימה רצון קונם פאר וכבוד נותנים לשמו
צהלה ורנה לזכר מלכותו קרא לשמש ויזרח אור ראה והתקין
צורת הלבנה שבח נותנים לו כל צבא
מרום תפארת וגדלה שרפים ואופנים וחיות הקודש לאל
אשר שבת מכל המעשים ביום השביעי נתעלה וישב על כסא
כבודו תפארת עטה ליום המנוחה עונג קרא ליום השבת זה
שבח שליום השביעי שבו שבת
אל מכל מלאכתו ויום השביעי משבח
ואומר מזמור שיר ליום השבת טוב להודות ליי לפיכך יפארו לאל כל יצוריו שבח ויקר
וגדולה ותפארת יתנו למלך יוצר כל המנחיל מנוחה לעמו ישראל ביום שבת
קודש

ק"ד ... אלבע כריעות שלקדיש וחמש שלדרשות יתגדל ויתקדש וכורע בעגלא ובזמן קריב וכורע לעלמי עלמיא וכורע יתברך וישתבח ויתפאר ויתרומם ויתנשא ויתהדר ויתעלה ויתהלל שמיה וכורע והרי חמש כריעות שלדרשות והללו חמש כריעות כנגד חמשה שמות שבפסוק כי במדת שמשיעד מזבח מארבעה טורים ועוד למה נתקן קדיש בלשון ארמי לומר לך שהמלאכים אינם מכירים בכה הלשון ואינם מקנאין [illegible] שבע הקלה [illegible] [illegible] כה יה ולא נאמר כסא ואם ירעו [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ... הוא ונסכו ישתבח ויתפאר ויתרומם [illegible] לומר [illegible] [illegible] וכל העונה אמן [illegible] וכל מי [illegible] [illegible]

הכל לראשון [illegible] יוצר אור ובורא חשך [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

והלל תגמור · בימים נספרים: ועל כנפי בגדך
גדילים תעשה לך · ותלוה דל ורך · תפיים בדברים:
קבע בלכת מלון · באט ובחפזון · על זה תודה איש האלהים:
נוטה עליה · ויוסד בשיה · לך רוממה תהלה אלהים:
יום נגליתה · ודת הורית · מאד נעלית על כל אלהים:
דבר אל שמעו · עם נושעו · וחלו וזעו מפני אלהים:
והפליא עצה · גדול העצה · לעם חן מצא בעיני אלהים:
יקרה נעימה · תורה תמימה · להנחיל אומה בא האלהים:
דת הודיעם · וקול השמיעם · ראוה שמעם קול אלהים:
באזני המוני · דבר בסיני · הלא אני יי ואין עוד אלהים:
נטוש זר ופסל · ועא תאמם לו · היעשה לו אדם אלהים:
את שם האל · לשוא אל תואל · כי על כל אל גדול אלהים:

לכבד שבת · רוץ נח בחבת: כי בו שבת · ויכל אלהים:
ענג אמונים · בטוב מעדנים · ותאריך שנים · לפני אלהים:
לדה שופכי דם · ואל תהי בסודם · כי האדם · בצלם אלהים:
לחך זמה וחימה · וממאזני מרמה · בן באף וחימה · יפקוד אלהים:
ברעך לא תענה · שוא כמתאנה · כי שש שנא · יי אלהים:
קנין אח לא · תחמד גם לא · תתאו אשר לו · נתן אלהים:
והעם חרדו · ותמהו ופחדו · ויגידו · פועל אלהים:
דברו בכושל · כדיבי יושל · ועשה כל אשר צוה אלהים:
המוני עם זו · בדת אל שמחו עלזו · ואמרו לכו חזו · מפעלות אלהים:
חי גואלנו · דקוף ידינו · וחיש הראנו · בישע אלהים:

שמור לבי מענה
דבריו הישרים:
והוא יתן חכמה
מתוקות לפיות
והזכיר מצות עשה
מגלה נסתרים:
כמו מסמלות תקונים
ומלום נשמתנו
אשר התוו התוות
ובהם נאמרים:
עם אשר לרעך
בקול הפליא זמעות
ועת קרא אותם
בלתת ושברים:
והשיב בחסדיו
אני הזהרתיך
ליחד אל איום
ערבים ושחרים:
ולתמוך בנתיבו
ליראה מדעמון
לצדיק דינהו
ולעשות מאמלים:
וכתבם על ספי
לבנך ולתלמיד
בכור בנים תפדה
ותמול בבשרים:

היה במאד נענה
והוא יסלח אשמה
להבין נמהרים:
ואציב תלפיות
בדת מעוז ומחסה
שמונה וארבעים
כמספר איברים:
ויחדו הטבעו
בתיבות נשתוות
...עך
נתנם נחקלים:
מקפץ על גבעות
לעדה אחלדתם
והוריד טל אידין
נשמות לפגרים:
אני הדרכתיך
שתי פעמים ביום
לעבדו ולאהבו
פעמים ואשורים:
להשבע בשמו
ולרדוף צדקהו
דבריו שים מרפא
מזוזות ושערים:
ומברכות תצמיד
וטוטפות תענדה
ותפדה פטר חמור

יראה האל ...
והוא ירבה עצמה
אספר תושיות
לישר העוברים:
ועל פשעי יכסה
ומאתים נטועים
בסיני נודעו
בתוך עשרת דברים:
במספר המצות
והמודיעך
והרעים אל דעות
מדלג על הרים:
ויצאה כשמתם
לעמו ועבדיו
אני הוצאתיך
בדרכי מישרים:
להתפלל יום יום
בלב ולדבקה בו
לקדש תעצומו
בלי שוא ושקרים:
ולשמור דתיהו
עלי לב גם על פה
ושננתם תמיד
מאת הנגמרים:
ובכנעני תדרה
והשבת תשמור

18

והלל תגמור
גדילים תעשה לך
קבע בלכת מלון
בעניי כפורים:
והגדלה תשב
לשבלו ולשביו
ותלמוד ותלמד
ותקדיש מבוכרים:
והאבלים תנחם
לאביון יחתת
לבער מחמצת
אלילים ואשרים:
ולחוג ולשמחה
כפי יד וכמסות
ותלמיד שעשועים
ואהבת החברים:
ויראת מקדש
לבנים ברכה
שמור מעשר עני
תקדש בהכרים:
ומבהמה תעשר
וגם מעשר שני
וחדך מך ימוט
ספיחים ונכידים:
בשדה ותבואות
ופלט הבציר
ואלימן הבט
נדבות ונדרים:
והנותר באחר
ישרף באש.

בימים נספרים:
ותלוה דל ידך
באט ובחנדון
עבוט עני השב
ועושק מסחרים:
ותקום מפניו
והודיך תכבד
והדלים תרחם
ותקבור כגאלים:
ולשמיד ולמותת
בכלה נחרצת
לענג יום מנוחה
ולאהוב הגלים:
ומשאות ומעמסות
להדר ולהנעים
ותומה וענוה
וחכמים עם הורים:
ליתום ואלמנה
וגם מעשר שני
ומעשר ממעשר
ולאש גז מעבדים:
תאכלם במעוני
ולעד לא תמוט
ותשמוט משאות
ועוללות מבצירים:
עזוב לבלי תציר
בהענק ובהעבט
שמח ואמור האח
יהושלך על אורים:
ופסח בעלי אש

ועל כנפי בגדך
תפיזם בדברים:
ולא תמצא לדון
ואתך אל ישב
היה לשב עניו
ופניו נהדרים:
ותשיב כלי אובד
והחולים תשיחם
ולפתוח ולתת
עמלק ראש צרים:
ולשלוף מפלצת
בהשקט ובבטחה
והצדקה לעשות
להקים ולהרים:
ותוכחת לעים
ויין קדוש וחדוה
ולימוד נאמנה
ולוי עם גרים:
וראשון ושמיני
וגם וידוי מעשר
וקדשי מהרנב
והחלה תרימם:
ובשביעית תשמוט
ושכחה עם פאות
ולקט הבציר
לדלים נאדרים:
ותן פן תלבט
בהחיותך האח
ופגול כי יבאש
ומיצות ומלודים:

וראשון ושביעי תקדש בחג ישועי ומקרא שבועי
בבכורי קצירים ויום זכרון תרועה ויום כפור תרועה
וסוכה וארבעה צמחים נבחרים ערבים כסמדר
ועץ עבות נהדר ופרי עץ הדר וכפות תמרים

ותהן הוקם על באלמנה יגעל ובבתולה יבעל ויהיו ידים
וידע העתים לטהר סות ובתים ופתות הפתים והגש מקטרים
ונשלח נשלוח להקטיר ולמלוח לכפר ולסלוח פשעים נעתרים
וליצוק ולבלבל ולשחוט פרו ויובל ולמלוק ולקבל ולקמוץ אזכרים
וכן ילמד עם זה להניף ולהזה ותשוך והחזה לחוקי נעצרים
ויבין למלאכת שדד ובעת לכת לבית הפרוכת בגדים משזרים
ותבנית המשכן ולחם הנתכן ושמן המתוקן למשחה ולמאורים
חנוכה ומלאכת קטורת כסכת ושש המערכת ושתי כברים
ושלמים ומנות ועולות וקרבנות ושלש מתנות במועדים נזכרים
והעומר לנהל ונר שבת יהל ופרשת הקהל ושופטים עם שוטרים
למחוק ודת ריבות נפשות ערבות ודין ארבע אבות נזיקים נשמרים
וקצב ותבונה לחדשי השנה ומתנות כהונה ארבעה ועשרים
והתקופות למלאת ונר חנוכה להעלות ולראות ולעלות בשני מעשרים
להנעים חומשים וגם להיות קדושים ולטבול נפרשים בעתים נגזרים
ושבת בבהמה ועבד עם אמה ובכורי אדמה ומקרא בכורים
וזרוז מתנים וצדק מאזנים ומתת פי שנים לבנים הבכורים
וחוק איפותים וגם מדותיהם ומוצא שפתים ופדיון נמכרים
וחופש האמה בסימן נכתמה ודין עדי חומה ובתי החצרים
ואדם לא ידון בנמכר על זדון ביובל ומת אדון ישולח לדרורים
ויצאת עבדית חפשית ביובל ויצאת ששית ועת בא חמישית והבדל שש ערים
ודין שפחה חרופה וסוד עגלה ערופה ופסח לתרופה ללא המה טהורים
וטהרת הדוות במימי המקות ופלא על מצות ונדר הכפורים
וטהרת הטומאה בקרבן הנלאה וקרבן חטאה ומוספין עשרים
ויורד גם עולה ונדאי גם נתלה וחרם המופלא וערך הערדים
עיר והדר לחפור והעומר לספור ואם קן הצפור לשלח ביערים
וכל טומאה להפלות בשקץ ונבלות ואדם עם מכלות ומשקים נגרים
והסט ושוכבת ומקרה מחשבת ויבום נעזבת ואגרת פורים

וחלוץ זרוקת לאשה נתקת וקוץ כף מחדקת במבושי גברים :
ודין אשת שביה וחוק פריה ורביה ותלבושת עדיה וניסוך מיקדים :
וערלה והלולים ומשנה למושלים וביומם להשלים שכר הנשכרים :
ברכות וקללות ומכס וכחלות ושיר אבנים גדולות ויובל לדרורים :
וחצוצרות עדה ומורם מתודה וטבול יולדה מרמי המקורים :
ופרה לשרפה וחזה לתכופה ומעשר האיפה והתרומה להרים :
ועיר יד שולחת למלט משחת ועם עיר נדחת להחריב ולהחרים :
ועירכי תסגל אבניה תגל ותת נכלה לגר או מכור לנכרים :
רמי כופר תשקול והמסית תסקול ביען הרים קול לעברה לאחרים :
וחולם ועד דומם כאחד החרימם לבלתי ידומם להנבא שקרים :
ובפרעות תפרע המוציא שם רע ואיש זב ומצורע כהזות כטהרים : כהזות ב
ובזה ירפא טמא מת או נספה ומדיח תספה ויראו כשאלים :
וחוכל בחמשה תכסהו בושה ודם על יכשה תכסה בעפרים :
והסוטה תשקה למען תנקה ועשית מעקה להסיר מכמורים :
וחתן כל שנתו יהי נקי לביתו ויאחר מצאתו ולא יעבור דברים :
ויניף יד רמה משוח מלחמה לבל תפול אימה בלב הנחגרים :
אלה מצותי ואלה חקתי ואלה תורותי תמימים וישרים :
תחיינה מהיר ותספינה יהיר והמזהיר יזהיר כזוהר המאורים :
ולנזהר יקרב בשמרם עקב רב ובאור הנערב ישרים מכתירים :

ואומר קדיש יהא שלמא ואין כאלהינו קדיש דרבנן ועלינו לשבח :

אזהרות ליום שני של שבועות

מצות לא תעשה

בעל שדי אחסה
ואגיד מישרים:
וכימי השנה
עתירים וצפונים
צאינה לקראתי
ולקחי מוסרים:
כמו תורי זהב
באלף ורבבה
אנכי יי
לך אלהים אחרים:
ולא תשים פסל
להביא תועבה
וסור משמע שוא
שמותי היקרים:
ולגנוב לא תשאף
אשר דמה אבקש
ושקר לא תענה
לחרחר מתגרים:
ואריצך לא תגנה
והשם לא תחלל
ולא תחלל חדש
שורים וחמורים:
ולא תעשוק רעך
ולא תלקט קציך

וצדקו לא אכסה
כתובים באמונה
במספר נתקדים:
לבת האיתנים
אחותי רעיתי
חשקתיך ואוהב
צרופים וטהורים:
וקול דודי זה בא
קראתיך בסיני
ולא תעשה פסל
להקניאו בזדים:
ולבכות מצבה
והאמן בשוא
ומצות לא תנאף
ולא תחמוד חבדים:
ולא תתן מוקש
ויתום לא תענה
והגר לא תונה
כארצות הזדים:
וכדמך לא תעולל
חמסו ירדש
ולא תאחר כבצעך
ולא תאחל נדרים:
ולא תחסום שורך

במצות לא תעשה
בעדות נאמנה
יקרים מפנינים
בעדיי קשורים:
ושמעי תורתי
פדיתיך מלהב
בצאתי כצבה
מדלג על הרים:
ולא יהיה על בנך
ברשע ובבקל
וגור מלהבה
ולטעת אשירים:
ולא תשא לשוא
שמול פן יחרה אף
ונפש לא תנקש
להכשיל העורים:
ועל ריב לא תענה
וגזית לא תבנה
אלהים לא תקלל
ופרט בהבצירים:
ולא יצמיד חורש
מלאתה ודמעך
ולא תעשוק שכירך
בדישו העומרים:

ולא

אזהרות ליום שני שלשבועות

וְלֹא תְפָאֵר בֵּיתְךָ   וְלֹא תְכַלֶּה פְּאָתְךָ   וְלֹא תוֹנֶה עֲמִיתְךָ
בְּמֶקַח וּדְבָרִים׃   וְלֹא תִשָּׂא חֵטְאוֹ   אֲשֶׁר לִבּוֹ מְלָאוֹ
וְלֹא תַחְשׁוֹב לְשָׂנְאוֹ   כְּמַשְׂטֵמַת עֵדִים׃   וְלֹא תָקוּם עִמְּךָ
לְבַל אָקוּם מִמְּךָ   וְלֹא תָלִין עִמְּךָ   כְּעוּלַת בְּשְׂכָרִים׃
וְלֹא תִטּוֹר אֵיבוֹת   וְלֹא תִשְׁאַל אוֹבוֹת   וְלֹא יוּמְתוּ אָבוֹת
וּבָנִים עַל הוֹרִים׃   וְלֹא תִשְׁמַע דִּבְרֵי   נָבִיא שֶׁקֶר מוֹרֶה
וְלֹא תִהְיֶה אַחֲרֵי   מְסִיתִים כִּבְעָרִים׃   וְעֶבֶד לֹא תַסְגִּיר
וּפָנִים לֹא תַכִּיר   וְעַל פֶּה לֹא תַזְכִּיר   שֵׁם אֱלֹהִים אֲחֵרִים׃
וְכַסְפָּם לֹא תַחְמוֹד   וְעַל דָּם לֹא תַעֲמוֹד   וְהֶחְדֵּל לִלְמוֹד
שְׁבוּעוֹת לְשְׁקָרִים׃   כְּצוּר חֻקֵּי עַל דָּל   וְלֹא תִשָּׂא פְּנֵי דָל
וּמִנֶּשֶׁךְ תֶּחְדַּל   לְרַבּוֹת בְּמְחִירִים׃   וּמִצְוַת לֹא תַטֶּה
שְׁמוֹר פֶּן בָּהּ תִשְׁטֶה   וְדִין יָתוֹם מַטֶּה   וְאַלְמָנָה וְגֵרִים׃
וְלֹא תִקַּח שׁוֹחַד   וְלֹא יָעִיד אֶחָד   וְלֹא תֹאכַל יַחַד
כְּפָשׁוֹת וּבְשָׂרִים׃   וְלֹא תַחְמוֹד גְּזֵלָה   אֲשֶׁר תִּנָּקַח אֲפֵלָה
וְלֹא תֹאכַל נְבֵלָה   וְזִבְחֵי הַשְּׂעִירִים׃   וְלֹא תֹאכַל טְרֵפָה
וְתוֹעֵבָה הַדּוּפָה   וְלֹא תַקְטִין אֵיפָה   לְהַפְקִיעַ שְׁעָרִים׃
וְלֹא תַעֲשֶׂה רָעוֹת   בְּמִדַּת קַרְקָעוֹת   וּמִשְׁקַל הַמָּעוֹת
וְגַם לֹא בְמְשׂוּרִים׃   וְלֹא תִתֵּן אָכְלְךָ   בְּמַרְבִּית פֶּן אֲכַלְךָ
וְלֹא תָרוּץ רַגְלְךָ   מְלַשְׁנִי בַסְּתָרִים׃   וְלֹא תָשִׁית יָד עִם
רְשָׁעִים וּמְרֵעִים   וְלֹא תִגּוֹשׁ רֵעִים   וְאַחִים כְּנָכְרִים׃
עֲזוֹב עוֹמֶר שִׁכְחָתוֹ   וְלֹא תָשׁוּב לְקַחְתּוֹ   לְאַלְמָנָה כִּתַּתּוֹ
וְלִיתוֹמִים וְגֵרִים׃   שְׁנַת שֶׁבַע תָצוּר   וּבְיוֹבֵל תַעֲצוֹר
סְפִיחִים לֹא תִקְצוֹר   וְלֹא תִבְצוֹר כְּבִירִים׃   וְלֹא תִזְרַע תַלְמְךָ
לְהוֹצִיא בוֹ לַחְמְךָ   וְלֹא תִזְמוֹר כַּרְמְךָ   וְלֹא יַעֲלֶה סִירִים׃
וְלֹא תֹאכַל קָלִי   וְלֶחֶם וְכַרְמֶלִי   בְּטֶרֶם תָּבִיא לִי
רֵאשִׁית הַקְּצִירִים׃   וְלֹא תֹאכַל עֲרֵלִים׃   בְּטֶרֶם הִלּוּלִים
וְלֹא תַהְדִּיר גְּדוֹלִים   וְדַלִּים כַּחֲפָרִים׃   וְלֹא תִהְיֶה כְּנוֹשֶׁה
לְאִישׁ עָנִי כְּקָשֶׁה   וְלֹא תִתְּנוּ אִשֶּׁה   בְּעוּרִים וְשִׁבּוּרִים׃
וְלֹא יַעֲלֶה מְשִׁיחִי   בְּמַעֲלוֹת עַל מִזְבְּחִי   וְלֹא תִזְבַּח פִּסְחִי

באחת השערים:
ותשרפכו בשש
בשר פסח בחוץ
וזבחי לא תשמיץ
לתתן מחסורים:
ולא ילין עד אור
וחלבי זבחיכם
וכי יגע בשר
רגנך בשעתים:
[illegible]
תמידי הקדם
רג וחיה שניהם
אשר בם נבלים
מגבן [illegible]
לא תקריב אשכר
ולא יעלה לרצון
במשקה עדרים:
ולא תאכלנו תרומה
מחיר כלב וזונה
ולא תקריב למשחה
ושרט בבשרים:
וכופל לא תקח
דבל גיד הנשה
וחק אותו ואת בנו
למולך אכזרים:
ומקראי מצות
בליל צאתך מבור
ולא יצא מפיו
ויתל השארים:
ולא חומץ יין
בגוזך לא תלקע

והכלים תמשש
עד אחד ועשרים:
וזר וערל מחוץ
בזבחו על חמץ
ונשיא לא תאור
בשר ליל שמורים:
וחלבי חגיכם
בכל טמא כאשר
ויינך ויצהרך
ומבחר הנדרים:
והחלב והדם
ועופות למיניהם
ומום בו לא יקרב
ופסחים או עורים:
ולא יעבור אכר
בכל מקום חיצון
ולא תמיר בהמה
טמאים עם זרים:
ולא תתן לבונה
בשמן המשחה
קטרת לא תלקח
לריחי מסתרים:
ומצות לא יקשה
בלבבך תעפכו
וכל מלאכה להקצות
ומקרא בכורים:
ותער לא יעבור
להטמא לאביו
ולא ישתה יין
יתר הדברים:
והמקלל יוקע

והחמץ תלושש
ולא תוציא לחוץ
ותושב ושכירים:
ולבך לא תאמץ
ולא יראה שאור
וזבחי שלמיכם
להתיר כאחרים:
ולא תאכל מעשר
ובכורות בקרך
ולא תאכל על הדם
שני אלה אסורים:
בלא סימניהם
להקריב שי בערב
ומיד בן נכר
בבכורי שורים:
ולא תגז בכור צאן
מקודשת חתומה
ולא תביא למנחה
במנחת השעורים:
ולא תשים קרחה
ועיניך תפקח
שמור פן תנשה
בעיניך תלים:
ובנך לא תתכו
בשבתותי לרצות
ועצם לא תשבור
על ראשי נזירים:
ולאחותו ולאחיו
לחכלילות עין
וכתובת קעקע
ויובל לקברים:
ומקרה

ומקרה הנראה
בך ערות דברים:
וחוק לא תעשוקן
בנדחים ונופלים
וצמר לא תלבש
תמלים ושאורים:
במזבח פנימי
ובהם לא תעשו
וחוק לא יראו
ושלום כנהרים:
והגר לא תלחצו
מאד חקרו ודרשו
ובדבר לא תכשל
וגא ליל שמורים:
והעבדים תחונן
למלאת את ספקם
ולא תעבוד בהם
עבדים נמכרים:
ולא תתן כספך
בתתך לתושבך
ולא תעביד בנך
לכלות הצוררים:
ולא תעשה בהם
בחוקות משמרתם
בארצכם לא ישכנו
כהבלי שוא שמרים:
והיא לא תבנה
בידך לא ידבק

במחניך הפאה
ונשך לא תתכן
לאדיר אדירים:
ולא תעשה אלילים
במו פשתים כחבש
ולא תעלו לחמי
אשר לבני עפרים:
והאל לא תנסו
דבריו תיראו
ובדבר לא תשרצו
כי הייתם גרים:
ובדבר לא תכחשו
חדל מהתכשל
ובדבר לא תעונן
בצאתם לדרורים:
ולא תשלחם ריקם
עבודת עבדיהם
ולא תקפוץ כפך
בנשך ביהירים:
ולא ימצא בך
ולא תשחית זקנך
ולא תכרות להם
בורות נשברים:
ולא תחיה אותם
ובם לא תתחתנו
ולא תשאיר עונה
חבל בחרם תחרים:
והיתה תל אבק

וצורך לא יראה
להשיב על מסכן
ועינך לא תעלים
מהבלי הנכרים:
ולא תקטירו דבש
ולא תסכו לשמי
בצל כנף לא תחסו
כמסת המורים:
וחיים תמצאו
מאד חזקו ואמצו
ובדבר לא תכחשו
באלהים סרים:
ולא תאכל בשל
אשוריך כונן
ולא תגרע חוקם
מורדים ונעורים:
ביען כי לי הם
ולא תקשה ערפך
ולא ירע לבבך
קסמים וחברים:
ולא תחוס עינך
ברית ולאלהיהם
ולא תלך אתם
ולא תחון צרים:
ומשכית לא תתנו
בעיר עלי תזנה
וחרם עם נבק
כמהפכת זרים:

ועמוני

ועמוני תנדד
בסוד עם נבחרים:
ולא תשים דמים
וצדיקים עניים
ולא תדרוש אל מת
אשר ערום יעדים:
ולא תשחית עץ יבול
להדנות מדעתך
ולא תשכב אותה
לגלות המקורים:
ולא יאכל מודר
בסוד עדה קדושה
ולא ילבשו אנשים
בבנים נבשרים:
ולא תמליך נכרי
וסוסים ופרשים
ולא יסור לבבו
וחמדת באוצרים:
ולא תתעב מצרי
בבואו להדומי
ולא תצא עבדית
בראשי אברים:
ולא ימשול למכרה
שארה וכסותה
וארבע נשים הן
כשרה לאחרים:
ולא יחלל זרע

ומואבי תבדד
ולא תדרוש שלומים
להציב מכמורים:
ולא תעזוב לויים
אשר אין עמו אמת
ולא תשיג כל גבול
בעת תבנה מצרים:
ולא תשיב אשתך
בנדת טומאתה
ולא תהיה לאיש זר
קדשים מוזרים:
ולא יהיה על אשה
לבושי הנשים
ולא תרדה בחורי
אבל כי בן חורים:
ולא ישיב חפשים
בסוסי מרכבו
ולא תמכור עבדי
בבואו למגורים:
ולא יבא בעמי
אשר תקח נכרית
ואם יבגוד גבירה
כיתר ממכרים:
ומשכב עונתה
אסורות לכהן
ולא יגדל פרע
ומקדש מבצרים:

ולא יבא ממזר
לאחדרים וקמים
ולא תהרוג נקיים
ולא ינחלו ערים:
והמכשף הצמית
במצות שוכן זבול
ולא תחלל בתך
בלכתה לאחרים:
ואשה אל אחותה
בעגלת אח נגדר
ולא תהיה קדשה
לבושי הגברים:
ולא יהיו קדשים
באחיך העברי
ולא ירבה נשים
לארץ המצרים:
וכספו וזהבו
בממכרת נכרי
ולא תתעב אדומי
פצועים ושבורים:
כצאת אמה נכרית
והפדה במחידה
ולא יגרע אותה
בקחתו בת אחרים:
והאחת מהן
ולא יפלום קרע
ולא יטמא עצמו
לאבין

לאביו ולאמו
ודבר לא יצא
כחתן מחדרים:
ונרו לא יכבה
בקחת זר בתו
וגם לא יאכלנו
באהלי תמרורים:
ולא יבדיל להצמית
כליל כן יחרת כלילות
וזר לא יתגלע
בשאון ושברים:
ולא יהיה כקרח
עבודה לא יתקן
וימיך אמשיך
כארץ לא סדרים:
וחוק מנחת מחבת
במצות לא יזח
ומצות לא תבערו
שדה מגרש ערים:
ואבני מאזנים
לעולם לא תחניף
ומצות לא תחבול
ותפרח כתמרים:
וחוק מוציא שם רע
וחוק לא תחניפו
וחוק לא תתגררו
וחוק שבועות אסרים:
וחוק לא כתתי
במישרים תשפוט

אבל על מת עצמו
לפניו ירצה
ודבר לא יכבה
וזרח כמאורים:
אבל תאכל אתו
שכירו ותושבו
ולא יאכל בכימית
שסועי התורים:
ולא תזבח משחת
ראות קדש כבלע
ולא יעבוט אורח
ורעיו הממרים:
ולא תקח אם קן
במצות לא תשיך
ולא תמוט שבת
ומאפה תנורים:
ומצות פן תשכח
ומצות לא תשקרו
ומצות כלאים
בכיסי מסחרים:
ומצות פן יוסיף
עלי כתף תסבול
ומצות לא תגרע
ושם עלילות דברים:
וחוק לא תקיפו
וחוק לא תגודדו
וחוק לא אכלתי
למיתי נגדרים:
ופרשת הדיוט

אשר אין לו קוברים:
ניגיל עת יצא
גדולתו תרבה
ולא תאכל פתו
כשובה כנעורים:
ועל מת לא יבא
בזדון ובתרמית
ולא יאכל מנחת
כאלים עם כרים:
וטמא פן יבולע
ויהיה לטורח
ולוי הזקן
על פני הצפורים:
ואורך לא יחשיך
במצות גבול שבת
וביתך לא יפח
שתים כאמרים:
ומצות לא ימכרו
ורכב ורחים
ומצות לא תניף
להכות כותרים:
וחילך לא יבול
לעולם לא תפרע
וחוק לא תוסיפו
פאת ראש כמו מרים:
וחוק לא תסוגו
וחוק לא בערתי
ובתעודת העבוט
ופרשת שוטרים:

וכל

וכל פרשיות
מקום נהרים יאורים:
ואלה פקודיהם
למולך בלוב רשען
ומסית ומחלל
ומדיח עדים:
ובעל אוב לדרא
לפחד ופחת
ונביא מדעת
לבהמתה יעדים:
ועל בהמה אבוסה
מאד יחפיר ויבאיש
ובא על יולדתו
ובא על אחות הולים:
ועל נדה בשבתה
ועל אשת אחיו
והבא על אחותו
לפי שאול נפדרים:
ומשפט בועליהן
בדעתו להצמית
והגונב אדם
יהי בנקר ברים:
והואדך יאכל
לאוחז עינים
ועובד מפלצת
בימים נספרים:
ואיש אוכל ועושה
בעברתי אשפטם
והשוחט מחוץ
במימי כיורים:
והיא תקוה נאחרית
בבואו למקדש

מפיקי תושיות
ואחד ושבעים הם
במכתב נזכרים:
והמגדף ישען
ובן סובא וזולל
והדובר סרה
וידעוני שקרים:
ועם עיר נדחת
תכסה תולעת
והבא על ארוסה
והבא על זכרים:
ודורתו מבאיש
ובת בנו ובת בתו
ועל אשה ובתה
למלאת משמרים:
ואם חמותו וחמין
והבא על חמותו
ומשפט בנות כהן
להשמיד ולהחרים:
והגונב בתרמית
בשחת ירדם
וארור כל נוכל
באישי הכיורים:
ונזיון שנים
לכלה ונחרצת
ופסח לא יעשה
ביום הכפורים:
ואיש אבנו יאטם
והמעלה בחוץ
ועובר על דם ברית
לשלח האסירים:
והאוכל כקדש

אשר הם בציות
חרוצים במעשיהם
אשר יתן זרעו
אשר ירו ירים:
ומכה ומקלל
בשם עבודה זרה
ונפש רוצחת
בחרב כדהדרים:
ואשה כרבעית
ועל כלה כנוסה
ובא על אשת איש
שני אלה אסורים:
ובתו ובת אשתו
ובת בנה ובת בתה
ועל אשת אביו
כל אלה אסורים:
ובא על אחות אשתו
ומשפט זוממיהן
והבועל ארמית
נפשות נבחרים:
ואוכל חלב ודם
אשר פגול יאכל
ושברון מתנים
לאוכל נותרים:
ואוכל מחמצת
בחושך שמו יכוסה
ואיש סך ומפטם
למשפט הגורים:
ושאינו רחוץ
תהי נפשו להכרית
והטמא יודש
בטומאת הכשרים:

והאוכל תרומה
בעבלו מאמרים:
ניגע להבל
טבול יום הנמסר
והזר העובד
מחוסר כפורים:
וטמא האתוי
ומצות לא תעשה
אלה התורות
כסנסני תמרים:
ויבנה הר ציון
ויגיה חשכו
ויראו מתי מספר
וכנשוא נס הרים:
וממעונות אריות
ברעה יתמוגג
ועל הר הגליל
ואז יעלו פרים:

תבואהו מהומה
והאוכל טבל
ויאחזהו צירים:
לשמש ומחוסר
במותו אכבד
והמות רתוי
לשמש בחדרים:
בעזרת צור מחסה
וסודות כבחרות
ימהר אל עליון
ועמק הפגרים
ויתן עוז למלכו
בקום ישני עפר
ומלאש הומיות
ומהדרי נמרים:
לקול המון חוגג
כהלך בחליל

וכהן כי יטמא
ובואהו חבל
ומתבל יוסר
בגדים כספרים:
ומארץ יאבד
לפרוע ושתוי
בלו מצות עשה
ומגן לישרים:
ולהנה פארות
לקבץ עם אביון
ויקים את סוכו
וקרנו ירים:
וכתקוע שופר
תרננה פיות
ואז בל עם שוגג
בשמחה ובשירים:
ואז תחפוץ כליל

תושלבע

תמו מצות לא תעשה ברוך אומר ועושה

ואומר אין כאלהינו׳ וקדיש׳ ועל ישראל ועל רבנן׳ וברכו׳ ומתפללין
תפלת מנחה כמו אתמול ואחר כך קורין חציו שלרות:

ויהי בימי שפט השפטים ויהי רעב בארץ
וילך איש מבית לחם יהודה
לגור בשדי מואב הוא ואשתו ושני בניו:
ושם האיש אלימלך ושם אשתו נעמי ושם
שני בניו מחלון וכליון אפרתים מבית לחם
יהודה ויבאו שדי מואב ויהיו שם: וימת
אלימלך איש נעמי ותשאר היא ושני בניה:
וישאו להם נשים מאביות שם האחת ערפה
ושם השנית רות וישבו שם כעשר שנים:
וימתו גם שניהם מחלון וכליון ותשאר האשה
משני ילדיה ומאישה: ותקם היא וכלתיה
ותשב משדי מואב כי שמעה בשדה מואב
כי פקד יהוה את עמו לתת להם לחם: ותצא
מן המקום אשר היתה שמה ושתי כלתיה עמה
ותלכנה בדרך לשוב אל ארץ יהודה: ותאמר
נעמי לשתי כלתיה לכנה שבנה אשה לבית אמה
יעשה יהוה עמכם חסד כאשר עשיתם עם המתים
ועמדי: יתן יהוה לכם ומצאן מנוחה אשה בית
אישה ותשק להן ותשאנה קולן ותבכינה:
ותאמרנה לה כי אתך נשוב לעמך: ותאמר
נעמי שבנה בנתי למה תלכנה עמי העוד לי
בנים במעי והיו לכם לאנשים: שבנה בנתי
לכן כי זקנתי מהיות לאיש כי אמרתי יש לי
תקוה גם הייתי הלילה לאיש וגם ילדתי בנים:
הלהן תשברנה עד אשר יגדלו הלהן תעגנה
לבלתי היות לאיש אל בנתי כי מר לי מאד
מכם כי יצאה בי יד יהוה: ותשנה קולן
ותבכינה עוד ותשק ערפה לחמותה ורות
דבקה בה: ותאמר הנה שבה יבמתך אל עמה
ואל אלהיה שובי אחרי יבמתך: ותאמר רות
אל תפגעי בי לעזבך לשוב מאחריך כי אל
אשר תלכי אלך ובאשר תליני אלין עמך עמי
ואלהיך אלהי: באשר תמותי אמות ושם
אקבר כה יעשה יהוה לי וכה יסיף כי המות
יפריד ביני ובינך: ותרא כי מתאמצת היא
ללכת אתה ותחדל לדבר אליה: ותלכנה
שתיהם

שתיהם עד בואנה בית לחם ויהי כבאנה
בית לחם ותהם כל העיר עליהן ותאמרנה
הזאת נעמי: ותאמר אליהן אל תקראנה
לי נעמי קראן לי מרא כי המר שדי לי מאד:
אני מלאה הלכתי וריקם השיבני יהוה
למה תקראנה לי נעמי ויהוה ענה בי
ושדי הרע לי: ותשב נעמי ורות המואביה
כלתה עמה השבה משדי מואב והמה
באו בית לחם בתחלת קציר שערים:
ולנעמי מודע לאישה איש גבור חיל
ממשפחת אלימלך ושמו בעז:
ותאמר רות המואביה אל נעמי אלכה
נא השדה ואלקטה בשבלים אחר אשר
אמצא חן בעיניו ותאמר לה לכי בתי:
ותלך ותבוא ותלקט בשדה אחרי ה
הקצרים ויקר מקרה חלקת השדה
לבעז אשר ממשפחת אלימלך:
והנה בעז בא מבית לחם ויאמר
לקוצרים יהוה עמכם ויאמרו לו
יברכך יהוה: ויאמר בעז לנערו
הנצב על הקוצרים למי הנערה
הזאת: ויען הנער הנצב על
הקוצרים ויאמר נערה מואביה
היא השבה עם נעמי משדה
מואב: ותאמר אלקטה נא
ואספתי בעמרים אחרי הקוצרים
ותבוא ותעמוד מאז הבקר ועד
עתה זה שבתה הבית מעט:
ויאמר בעז אל רות הלוא שמעת
בתי אל תלכי ללקט בשדה אחר
וגם לא תעבורי מזה וכה תדבקין

עם נערתי: עיניך בשדה אשר יקצרון
והלכת אחריהן הלוא צויתי את הנערים
לבלתי נגעך וצמת והלכת אל הכלים
ושתית מאשר ישאבון הנערים: ותפל
על פניה ותשתחו ארצה ותאמר
אליו מדוע מצאתי חן בעיניך
להכירני ואנכי נכריה: ויען בעז
ויאמר לה הגד הגד לי כל אשר
עשית את חמותך אחרי מות
אישך ותעזבי אביך ואמך
וארץ מולדתך ותלכי אל עם
אשר לא ידעת תמול שלשום:
ישלם יהוה פעלך ותהי משכרתך
שלמה מעם יהוה אלהי ישראל
אשר באת לחסות תחת כנפיו:
ותאמר אמצא חן בעיניך אדני
כי נחמתני וכי דברת על לב
שפחתך ואנכי לא אהיה כאחת
שפחתך: ויאמר לה בעז לעת
האכל גשי הלם ואכלת מן
הלחם וטבלת פתך בחמץ ותשב
מצד הקצרים ויצבט לה קלי
ותאכל ותשבע ותתר: ותקם
ללקט ויצו בעז את נעריו לאמר
גם בין העמרים תלקט ולא ת
תכלימוה: וגם של תשלו לה מן
הצבתים ועזבתם ולקטה ולא ת
תגערו בה: ותלקט בשדה עד
הערב ותחבט את אשר לקטה
ויהי כאיפה שערים: ותשא

ותבוא העיר ותרא חמותה את אשר
לקטה ותצא ותתן לה את אשר ה
הותירה משבעה: ותאמר לה
חמותה איפה לקטת היום ואנה עשית
יהי מכירך ברוך ותגד לחמותה את
אשר עשתה עמו ותאמר שם האיש
אשר עשיתי עמו היום בעז: ותאמר
נעמי לכלתה ברוך הוא ליהוה אשר
לא עזב חסדו את החיים ואת המתים
ותאמר לה נעמי קרוב לנו האיש
מגאלנו הוא: ותאמר רות המואביה
גם כי אמר אלי עם הנערים אשר לי
תדבקין עד אם כלו את כל הקציר
אשר לי: ותאמר נעמי אל רות
כלתה טוב בתי כי תצאי עם
נערתיו ולא יפגעו בך בשדה אחר:
ותדבק בנערות בעז ללקט עד
כלות קציר השערים וקציר החטים
ותשב את חמותה: ותאמר לה נעמי
חמותה בתי הלא אבקש לך מנוח אשר ייטב לך:
ועתה הלא בעז מדעתנו אשר היית את נערותיו
הנה הוא זרה את גרן השערים הלילה: ורחצת
וסכת ושמתי שמלתך עליך וירדתי הגרן אל
תודעי לאיש עד כלתו לאכל ולשתות: ויהי
בשכבו וידעת את המקום אשר ישכב שם
ובאת וגלית מרגלתיו ושכבתי והוא יגיד לך
את אשר תעשין: ותאמר אליה כל אשר ת
אלי תאמרי [illegible] אעשה: ותרד הגרן
ותעש ככל אשר צותה חמותה: ויאכל בעז
וישת וייטב לבו ויבא לשכב בקצה הערמה
ותבא

לב

ותבא בלט ותגל מרגלתיו ותשכב׃
חצי ליום שני
ויהי בחצי הלילה ויחרד האיש וילפת והנה
אשה שכבת מרגלתיו׃ ויאמר מי את
ותאמר אנכי רות אמתך ופרשת כנפך על
אמתך כי גאל אתה׃ ויאמר ברוכה את
ליהוה בתי היטבת חסדך האחרון מן הראשון
לבלתי לכת אחרי הבחורים אם דל ואם עשיר׃
ועתה בתי אל תיראי כל אשר תאמרי אעשה
לך כי יודע כל שער עמי כי אשת חיל את׃
ועתה כי אמנם כי אם גאל אנכי וגם יש גאל לא ק
קרוב ממני׃ ליני הלילה והיה בבקר אם
יגאלך טוב יגאל ואם לא יחפץ לגאלך וגאלתיך
אנכי חי יהוה שכבי עד הבקר׃ ותשכב מרגלותו
עד הבקר ותקם בטרם יכיר איש את רעהו ויאמר
אל יודע כי באה האשה הגרן׃ ויאמר הבי המטפחת
אשר עליך ואחזי בה ותאחז בה וימד שש
שערים וישת עליה ויבא העיר׃ ותבוא אל
חמותה ותאמר מי את בתי ותגד לה את כל אשר
עשה לה האיש׃ ותאמר שש השערים האלה
נתן לי כי אמר ° אל תבואי ריקם אל חמותך׃ אלי ק
ותאמר שבי בתי עד אשר תדעין איך יפל
דבר כי לא ישקט האיש כי אם כלה הדבר
היום׃ ובעז עלה השער וישב שם והנה
הגואל עבר אשר דבר בעז ויאמר סורה שבה
פה פלני אלמני ויסר וישב׃ ויקח עשרה
אנשים מזקני העיר ויאמר שבו פה וישבו׃
ויאמר לגאל חלקת השדה אשר לאחינו
לאלימלך מכרה נעמי השבה משדי מואב׃
ואני אמרתי אגלה אזנך לאמר קנה נגד
הישבים ונגד זקני עמי אם תגאל גאל ואם
לא יגאל הגידה לי ואדע ° כי אין זולתך
לגאול ואנכי אחריך ויאמר אנכי אגאל׃
ויאמר בעז ביום קנותך השדה מיד נעמי
ומאת

ומאת רות המואביה אשת המת
קניתי להקים שם המת על נחלתו׃ קנית ק
ויאמר הגאל לא אוכל לגאול לי פן
אשחית את נחלתי גאל לך אתה את גאלתי
כי לא אוכל לגאול׃ וזאת לפנים
בישראל על הגאולה ועל התמורה
לקים כל דבר שלף איש נעלו ונתן
לרעהו וזאת התעודה בישראל׃
ויאמר הגאל לבעז קנה לך וישלף
נעלו׃ ויאמר בעז לזקנים וכל העם
עדים אתם היום כי קניתי את כל
אשר לאלימלך ואת כל אשר לכליון
ומחלון מיד נעמי׃ וגם את רות המואביה
אשת מחלון קניתי לי לאשה להקים שם
המת על נחלתו ולא יכרת שם המת
מעם אחיו ומשער מקומו עדים
אתם היום׃ ויאמרו כל העם אשר
בשער והזקנים עדים יתן יהוה את
האשה הבאה אל ביתך כרחל וכלאה
אשר בנו שתיהם את בית ישראל
ועשה חיל באפרתה וקרא שם בבית
לחם׃ ויהי ביתך כבית פרץ אשר
ילדה תמר ליהודה מן הזרע אשר
יתן יהוה לך מן הנערה הזאת׃ ויקח
בעז את רות ותהי לו לאשה ויבא אליה
ויתן יהוה לה הריון ותלד בן׃ ותאמרנה
הנשים אל נעמי ברוך יהוה אשר לא
השבית לך גאל היום ויקרא שמו ב
בישראל׃ והיה לך למשיב נפש
ולכלכל את שיבתך כי כלתך אשר
אהבתך ילדתו אשר היא טובה לך
משבעה בנים׃ ותקח נעמי את
הילד ותשתהו בחיקה ותהי לו לאמנת׃
ותקראנה לו השכנות שם לאמר עה ק
ילד בן לנעמי ותקראנה שמו עובד
הוא אבי ישי אבי דוד׃

ואלה

וְאֵלֶּה תּוֹלְדוֹת פָּרֶץ פֶּרֶץ הוֹלִיד
אֶת חֶצְרוֹן׃ וְחֶצְרוֹן הוֹלִיד אֶת רָם
וְרָם הוֹלִיד אֶת עַמִּינָדָב׃ וְעַמִּינָדָב
הוֹלִיד אֶת נַחְשׁוֹן וְנַחְשׁוֹן הוֹלִיד
אֶת שַׂלְמָה׃ וְשַׂלְמוֹן הוֹלִיד אֶת
בֹּעַז וּבֹעַז הוֹלִיד אֶת עוֹבֵד׃
וְעוֹבֵד הוֹלִיד יִשָׁי וְיִשַׁי הוֹלִיד אֶת
אֶת דָּוִד׃

לשני וחמישי עד שמשלים שׁצ׳ יֹת׳ בדבות אומר זה :

אל מלך יושב על כסא רחמים מתנהג בחסידות מוחל עונות עמו מעביר חטאת ראשון ראשון מרבה מחילה לחוטאים וסליחה לפושעים עושה צדקות עם כל בשר ורוח לא כרעתם להם גומל אל הורית לנו לומר לפניך שלש עשרה בעבור שלש עשרה זכור לנו היום ברית שלש עשרה מדות שלרחמים שגלה בם ענין לכניך מקדם וכן כתוב בתורתיך וירד יי׳ בענן ויתיצב עמו שם ויקרא בשם יי׳ ושם נאמר ויעבר יי׳ על פניו ויקרא יי׳ יי׳ אל רחום וחנון ארך אפים ורב חסד ואמת נוצר חסד לאלפים נושא עון ופשע וחטאה ונקה וסלחת לעונינו ולחטאתינו ונחלתנו :

אנשי אמונה אבדו באים בכח מעשיהם גבורים לעמוד בפרץ דוחים את הגזירות היו לנו לחומה ולמחסה ולמסתור ביום זעם זועכים אף בלחשם חומה עמדו בשועם טרם קראוך ענית׳ יודעים לעתור ולרצות כאב ריחמת׳ למענם לא השבותה פניהם ריקם מרוב עונינו אבדנום נאספו מנו בחטאינו סעו המה למנוחות עזבו אותנו לאנחות פסו גודרי גדר צומתו משיבי חמה קמים בפרץ אין ראויים לרצותך ופסו שוטטנו בארבע פנות תרופה לא מצינו שבנו אליך בבושת פנינו לשחרך אל בעת צרותינו :

אל מלך

נמהנו מרעות תשש כוחנו מצרות שחנו עד למאד שפלנו עד עפר רחום כך היא מדתינו קשה עורף וממרים אנחנו צעקנו בפיכו חטאנו פתלתל ועקש לבנו עליון רחמיך מעולם סליחה עמך היא מטה כלפי חסד לא תתעלם בעתות באל כי בצרה גדולה אנחנו יודע לעיני הכל טובך וחסדך עמנו חתום פי שטן ואל ישטין עלינו זעום בו וידום ויעמוד מליץ טוב לצדקינו הוא יגיד יושרינו דרכיך רחום וחנון גלית לנאמן בית בבקשו אז מלפניך אמונתך הודעתנו :

ניחם על הרעה

אל מלך

וכשחטאו ישראל במדבר עמד משה בתפלה לפניך ובקש רחמים על עמך ישראל וכך אמר בתפלתו סלח נא לעון העם הזה כגודל חסדך וכאשר נשאתה לעם הזה ממצרים ועד הנה : אף את השיבות לו בדרכי טובך בשרתו וחננתו ואמרת לו סלחתי כדבריך :

דניאל איש חמודות אמר לפניך הטה אלהי אזנך ושמע פקח עיניך וראה שוממותינו והעיר אשר נקרא שמך עליה כי לא על צדקותינו אנחנו מפילים תחנונינו לפניך כי על רחמיך הרבים יי׳ שמעה יי׳ סלחה יי׳ הקשיבה ועשה ואל תאחר למענך אלהי כי שמך נקרא על עירך ועל עמך : ולירושלם עירך אמרת לה הנני נשפט אותך על אמרך לא חטאתי : אנו בושנו במעשינו ונכלמנו בעונותינו : אין לנו פה להשיב ולא מצח להרים ראש : אלהינו

אלהינו ואלהי אבותינו אל תעש עמנו כלה בגלותינו · תאחז ידך במשפט בבוא תוכחה נגדיך · גשת לחקור מוסר רחמיך יקרמון רוגזיך · דלות מעשים בשוריך [redacted] קיב צרך מאליך · הורינו בצעקינו לך · צו ישועתינו במפגיע · ותשיב שבות אהלי תם · פתחיו ראה כי שממו · זכור נמת עדות · כא תשכח מפי זרעו · חותם תעודה תתיד · סודך שים בלימודיך · טבור אגן הסהר · כא אל יחסר המזג · יה דע את אשר ידעוך · כי תשיב לבצרון לכודים אסירי התקוה :

אנא אלהינו ואלהי אבותינו תבא לפניך תפילתינו ואל תתעלם מלכנו מתחנתינו שאין אנו עזי פנים וקשה עורף שנאמר לפניך יי אלהינו צדיקים אנחנו ולא חטאנו · אבל חטאנו אנחנו ואבותינו : אשמנו · בגדנו · גזלנו · דברנו דופי · העוינו · והרשענו · זדנו · חמסנו · טפלנו שקר · יעצנו עיצות רעות · כיזבנו · לצנו · מרדנו · ניאצנו · סררנו · עוינו · פשענו · צררנו · קשינו עורף · רשענו · שיחתנו · תעבנו · תעינו · תעתענו · וסרנו ממצותיך וממשפטיך הטובים ולא שוה לנו · ואתה צדיק על כל הבא עלינו · כי אמת עשית ואנחנו הרשענו :
אשמנו מכל עם בושנו מכל גוי · גלה ממנו משוש · דוה היה לבינו בחטאינו · החבל אויינו ונפרע פאירינו זבול מקדשינו חרב בעונינו · טירתינו היתה לשמה · יופי אדמתינו לזרים · כוחינו לנכרים · ועדיין לא שבנו מתעיתינו · והיאך נעיז פנינו ונקשה ערפינו לומר לפניך יי אלהינו צדיקים אנחנו ולא חטאנו אבל חטאנו אנחנו ואבותינו :

אשמנו באומר ובפועל · בדינו חוק למעול מעל · געלנו משפט וצדק · דרכינו כמשובת חדק · היפרנו ברית יחוק · והדבינו פשע לבלי חק · זנחנו טוב הורית · חרשנו רע שנאת · טפלנו שקר ומרמה · יעצנו און ואשמה · כלינו שנינו בהבלי עולם · לא זכרנו כי תביאנו במשפט על כל נעלם · מאסנו מוסר הדעת · נואלנו מחכמה ומדעת · סרנו ממשפטי צדקיך · עזבנו אורחות חוקיך · פנינו אל כל חמדתינו · צללנו במצולות תאותינו · קפצנו פי הכמים מהוכיח · רחבפינו בניב עולה יצליח · שבבנו משובה נצחת · תעבנו כל איש תוכחת · ואתה צדיק על כל הבא עלינו כי אמת עשית ואנחנו הרשענו :
לעינינו עשקו עמלינו · ממושך ומורט ממנו · נתנו עולם עלינו · סבלנו על שכמינו · עבדים משלו בנו פורק אין מידם · צרות רבות סבבונו · קראנוך יי אלהינו · ריחקת ממנו בעונינו · שבנו מאחריך תעינו כצאן ואבדנו · ועדיין לא שבנו מתעייתינו והיאך נעיז פנינו ונקשה ערפינו · לומר לפניך יי אלהינו צדיקים אנחנו ולא חטאנו אבל חטאנו אנחנו ואבותינו :
אל תעזבינו אבינו · ואל תטשינו מלכינו · ואל תעש עמנו כלה בגלותינו · וקיים לנו יי אלהינו את הדבר שהובטחנו על ידי ירמיה חוזיך כאמור בימים ההם ובעת ההיא נאם יי יבוקש את עון ישראל ואיננו ואת חטאת יהודה ולא תמצאנה כי אסלח לאשר אשאיר : ואל יעבב לפניך כל חטא ועון את תפלתינו : ומחול וסלח לכל עוונותינו כי אל טוב וסלח אתה :
והוא רחום יכפר עון ולא ישחית והרבה להשיב אפו ולא יעיר כל חמתו : אתה יי לא תכלא רחמיך ממנו חסדך ואמתך תמיד יצרונו : הושיענו יי אלהינו וקבצינו מן הגוים להודות לשם קדשיך להשתבח בתהלתיך : אם עונות תשמר יה יי מי יעמוד : כי עמך הסליחה למען תורא : לא כחטאינו עשה לנו ולא כעונותינו גמל עלינו : אם עונינו ענו בנו יי עשה למען שמך : זכור רחמיך יי וחסדיך כי מעולם המה : יענך יי ביום צרה ישגבך שם אלהי יעקב : יי הושיעה המלך יעננו ביום קראנו : אבינו מלכנו חננו ועננו כי אין בנו מעשים עשה עמנו צדקה כרוב רחמיך : והושיענו למען שמיך : ועתה יי אלהינו אשר הוצאת את עמך מארץ מצרים ביד חזקה ותעש לך שם כיום הזה חטאנו ר רשענו :

כיצ״י ועומדין ומתפללין כתפלת שחרית וחוזר ש״ץ ומתפלל בקול רם וכשגומר אומר קדיש ובתרא ונפטרין: וכסדר תפלת יום ראשון כך תפלת **יום שני** בערבית ושחרית ומוסף ומנחה: ומוציא ספר תורה קורין בו כל הבכור: וביום הבכורים: ומפטירין ויצ״י בהיכל קדשו: ואן אתפק יום תאני לעצרה לסבת פאישרך רכר לסבת: ואן אתפק לעיד לא יזיד ותודיענו: פי צלאה׳ לליל: ופי מכרג לעיד יבדיל פי אתה חוננתנו כמא בינא פי צלואת לפסח:

תפלת התעניות

כמתל י״ז בתמוז וג׳ בתשרי וי׳ בטבת לצלואה פיהן ואחרה מתפללין תפלת החול ועכד אן יצא ברכת שמע קולינו: א׳ ליקם ל׳ תשיבנו: יקול

עננו יי׳ אלהינו עננו ביום צום התענית הזה כי בצרה גדולה אנחנו אל תסתר פניך ממנו ואל תעלם אזנך משמוע תפלתינו והיה קרוב לשועתנו טרם נקרא ואתה תענה טרם נדבר ואתה תשמע כדבר שנ׳ והיה טרם יקראו ואני אענה עוד הם מדברים ואני אשמע כי אתה שומע תפלת כל פה בא״י שומע התפלה: ויצה ומודים ושים שלום: ותפלת שחרית כתפלת החול בזיאדה׳ עננו פי שמע קולינו: אבל ש״צ אומר עננו ברכה בפני עצמה בין גואל לרופא אי עוד הם מדברים ואני אשמע כי אתה עונה בכל עת צרה וצוקה פודה ומציל מכל צוקה בא״י העונה לעמו ישראל בעת צרה: ואומר רפאינו ויתם עלא סבילה: וכשגומר התפלה נופלין על פניהם ואומר קדיש ומוציא ספר תורה קורין בו ג׳ בני אדם ויחל משה הראשון קורא עד וייפן וירד: והשני והשלישי קורין מפסל לך עד אשר אני עשה עמך: ומחזיר הספר למקומו ואומר קדיש והוא רחום תהלה לדוד וסדר היום ומזמור אותו היום ואחריו מזמור התעניות וזהו **תפלה** לעני כי יעטף ולפני יי׳ ישפך שיחו: יי׳ שמעה תפלתי ושועתי אליך תבוא: אל תסתר פניך ממני ביום צר לי הטה אלי אזנך ביום אקרא מהר ענני: כי כלו בעשן ימי ועצמותי

השירים עד סופי דות עד אופן וכל האדרות הכתובים בסדורים של ספרדים ופרגא וח כולו בספר משלי כולו ואם אין לו פנאי יאמר אשת חיל מי ימצא בלב משני מזבחים ומנחות ובספר הזוהר עד אור הבקר ואו ודברי אלהים חיים רק שיכוין לבו לאביו שבשמים ואח״כ ילך לטבול קודם שיא היום כפי הסדר וכראוי בראיתא בספר הזוהר פרשת אמור יודעים שהולכים לטבילה אומרים י״ב מדות ויכוין בשמות היוצאים בא״ת ב״ש וה״א סגולה נפלאה להסרת הזוהמא עם הטבילה וסדר הושענא רבא ויקרא רק מפרשת בראשית עד וימלו ואח״כ המשניות כסדר הנדפר ובספרי קבלה ובספר הזוהר פרשת אמור כנדפ׳ ע׳

בע׳ ימים שמתענין בהם צדיקים א׳ אן הימים שאירעו בהם צרות לאבות וראוי להתענות בהם ואי״ב שמקצתם בה״ח יש כי שא שיתענו בו: בא׳ באחד בניסן מתו בני אהרן: בעשרה בו מתה מרים ונסתלק הבאר: בכ״ו בו מת יהושע בן נון: בעשרה באייר מת עלי הכהן ושני בניו ונשבה ארון ה׳: בכ״ח בו מת שמואל הנביא: בכ״ג בסיון בטלו הבכורים מלעלות לירושלם בימי ירבעם בן נבט: בכ״ה בו נהרג רשב״ג ורבי ישמעאל ורבי חנינא סגן הכהנים: בכ״ז בו נשרף ר׳ חנינא בן תרדיון וס״ת עמו: באחד באב מת אהרן הכהן: בי״ח בו כבה מערבי בימי אחז: בי״ז באלול מתו מוציאי דבת הארץ: בחמשה בתשרי מתו כ׳ איש מישראל ונחבש ר׳ עקיבא: בז׳ בו נגזרה גזירה על אבותינו שימותו בחרב וברעב ובדבר מפני מעשה העגל: בז׳ במרחשון עורו עיני צדקיהו ושחטו בניו לעיניו: בכ״ח

מזמור לאסף אלהים באו גוים בנחלתך טמאו את היכל קדשך שמו את ירושלם לעיים: נתנו את נבלת עבדיך מאכל לעוף השמים בשר חסידיך לחיתו ארץ: שפכו דמם כמים סביבות ירושלם ואין קובר: היינו חרפה לשכנינו לעג וקלס לסביבותינו: עד מה יי׳ תאנף לנצח תבער כמו אש קנאתך: שפך חמתך אל הגוים אשר לא ידעוך ועל ממלכות אשר בשמך לא קראו: כי אכל את יעקב ואת נוהו השמו: אל תזכר לנו עונות ראשנים מהר יקדמונו רחמיך כי דלונו מאד: עזרנו אלהי ישענו על דבר כבוד שמך והצילנו וכפר על חטאתינו למען שמך: למה יאמרו הגוים איה אלהיהם יודע בגוים לעינינו נקמת דם עבדיך השפוך: תבוא לפניך אנקת אסיר כגדל זרועך הותר בני תמותה: והשב לשכנינו שבעתים אל חיקם חרפתם אשר חרפוך אדני: ואנחנו עמך וצאן מרעיתך נודה לך לעולם לדור ודור נספר תהלתך: ויקול

אין קדוש כיי׳: ואומר קדיש ובתרא ונפטרין: ובמנחה אומר והוא רחום תהלה לדוד ואומר קדיש ומוציא ספר תורה קורין בו שלשה בני אדם ויחל משה ע׳ ויפסק וירד: ואתחנן ואתאת מן פסל לך ע׳ אשר אני עשה עמך: ומחזיר הספר למקומו ואומר קדיש ומתפללין כתפלת שחרית ומזכיר ברכת כהנים במנחה זו: וכשגומר אומר קדיש ובתרא ונפטרין: וקורין איכה אחר תפלת מעריב ובשחרית אחר התפלה:

וזו היא

איכה ישבה בדד העיר רבתי עם היתה כאלמנה רבתי בגוים שרתי במדינות היתה למס: בכו תבכה בלילה ודמעתה על לחיה אין לה מנחם מכל אהביה כל רעיה בגדו בה היו לה לאיבים: גלתה יהודה מעני ומרב עבדה היא ישבה בגוים לא מצאה מנוח כל רדפיה השיגוה בין המצרים: דרכי ציון אבלות מבלי באי מועד כל שעריה שוממין כהניה נאנחים בתולתיה נוגות והיא מר לה: היו צריה לראש איביה שלו כי יהוה הוגה על רב פשעיה עולליה הלכו שבי לפני צר: ויצא מן בת ציון כל הדרה היו שריה כאילים לא מצאו מרעה וילכו בלא כח לפני רודף:

פירוש

ולא יאמר רחם בלילה כי אם במנחה ואומר קדיש תתקבל ויש נוהגים שלא לומר ותתקבל דכתיב גם כי אזעק ואשוע שתם תפלתי: ויושבין לארץ ואומר

קינה

לכי אזעקה וכף אכה ובבכי אמרר המון מעי אשכן המקדש און כרובים אשר עורבים וקיפור שם יקונן ועל דוכן אשר הוכן ללוי

זכרה

לנצח בשיר לאל הוכן אהי משמרים עלי אורים ותומים אשר כהני משמר יכונן ועל הדגי וזמ״ם בית אלהים ובא קוסם קסמים גם מעונן ואיכה חשכה אור ההלכה והלימוד כמו גלמוד כי יבונן וסוד תורה היש מוציא לאורה ומי הוא זה עלי הדור יגונן חללים נפלו יבוללים ויונקים ואין מקים ואין חומל [illegible] וחונן לזאת כל יום וכל ליל איליל

זכרה ירושלם ימי עניה ומרודיה כל מחמדיה אשר היו מימי קדם בנפל עמה ביד צר ואין עוזר לה ראוה צרים שחקו על משבתה׃ חטא חטאה ירושלם על כן לנידה היתה כל מכבדיה הזילוה כי ראו ערותה גם היא נאנחה ותשב אחור׃ טמאתה בשוליה לא זכרה אחריתה ותרד פלאים אין מנחם לה ראה יהוה את עניי כי הגדיל אויב׃ ידו פרש צר על כל מחמדיה כי ראתה גוים באו מקדשה אשר צויתה לא יבאו בקהל לך׃ כל עמה נאנחים מבקשים לחם נתנו מחמודיהם באכל להשיב נפש ראה יהוה והביטה כי הייתי זוללה׃ לוא אליכם כל עברי דרך הביטו וראו אם יש מכאוב כמכאבי אשר עולל לי אשר הוגה יהוה ביום חרון אפו׃ ממרום שלח אש בעצמתי וירדנה פרש רשת לרגלי השיבני אחור נתנני שוממה כל היום דוה׃ נשקד על פשעי בידו ישתרגו עלו על צוארי הכשיל כחי נתנני אדני בידי לא אוכל קום׃ סלה כל אבירי אדני בקרבי קרא עלי מועד לשבר בחורי גת דרך אדני לבתולת בת יהודה׃ על אלה אני בוכיה עיני עיני ירדה מים כי רחק ממני מנחם משיב נפשי היו בני שוממים כי גבר אויב׃ פרשה ציון בידיה אין מנחם לה צוה יהוה ליעקב סביביו צריו היתה ירושלם לנדה ביניהם׃ צדיק הוא יהוה כי פיהו מריתי שמעו נא כל עמים וראו מכאבי בתולתי ובחורי הלכו בשבי׃ קראתי למאהבי המה רמוני כהני וזקני בעיר גועו כי בקשו אכל למו וישיבו את נפשם׃ ראה יהוה כי צר לי מעי חמרמרו נהפך לבי בקרבי כי מרו מריתי מחוץ
שכלה

בדוב חכל כמו אבל ואונן ומה אספוד ואת אקרא לקיפור [illegible] ציון אחונן ואחדל [illegible] משמוע קול מר כן ואיכה ישבה בדד איך אקונן

בשחרית

נוהגים שלא להניח תפילין ולא טלית אלא קטן בלא ברכה ואומרים הזמירות ובמקום השירה אומרים שירת האזינו׃

הגהה

ומתפללין וקורין קרית שמע עם ברכותיה כמו שכתוב בערבית ואומרים עננו בשומע תפלה ויש ליחיד צבור אומרו קודם רפאנו ובחזרת התפלה אינו אומר ש״ץ ברכת כהנים׃

ע״כ

[illegible] שנשבו [illegible] מאחין שני [illegible] כימין בפלה העולם [illegible] יש לי שפחה [illegible] בוא ונזווגם זה לזה והילדות [illegible] מחצה למחצה [illegible] אצל אחותו ולא הכירה [illegible] בכירתו זה היה יושב [illegible] ואף היא יושבת בזוית [illegible] כל אותו הלילה הוא אומר [illegible] כהן ואישא שפחה [illegible] כל כך בת כהן ואנשא לעבד [illegible] כשיאתה על בכייתן אמר [illegible] עד [illegible] העולם [illegible] ויאמר אבא היכן אני [illegible] [illegible]

ומירושלם אמרה אף אני מירושלם [illegible] לי מה שם אביך אמרה לו ישמעאל [illegible] אמר [illegible] את נפלו זה על זה וגעו בבכייה עד שיצאה נשמתן [illegible] ירמיה [illegible] ע״כ

שכלה חרב בבית כמות : שמעו כי נאנחה אני אין
מנחם לי כל איבי שמעו רעתי ששו כי אתה עשית הבאת
יום קראת ויהיו כמוני : תבא כל רעתם לפניך ועולל למו
כאשר עוללת לי על כל פשעי כי רבות אנחתי ולבי דוי :

איכה יעיב באפו אדני את בת ציון השליך
משמים ארץ תפארת ישראל ולא זכר
הדום רגליו ביום אפו : בלע אדני לא חמל את כל נאות
יעקב הרס בעברתו מבצרי בת יהודה הגיע לארץ חלל
ממלכה ושריה : גדע בחרי אף כל קרן ישראל השיב אחור
ימינו מפני אויב ויבער ביעקב כאש להבה אכלה סביב :
דרך קשתו כאויב נצב ימינו כצר ויהרג כל מחמדי עין
באהל בת ציון שפך כאש חמתו : היה אדני כאויב בלע
ישראל בלע כל ארמנותיה שחת מבצריו וירב בבת יהודה
תאניה ואניה : ויחמס כגן שכו שחת מעדו שכח יהוה בציון
מועד ושבת וינאץ בזעם אפו מלך וכהן : זנח אדני מזבחו נאר
מקדשו הסגיר ביד אויב חומת ארמנותיה קול נתנו בבית יהוה כיום
מועד : חשב יהוה להשחית חומת בת ציון נטה קו לא השיב ידו
מבלע ויאבל חל וחומה יחדו אמללו : טבעו בארץ שעריה אבד
ושבר בריחיה מלכה ושריה בגוים אין תורה גם נביאיה לא מצאו
חזון מיהוה : ישבו לארץ ידמו זקני בת ציון העלו עפר על ראשם
חגרו שקים הורידו לארץ ראשן בתולת ירושלם : כלו בדמעות
עיני חמרמרו מעי נשפך לארץ כבדי על שבר בת עמי בעטף עולל
ויונק ברחבות קריה : לאמתם יאמרו איה דגן ויין בהתעטפם
כחלל ברחבות עיר בהשתפך נפשם אל חיק אמתם : מה אעידך
מה אדמה לך הבת ירושלם מה אשוה לך ואנחמך בתולת בת ציון כי
גדול כים שברך מי ירפא לך : נביאיך חזו לך שוא ותפל ולא גלו על
עונך

עונך להשיב שבותך ויחזו לך משאות שוא ומדוחים ׃ ספקו
עליך כפים כל עברי דרך שרקו ויניעו ראשם על בת ירושלם
הזאת העיר שיאמרו כלילת יפי משוש לכל הארץ ׃ פצו
עליך פיהם כל איביך שרקו ויחרקו שן אמרו בלענו אך זה
היום שקוינהו מצאנו ראינו ׃ עשה יהוה אשר זמם בצע
אמרתו אשר צוה מימי קדם הרס ולא חמל וישמח עליך אויב
הרים קרן צריך ׃ צעק לבם אל אדני חומת בת ציון הורידי
כנחל דמעה יומם ולילה אל תתני פוגת לך אל תדם בת עינך ׃
קומי רני בלילה לראש אשמרות שפכי כמים לבך נכח פני
אדני שאי אליו כפיך על נפש עולליך העטופים ברעב בראש
כל חוצות ׃ ראה יהוה והביטה למי עוללת כה אם תאכלנה
נשים פרים עוללי טפחים אם יהרג במקדש אדני כהן ונביא ׃
שכבו לארץ חוצות נער וזקן בתולתי ובחורי נפלו בחרב הרגת
ביום אפך טבחת לא חמלת ׃ תקרא כיום מועד מגורי
מסביב ולא היה ביום אף יהוה פליט ושריד אשר טפחתי
ורביתי איבי כלם ׃

אני הגבר ראה עני בשבט עברתו ׃ אותי
נהג וילך חשך ולא אור ׃ אך בי ישוב
יהפך ידו כל היום ׃ בלה בשרי ועורי שבר עצמותי ׃
בנה עלי ויקף ראש ותלאה ׃ במחשכים הושיבני כמתי
עולם ׃ גדר בעדי ולא אצא הכביד נחשתי ׃ גם כי אזעק
ואשוע שתם תפלתי ׃ גדר דרכי בגזית נתיבתי עוה ׃ דב
ארב הוא לי ארי במסתרים ׃ דרכי סורר ויפשחני שמני שומם ׃
דרך קשתו ויציבני כמטרא לחץ ׃ הביא בכליותי בני א
אשפתו ׃ הייתי שחק לכל עמי נגינתם כל היום ׃ השביעני
במרורים הרוני לענה ׃ ויגרס בחצץ שני הכפישני באפר ׃
ותזנח משלום נפשי נשיתי טובה ׃ ואמר אבד נצחי ותוחלתי
מיהוה ׃ זכר עניי ומרודי לענה וראש ׃ זכור תזכור ותשוח
עלי נפשי ׃ זאת אשיב אל לבי על כן אוחיל ׃ חסדי יהוה כי
לא תמנו כי לא כלו רחמיו ׃ חדשים לבקרים רבה אמונתך ׃
חלקי

טוב

חלקי יהוה אמרה נפשי על כן אוחיל לו׃ טוב יהוה לקוו
[redacted] לנפש תדרשנו׃ טוב ויחיל ודומם
לתשועת יהוה׃ טוב לגבר כי ישא על בנעוריו׃ ישב בדד
וידם כי נטל עליו׃ יתן בעפר פיהו אולי יש תקוה׃ יתן
למכהו לחי ישבע בחרפה׃ כי לא יזנח לעולם אדני׃ כי אם
הוגה ורחם כרב חסדיו׃ כי לא ענה מלבו ויגה בני איש׃
לדכא תחת רגליו כל אסירי ארץ׃ להטות משפט גבר נגד
פני עליון׃ לעות אדם בריבו אדני לא ראה׃ מי זה אמר ותהי
אדני לא צוה׃ מפי עליון לא תצא הרעות והטוב׃ מה
יתאונן אדם חי גבר על חטאו׃ נחפשה דרכינו ונחקרה
ונשובה עד יהוה׃ נשא לבבנו אל כפים אל אל בשמים׃
נחנו פשענו ומרינו אתה לא סלחת׃ סכתה באף ותרדפנו
הרגת לא חמלת׃ סכתה בענן לך מעבור תפלה׃ סחי ומאוס
תשימנו בקרב העמים׃ פצו עלינו פיהם כל איבינו׃
פחד ופחת היה לנו השאת והשבר׃ פלגי מים תרד עיני
על שבר בת עמי׃ עיני נגרה ולא תדמה מאין הפוגות׃
עד ישקיף וירא יהוה משמים׃ עיני עוללה לנפשי מכל
בנות עירי׃ צוד צדוני כצפור איבי חנם׃ צמתו בבור
חיי וידו אבן בי׃ צפו מים על ראשי אמרתי נגזרתי׃
קראתי שמך יהוה מבור תחתיות׃ קולי שמעת אל תעלם
אזנך לרוחתי לשועתי׃ קרבת ביום אקראך אמרת אל
תירא׃ רבת אדני ריבי נפשי גאלת חיי׃ ראית יהוה
עותתי שפטה משפטי׃ ראיתה כל נקמתם כל מחשבתם
לי׃ שמעת חרפתם יהוה כל מחשבתם עלי׃ שפתי קמי
והגיונם עלי כל היום׃ שבתם וקימתם הביטה אני מנגינתם׃
תשיב להם גמול יהוה כמעשה ידיהם׃ תתן להם מגנת לב
תאלתך להם׃ תרדף באף ותשמידם מתחת שמי יהוה׃

איכה יועם זהב ישנא הכתם הטוב תשתפכנה
אבני קדש בראש כל חוצות: בני ציון
היקרים המסלאים בפז איכה נחשבו לנבלי חרש מעשה
ידי יוצר: גם תנין חלצו שד היניקו גוריהן בת עמי לאכזר
כיענים במדבר: דבק לשון יונק אל חכו בצמא עוללים
שאלו לחם פרש אין להם: האכלים למעדנים נשמו ב
בחוצות האמנים עלי תולע חבקו אשפתות: ויגדל עון בת
עמי מחטאת סדם ההפוכה כמו רגע ולא חלו בה ידים:
זכו נזיריה משלג צחו מחלב אדמו עצם מפנינים ספיר
גזרתם: חשך משחור תארם לא נכרו בחוצות צפד עורם על
עצמם יבש היה כעץ: טובים היו חללי חרב מחללי רעב שהם
יזבו מדקרים מתנובת שדי: ידי נשים רחמניות בשלו ילדיהן
היו לברות למו בשבר בת עמי: כלה יהוה את חמתו שפך
חרון אפו ויצת אש בציון ותאכל יסודתיה: לא האמינו מ
מלכי ארץ וכל ישבי תבל כי יבא צר ואויב בשערי ירושלם
מחטאת נביאיה עונות כהניה השפכים בקרבה דם צדיקים:
נעו עורים בחוצות נגאלו בדם בלא יוכלו יגעו בלבשיהם:
סורו טמא קראו למו סורו סורו אל תגעו כי נצו גם נעו אמרו
בגוים לא יוסיפו לגור: פני יהוה חלקם לא יוסיף להביטם
פני כהנים לא נשאו זקנים לא חננו: עודינה תכלינה עינינו
אל עזרתנו הבל בצפיתנו צפינו אל גוי לא יושע: צדו
צעדינו מלכת ברחבתינו קרב קצנו מלאו ימינו כי בא קצנו:
קלים היו רדפינו מנשרי שמים על ההרים דלקנו במדבר
ארבו לנו: רוח אפינו משיח יהוה נלכד בשחיתותם אשר
אמרנו בצלו נחיה בגוים: שישי ושמחי בת אדום יושבתי
בארץ עוץ גם עליך תעבר כוס תשכרי ותתערי: תם
עונך בת ציון לא יוסיף להגלותך פקד עונך בת אדום
גלה על חטאתיך:

זכר

זכר יהוה מה היה לנו הביטה וראה את חרפתנו
נחלתנו נהפכה לזרים בתינו לנכרים: יתומים
היינו ואין אב אמתינו כאלמנות: מימינו בכסף ש
שתינו עצינו במחיר יבאו: על צוארנו נרדפנו יגענו
ולא הונח לנו: מצרים נתנו יד אשור לשבע לחם:
אבתינו חטאו ואינם ואנחנו עונתיהם סבלנו: עבדים
משלו בנו פרק אין מידם: בנפשנו נביא לחמנו מפני חרב
המדבר: עורנו כתנור נכמרו מפני זלעפות רעב: נשים
בציון ענו בתלת בערי יהודה: שרים בידם נתלו פני זקנים
לא נהדרו: בחורים טחון נשאו ונערים בעץ כשלו:
זקנים משער שבתו בחורים מנגינתם: שבת משוש לבנו
נהפך לאבל מחולנו: נפלה עטרת ראשנו אוי נא לנו כי
חטאנו: על זה היה דוה לבנו על אלה חשכו עינינו: על
הר ציון ששמם שועלים הלכו בו: אתה יהוה לעולם תשב
כסאך לדור ודור: למה לנצח תשכחנו תעזבנו לארך
ימים: השיבנו יהוה אליך ונשוב חדש ימינו כקדם:
כי אם מאס מאסתנו קצפת עלינו עד מאד:

השיבנו יהוה אליך ונשוב חדש ימינו כקדם:

על נהרות בבל שם ישבנו גם בכינו בזכרנו את ציון:
על ערבים בתוכה תלינו כנרותינו: כי שם שאלונו
שובינו דברי שיר ותוללינו שמחה שירו לנו משיר ציון:
איך נשיר את שיר יהוה על אדמת נכר: אם אשכחך
ירושלם תשכח ימיני: תדבק לשוני לחכי אם לא אזכרכי א
אם לא אעלה את ירושלם על ראש שמחתי: זכר יהוה
לבני אדום את יום ירושלם האמרים ערו ערו עד היסוד
בה: בת בבל השדודה אשרי שישלם לך את גמולך
שגמלת לנו: אשרי שיאחז ונפץ את עולליך אל הסלע:

קינות לתשעה באב

אש תוקד בקרבי בעלות על לבי בצאתי ממצרים: וקינות אעירה למען אזכירה בצאתי מירון:
אז ישיר משה שיר לא ינשה: בצ ממצ ויקונן ירמיה ונהה נהי נהיה: בצ מירון
ביתי התכונן וישכן הענן: בצ ממצ חמת אל שכנה עלי כענן: בצ מירון
גלי ים המון וכחומה קמון: בצ ממצ זידונים שטפו ועל ראשי צפו: בצ מירון
דגן שמים וצור יזוב מים: בצ ממצ לענה ותמרורים ומי המרים: בצ מירון
השכם והערב סביבות הר חורב: בצ ממצ קלוא אל אבל על נהרות בבל: בצ מירון
ומוראה כבוד יי כאש אוכלת לפני: בצ ממצ חרב לטושה לטבח נטושה: בצ מירון
זבח ומנחה ושמן המשחה: בצ ממצ למות לקוחה כצאן לטבחה: בצ מירון
חגים ושבתות ומופתים ואותות: בצ ממצ תענית ואבל ורדוף ההבל: בצ מירון
טובו אהלים לארבעת דגלים: בצ ממצ ואהלי ישמעאלים ומחנות ערלים: בצ מירון
יובל ושמטה וארץ שקטה: בצ ממצ מכור לצמיתות וכתוב לכריתות: בצ מירון
כפרת וארון ואבני זכרון: בצ ממצ אבני הקלע וכלי הבלע: בצ מירון
לויים ואהלנים ושבעים זקנים: בצ ממצ נוגשים ומוכים מוכרים וקונים: בצ מירון
משה ירעיני ואהרן ינחני: בצ ממצ נבוכדנצר הרע ואדריינוס הרשע: בצ מירון
נעדרך מלחמה ורני שמחה: בצ ממצ רחוק ממנו והנה אינכנו: בצ מירון
סתרי פרכת וסדרי מערכת: בצ ממצ חילה כיתכת עלי סוככת: בצ מירון
עולה וזבחים ואשירו ניחוחים: בצ ממצ בחרב מדוקרים בני ציון היקרים: בצ מירון
פארי מגבעות לכבוד כבעות: בצ ממצ שריקות ותרועות לקלון וזועות: בצ מירון
ציץ הזהב ומחשל וזהב: בצ ממצ אפס העלד והושלך הכבד: בצ מירון
קדושה ונבואה ושכינה נראה: בצ ממצ נגושה ומוראה דוה וטמאה: בצ מירון
רנה וישועה וחצוצרות תרועה: בצ ממצ זעקת עולל וכאקת חולל: בצ מירון
שלחן ומנורה וכליל וקטורה: בצ ממצ ואליל ותועבה ופסל ומצבה: בצ מירון
תורה ותעודה: וסדר עבודה: בצ ממצ חסרון התלמיד ובטול התמיד: בצ מירון
יי אלהי הצבאות ירא' אינו נפלאות וישיב שכינתו אל ציון ועבודתו אל תוך ירושלים:

ולה איצא זל

זכור יי מה היה לאבותינו הביטה וראה את חרפתינו:
זכור יי יום אויב בא וגדודו וישם אל אם דרך המעמדו: ואל ציון היה הקסם עולה בזרו:
ובתרפין שא וראה בכבידו: ואנחנו לא ראינו אותותינו זכור יי יום בא בביתך
גוי אכזר: ויד שלח ובשר חסידיך גמל: ויען איה אל עד התאלל: ומה הועיל
כי לא תשתחוה לאל זר נאלמנו ויש אתנו שפתינו: זכור יי יום זבח המגעות:
ונשארנו ערומים מכל תפארת: לא ארון ולא כפרת: לא כהן ולא עבודה ולא

משמרת

ולא כרובים

תם יכתם כהדה אקינה

אז בבית שבינו · צר לא הניח לנו · ובימי טלטולינו לא
חמלו עלינו · בחכמי מוסר שמו עיניהם להרג אותם
במיתה משונה: גם על זוג כאה הפילו גורל אילה מהם
יהרג תחלה: דמעות כמעין הוריד נשיא רבן שמעון
בן גמליאל נשיא ישראל: הוא בוכה וחבריו מקוננים
על רבי ישמעאל בן אלישע כהן גדול: ובמה חטאנו
אמרו שניהם כי נתחייבנו להריגה זו: לעף שונא
ושלף חרבו אבד והשחית לזוגו עמו: חמה וקנאה
לבש צר על רבי עקיבה בן יוסף דורש אותיות:
טבחו כטביחת איל וצוה לשקול בשרו במאזנים:
ישיש ולקו בלכליות דקרו את רבי יהודה בן בבא
מסלסל תורה: כל תלמידין שלרבי חנניה בן
תרדיון ראו ובכלחו בעת נתפש ביד צר וספר תורה עמו: לא חמלו עליו
ועל תורתו שעמל בה יומם ולילה: מדורת אש ועצים היכינו ולא וסלפוהו
יחד וספר תורה עמו: נתנו את נבלת ישבאב הסופר מאכל לכלבים
שלא נספד ולא נקבר: ששו עופות השמים לאכול מבשרו וחית
השדה שכלה מדמו: על רבי אלעזר בן שמוע נגיד ראשון שנהרג על
מצות תפלין: פה שעמל בדברי תורה איך נפל לארץ ולשון הוגה
בינה איך נתמלא עפר: צואר חנניה בן חכינאי חסיד שונא והתעולל
בו כרצון נפשו: קרעו כתנותם כל שותי מימיו ואמרו אוי לנו כי יבש
מקורינו: בכתה מכה וגדלה צעקה בשעת נפילת חוצפית התרגמן:
שמים נתמלמלו וארץ לעשה על רבי אלעזר בן דאמא שנהרג על
על מצות ציצית: תמהו מתניכו ונכשלו ברכינו בשעת נפילת עשרה
זקנים שנהרגו בעון דוריהם: עליהם נזעק בכל עיר ועיר ונגזור
תענית בכל המדינות: תעש לטוב בעיניך לאין למו מעשים:
תרומם שפלה · תקומם נכשלה: תבקש אבודה: תשובב נדחה:
תחבוש שבורה: תחזק חולה: תרחם שבויה: תנחם עניה: ככתוב נחמו
נחמו

[illegible]
נחמו עמי [illegible] ונאמר כי נחם יי ציון נחם כל חרבותיה וישם
מדברה כעדן וערבתה כגן יי ששון ושמחה ימצא בה תודה וקול זמרה:
ונאמר כי עם בציון ישב בירושלם בכו לא תבכה חנון יחנך לקול זעקך
כשמעתו ענך: ונאמר רנו שמים וגילי ארץ ופצחו הרים רנה כי נחם יי עמו
ועניו ירחם: מהרה יי אלהינו תקרב קץ גאולתנו ותמחה דמעה מעל פנינו כ
ככתוב כי יום נקם בלבי ושנת גאולי באה: ונאמר לקרא שנת רצון ליי ויום
נקם לאלהינו לנחם כל אבלים: ונאמר בלע המות לנצח ומחה יי אלהים דמעה
מעל כל פנים וחרפת עמו יסיר מעל כל הארץ כי יי דבר: ועוד תקיים בנו
בחיינו ובימינו בימים ההם ובעת ההיא נאם יי ישמע מערי יהודה ומחוצות
ירושלם קול ששון וקול שמחה קול חתן וקול כלה קול אמרים הודו ליי כי טוב
כי לעולם חסדו מביאים תודה בית יי כי אשיב את שבות הארץ כבראשנה
אמר יי: ונאמר כה אמר יי צבאות קנאתי לציון קנאה גדולה וחמה גדולה
קנאתי לה: ונאמר כה אמר יי צבאות שבתי אל ציון ושכנתי בתוך ירושלם
ונקראה ציון עיר האמת והר יי צבאות הר הקדש: ונאמר כה אמר יי
צבאות עוד ישבו זקנים וזקנות ברחבות ירושלם ואיש משענתו בידו
מרב ימים ורחובות העיר ימלאו ילדים וילדות משחקים ברחובותיה:
ונאמר והיה כאשר הייתם קללה בגוים בית יהודה ובית ישראל כן אושיע אתכם
והייתם ברכה אל תיראו תחזקנה ידיכם: ואומר כה אמר יי צבאות צום הרביעי
וצום החמישי וצום השביעי יהיה לבית יהודה לששון ולשמחה ולמועדים טובים
והאמת והשלום אהבו: ונאמר לשום לאבילי ציון לתת להם פאר תחת אפר שמן
ששון תחת אבל מעטה תהלה תחת רוח כהה וקרא להם אילי הצדק מטע יי להתפאר:
ואומר ופדויי יי ישובון ובאו ציון ברנה ושמחת עולם על ראשם ששון ושמחה
ישיגו ונסו יגון ואנחה: ואומר שמחו את ירושלם וגילו בה כל אהביה שישו אתה
משוש כל המתאבלים עליה: ברוך מנחם ציון ואבליה ובונה ברחמיו את ירושלם
אמן:

סדר סליחות לילי אשמורות

בראש חדש אלול עלה משה בהר סיני לקבל לוחות אחרונות ועמד שם ארבעים יום והתפלל על ישראל ונתקבלה תפלתו וביום הכפורים נאמר לו סלחתי כדברך: ונתנו לו הלוחות וירד ונקבע יום מחילה וסליחה לדורות: לפיכך נהגו להשכים בבקר קודם עמוד השחר מראש חדש אלול עד יום הכפורים לומר סליחות ותחנונים כל אחד לפי כחו להיות מוכן ליום הסליחה: וכדי להעיר רוח איש ואיש מיחידי סגולה לקיים משנתם ולהתחנן לפני יוצרם: נדפס מחזור זה בכל תקונו סוד תפלות השייכים בכל יום ויום לכל אדם ימצא לנפשו פדיום: לפני אל נורא ואיום: לחיותכם כהיום: ולקיים ואותי יום יום:

ישן

אל תרדם ועזוב התלהלהיך" הדחק דרכי אדם ושור דרכי גבוהיך" ורוץ לעבור צור קדם כרוץ בזבי נגוהיך" מה לך נרדם קום קרא אל אלהיך: פז" הקץ לראות שמים וארץ ומעשה אצבעותיו" והבט אהלי מרומיו" תלויים בזרועותיו" וכוכבים חותמיו" פתורי משפעותיו" ופחד מפני אימיו" ויחל את ישועותיו" כן דמך יגביהיך ורם לבבך בגבהיך פז" וצא בחצי הלילות" בעקבי אנשי שמות" אשר בלשונם תהלות" ואין תוכם תוך ומרמות" לילותיהם תפלות" וימותיהם צומות" לא בלבם מסלות" ולהם בבכאו ימות" דרכם סולם לעלות" עד פני אלהיך: פז" דמעות תזיל עיניך ותתחלט על פשעים" והתחנן למול קוניך" ואל תתחר במרעים" והשפל מאד את גאונך וקח הטוב כרענים" כבד אל מהונך" לעת העלו מושיעים" וישאו קול המונך" הכון לקראת אלהיך: פז" דלים אשר מעפר יסודם" החכמה מאין ומותר האדם מן הבהמה אין" רק לראות צור כבודם" ראות לב לא ראות עין" ומוצא מעני סודם" הטובים מיין" כי בו בשר ודם תמצא את אלהיך: פז הוא אהיה אשר אהיה" אשר כל חפצו פעל" הממית והמחיה" מוליד שאול ויעל" עמוד למשפטו והיה" ועזוב מרד ומעל" לאמר מתי ואיה" מה למטה ומה למעל" ואולם תמים תהיה עם יי' אלהיך: אל מלך

בן. אדם. בן אדם

מה לך נרדם" קום וקרא בתחנונים" שפוך שיחה" דרוש סליחה" מאדון האדונים" רחץ וטהר ואל תאחר" בטרם ימים פונים" ומהרה" רוץ לעזרה לפני שוכן מעונים" ומפשע" וגם רשע" ברח ופחד מאסונים" אנא שעה שמך יודעי ישראל נאמנים" לך יי' הצדקה" ולנו בושת הפנים" כל"

עמוד כנגד והתודה להתודות על חטאים: יה אל דר ושב בכבוד ראש לכפרם חטאים: כי לעולם לא פעלם ממנו נכלאים וכל מאמל אשר יאמרו בכין הם נקראים: המורחם הוא ירחם: כרחם אב על בנים:

יעירוני לעיוני וסוד לבי ומשאלו. הגות דברי תחנוני: בזמרת ומהללו: ולא אתן שנה לעיני: חצות ליל בגללו: לחלות בנועם יי״ם לבקר בהיכלו: פז״ הקיצותי ואחשוב: מי לה אשר יי׳ יקיצני: והנה קדוש יושב: תהלתו האיצני: ונתן באזני קשב: וחזקני ואמצני: וכל עוד רוחי ה השב: אברך אשר יעצני: צור אשר הנשמה לו: והגויה מפעלו: פז״ ואתפלל לפניו: ובתפלה אתענג: ובקעו דמעי עיניו: ומתקו מצוף ופנג: וגבה לבי בעיניו: בעת נמס כדונג: כעבד לפני אדוניו: מפחדו יתמוגג: וכי יזכור מהללו: ינשה את כל עמלו: פז״ דום ליל והלבד: ואחר שחר מבוא: עדי יתלצה עבד בהתחנוניו אל רבו ויתיחד העובד עם המלך במסבו וישפוך רום רב וכבד ויאורו עיני לבבו: וישיר וישא משלו לשם דגלו ומגדלו: פז״ הנה זה עבד עבדים לפני מלך מלכים עומד וידיו כבדים ודמעיו הלכים לך יצוריו כעבדים בעוד חיין נמשכים כל איבריו לך מורים משתחוים ומברכים סלח לרוע מעלליו אשר כחול משקלו:

יי׳ אלהי הצבאות יושב הכרובים בטית לעמך שובו בנים שובבים גשו נא אלי בדברים ערבים דרשוני וחיו ימים רבים הלא דבריך לעולם נצבים וכם אנחנו נשענים ונקרבים זכרנו לחיים טובים חננו בחסדיך הרבים טוב אתה לרעים ולטובים ימינך פשוטה לקבל שבים כי לא תחפוץ במיתת חייבים לכן אנחנו משכימים ומעריבים מלך מהולל במחנות כרובים נקינו מחטא ומכל חיובים סלח לנו כי פשעינו מרובים עננו למען עולים החצובים פתחי תשובה בל יהיו משלבים צעקותינו לפניך יהיו כקרבים קרבינו אליך הוצב להבים רצנו כעולות פרים וכשבים שבנו אליך נערים ושבים תמוכים בטוחים על רחמיך הרבים:

תפלה לדוד שמעה יי׳ צדק הקשיבה רנתי האזינה תפלתי בלא שפתי מרמה: מלפניך משפטי יצא עיניך תחזינה מישרים: בחנת לבי פקדת לילה צרפתני בל תמצא זמותי בל יעבר פי: לפעלות אדם בדבר שפתיך אני שמרתי ארחות פריץ: תמך אשרי במעגלותיך בל נמוטו פעמי: אני קראתיך כי תענני אל הט אזנך לי שמע אמרתי: הפלה חסדיך מושיע חוסים ממתקוממים בימינך

שמרני

יי את עבדיו ממצרים מכל [illegible] אתנו [illegible]
כי כן עשה יי' מות באויביהם וכן שקע צריהם בים: להודיע
כי כן קבלו עליהם עול מלכותו ברצון ועבדוהו בלבב שלם:
להודיע כי כן עשה יי' נסים וגבורות לאוהביו ונפלאות רבות
לבני ידידיו: כי בנו בחרת ואותנו קדשת מכל העמים ומועדי
קדשך בשמחה ובששון הנחלתנו בא"י מקדש ישראל והזמנים:
ויגיבו אמן [illegible] בא"י אלהינו מלך העולם שהחיינו
וקיימנו והגיענו לזמן הזה; תם יתכון עלא יסארהם
וישרבון ואעלם אן אלאתכא פי לילת אלפסח חובה עלא אל
ארגאל ואלנסא אלחשובות: האדא צפה אלקדוש ארי אתפק פי אלחול:

ואמא ארא אתפק אלפסח פי אלסבת יבתדי אוולא
יקול יום הששי ויכלו השמים אל' לעשות:
ובעד יברך על הכוס בפה ואשר קדשנו מכל עם ויקול פי
וצטהא הכדא: ותתן לנו יי' אלהינו שבתות למנוחה ומועדים
לשמחה חגים וזמנים לששון את יום המנוח הזה את יום טוב
מקרא קדש הזה את יום חג המצות הזה ויתם עלא סבילה
ויכתם מקדש השבת וישראל והזמנים: ושהחינו ויתבון
וישרבון:

ואדא אתפק אלעיד לילה אלאחד פאיברך
בורא פרי הגפן ואשר קדשנו
מכל עם אל' אכלה תם יברך בא"י אמה בורא מאורי האש:

ברוך א"י אמה המבדיל בין קדש לחול ובין
אור לחשך ובין ישראל לגוים
ובין יום השביעי לששת ימי המעשה ובין קדושת שבת
לקדושת יום טוב הבדלת ויום השביעי הגדול והקדוש
מששת ימים קדשת והבדלת את עמך ישראל בקדושתך
בא"י המבדיל בין קדש לקדש: ושהחינו: צאל אלסימן
וקנהז

פאדא פרגו מן שרב אלכוס אלאול
פאיגסלו אידיהם ויקדמון
מאידה עליהא כבז פטיר ודוכה ובקול ומראר וקטעתין
לחם משוי ומטבוך אלמשוי זכר לפסח ואלמטבוך זכר לחגיגה
תם יאכל מן אלבקול קדר בזית ויגמסהא פי אלדוכה ויברך
בא"י אמ"ה בורא פרי האדמה: ויברך בורא נפשות:

וצפה ארוכה און תכון מן תמר וזביב וגלגלאן ומן
אנואע אלתאבל מתל כמון ואנכוה ונחוה וירק נעג[illegible]
עלא שראב ורשך זכל לטים:
[illegible] ימלי אכום תאני גפן ויקרא עליה אהגדה:
וזו היא

כבהלו יצאנו ממצרים הא

לחמא עניא דאכלו אבהתנא דנפקו מארעא דמצרים כל
דכפין ייתי וייכול וכל דצריך לפסח ייתי ויפסח: שתא הכא
לשנה הבאה בארעא דישראל: שתא הכא עבדי לשתא
דאתיא בני חורין:

מה נשתנה הלילה הזה מכל הלילות שבכל
הלילות אין אנו מטבילין אפילו פעם
אחת והלילה הזה שתי פעמים: שבכל הלילות אנו אוכלים חמץ
ומצה [illegible] שבכל הלילות אנו אוכלים שאר
ירקות [illegible] שבכל הלילות אנו אוכלים בין
[illegible] כולנו מוסבין:

[illegible] כ׳צה מן אירי בעצה׳ם
בעד [illegible] ואנעאם לנפסה ויאלו
מא כב [illegible] ואו גדורכא ואת באינא מן מצר
בית אעבד [illegible] לטו אתבן פי אלבן ואלבן פי
אתבן למן [illegible] קדם אלה ביד שרירה ודראע
ממדודה ואחכאם ע[illegible] רבינו והארא אגואב:

עבדים [illegible]

[illegible] ים ויוציאנו יי׳
[illegible] ובזרוע נטויה
ואלו לא [illegible] אנו ובנינו
ובני [illegible] ואפילו כולנו
חכמים [illegible] את התורה מצוה עלינו
לספר ביציאת מצרים וכל המאריך ביציאת מצרים הרי
זה משובח:

מעשה ברבי אליעזר ורבי יהושע ורבי אלעזר
בן עזריה ורבי עקיבה ורבי טרפון
שהיו מסובין בבני ברק והיו מספרין ביציאת מצרים כל
אותו הלילה עד שבאו תלמידיהם ואמרו להם רבותינו

הגיע

הגיע זמן קריאת שמע של שחרית:

אמר להם רבי אלעזר בן עזריה הרי אני כבן
שבעים שנה ולא זכיתי שתאמר יציאת
מצרים בלילות עד שדרשה בן זומא
שנ׳ למען תזכור את יום צאתך מארץ
מצרים כל ימי חייך ימי חייך הימים
כל ימי חייך הלילות וחכמים אומרים
ימי חייך העולם הזה כל ימי חייך להביא
את ימות המשיח:

ברוך המקום שנתן תורה לישראל
עמו ברוך הוא כנגד ארבעה
בנים דברה תורה אחד חכם ואחד רשע ואחד
תם ואחד שאינו יודע לשאל:

חכם מה הוא אומר מה העדות
והחקים והמשפטים אשר צוה
יי׳ אלהינו אתכם אף אתה אמור לו כהלכות
הפסח אין מפטירין אחר הפסח אפיקימון:

רשע מה הוא אומר מה העבודה הזאת לכם לכם
ולא לו ולפי שהוציא את עצמו מן הכלל כפר
בעיקר אף אתה הקהה את שניו ואמור לו בעבור זה עשה
יי׳ לי בצאתי ממצרים לי ולא לו אלו היה שם לא היה
נגאל:

תם מה הוא אומר מה זאת ואמרת אליו
בחוזק יד הוציאנו יי׳ ממצרים
מבית עבדים:

ושאינו יודע לשאל את פתח לו שנ׳ והגדת
לבנך ביום ההוא לאמר בעבור זה
עשה יי׳ לי בצאתי ממצרים:

והגדת לבנך יכול מראש חדש תלמוד לומר
ביום ההוא אי ביום ההוא יכול מבעוד
יום תל׳ בעבור זה לא אמרתי אלא בשעה שיש מצה
ומרור מונחין לפניך:

מתחלה עובדי עבודה זרה היו
אבותינו ועכשיו קרבנו
המקום לעבודתו שנ׳ ויאמר יהושע אל כל העם
כה

כה אמר יי אלהי ישראל בעבר הנהר ישבו אבותיכם
מעולם תרח אבי אברהם ואבי נחור ויעבדו אלהים אחרים
ואקח את אביכם את אברהם מעבר הנהר ואולך
אותו בכל ארץ כנען וארבה את זרעו ואתן
לו את יצחק ואתן ליצחק את יעקב ואת עשו ואתן לעשו את
הר שעיר לרשת אותו ויעקב ובניו ירדו מצרים:
ברוך שומר הבטחתו לישראל ברוך הוא
שהקב״ה מחשב את הקץ לעשות כמו
שאמר לאברהם אבינו בין הבתרים שנ׳ ויאמר לאברם ידע
תדע כי גר יהיה זרעך בארץ לא להם ועבדום וענו אותם ארבע
מאות שנה: וגם את הגוי אשר יעבדו דן אנכי ואחרי כן יצאו
ברכוש גדול: **והיא** שעמדה לאבותינו ולנו שלא
אחד בלבד עמד עלינו לכלותינו אלא בכל
דור ודור עומדים עלינו לכלותינו והקב״ה מצילנו מידם:
צא ולמד מה בקש לבן הארמי לעשות ליעקב אבינו
שפרעה הרשע לא גזר אלא על הזכרים ולבן
בקש לעקור את הכל שנ׳ ארמי אובד אבי וירד מצרימה
ויגר שם מלמד שלא ירד להשתקע אלא לגור שם שנ׳
ויאמרו אל פרעה לגור בארץ באנו כי אין מרעה לצאן
אשר לעבדיך כי כבד הרעב בארץ כנען ועתה ישבו נא
עבדיך בארץ גשן:
במתי מעט כמו שנ׳ בשבעים נפש ירדו אבתיך
מצרימה ועתה שמך יי אלהיך ככוכבי
השמים לרב: **ויהי** שם לגוי מלמד שהיו ישראל
מצוינין שם גדול ועצום כמה שנ׳ ובני ישראל
פרו וישרצו וירבו ויעצמו במאד מאד ותמלא הארץ
אותם: **ורב** כמו שנ׳ רבבה כצמח השדה נתתיך
ותרבי ותגדלי ותבאי בעדי עדיים
שדים נכנו ושערך צמח ואת ערם ועריה:
וירעו אותנו המצרים כמו שנ׳ הבה נתחכמה לו
פן ירבה והיה כי תקראנה מלחמה ונוסף
גם הוא על שונאינו ונלחם בנו ועלה מן הארץ:
ויענונו כמו שנ׳ וישימו עליו שרי מסים
למען ענותו בסבלותם ויבן ערי

מסכנות לפרעה את פיתום ואת רעמסס ...

ויתנו עלינו עבודה קשה כמו שנ' ויעבידו מצרים את בני ישראל בפרך:

ונצעק אל יי' אלהי אבותינו כמו שנ' ויהי בימים הרבים ההם וימת מלך מצרים ויאנחו בני ישראל מן העבודה ויזעקו ותעל שועתם אל האלהים מן העבודה:

וישמע יי' את קולנו כמו שנ' וישמע אלהים את נאקתם ויזכור אלהים את בריתו את אברהם את יצחק ואת יעקב:

וירא את ענינו זו פרישות דרך ארץ כמו שנ' וירא אלהים את בני ישראל וידע אלהים:

ואת עמלינו אלו הבנים כמו שנ' כל הבן הילוד היאורה תשליכוהו וכל הבת תחיון:

ואת לחצינו זה הדוחק כמו שנ' וגם ראיתי את הלחץ אשר מצרים לוחצים אותם:

ויוציאנו יי' ממצרים לא על ידי מלאך ולא על ידי שרף לא על ידי שליח אלא הקב"ה בכבודו שנ' ועברתי [illegible] בארץ מצרים בלילה הזה והכיתי כל בכור בארץ מצרים מאדם ועד בהמה ובכל אלהי מצרים אעשה שפטים אני יי':

ביד חזקה ובזרוע נטויה ובמורא גדול ובאותות ובמופתים:

ביד חזקה זה הדבר כמו שנ' הנה יד יי' הויה במקנך אשר בשדה בסוסים בחמורים בגמלים בבקר ובצאן דבר כבד מאד:

ובזרוע נטויה זה החרב כמו שנ' וחרבו שלופה בידו נטויה על ירושלם:

ובמורא גדול זה גלוי השכינה כמו שנ' או הנסה אלהים לבוא לקחת לו גוי מקרב גוי במסת באותות ובמופתים ובמלחמה וביד חזקה ובזרוע נטויה ובמוראים גדולים ככל אשר עשה לכם יי' אלהיכם במצרים לעיניך:

ובאותות

ובאותות זה המטה כמו שנ׳ ואת המטה הזה תקח בידך אשר תעשה בו את האותות:

ובמופתים זה הדם כמו שנ׳ ונתתי מופתים בשמים ובארץ דם ואש ותימרות עשן:

דבר אחר ביד חזקה שתים: ובזרוע נטויה שתים: ובמורא גדול שתים: ובאותות שתים: ובמופתים שתים: אלו עשר מכות שהביא הקב״ה על המצרים במצרים ואלו הן: דם: צפרדע: כנים: ערוב: דבר: שחין: ברד: ארבה: חשך: מכת בכורות: רבי יהודה היה נותן בהם סימן

דצך עדש באחב

תם יקדמו אמאידה ויקול

רבי יוסי הגלילי אומר מנין אתה אומר שלקו המצרים במצרים עשר מכות ועל הים לקו חמשים מכות: במצרים הוא אומר ויאמרו החרטומים אל פרעה אצבע אלהים היא: ועל הים הוא אומר וירא ישראל את היד הגדולה אשר עשה יי׳ במצרים: כמה לקו באצבע עשר מכות ועל הים לקו חמשים מכות:

רבי אליעזר אומר מנין שכל מכה ומכה שהביא הקב״ה על המצרים במצרים היתה של ארבע מכות שנ׳ ישלח בם חרון אפו: עברה אחת: זעם שתים: צרה שלש: משלחת מלאכי רעים ארבע: אמור מעתה במצרים לקו ארבעים מכות: ועל הים לקו מאתים מכות:

רבי עקיבה אומר מנין שכל מכה ומכה שהביא הקב״ה על המצרים במצרים היתה של חמש מכות שנ׳ ישלח בם חרון אפו אחת: עברה שתים: זעם שלש: צרה ארבע: משלחת מלאכי רעים חמש: אמור מעתה במצרים לקו חמשים מכות ועל הים לקו מאתים וחמשים מכות:

כמה מעלות טובות כפולות ומכופלות
למקום ברוך הוא עלינו:
אלו הוציאנו ממצרים ולא עשה בהם שפטים: דיינו:
אלו עשה בהם שפטים ולא עשה דין באלהיהם: דיינו:
אלו עשה דין באלהיהם ולא הרג את בכוריהם: דיינו:
אלו הרג את בכוריהם ולא נתן לנו את ממונם: דיינו:
ומנין שנתן לנו את ממונם שנ' וישאילום וינצלו
את מצרים: אם עשאוה כמצודה זו שאין בה דגה:
ואם עשאוה כמצולה זו שאין בה דגן: למה מחבב
הכתוב את בזת הים יותר מבזת מצרים: אלא מה
שהיה בבתים נטלוהו במצרים: ומה שהיה בבתי
אוצרות נטלוהו על הים: וכן הוא אומר כנפי יונה
נחפה בכסף זו בזת מצרים: ואברותיה בירקרק
חרוץ זו בזת הים: ותרבי ותגדלי זו בזת מצרים:
ותבאי בעדי עדיים זו בזת הים: תורי זהב נעשה
לך זו בזת הים: עם נקודות הכסף זו בזת מצרים:
אלו נתן לנו את ממונם ולא קרע לנו את הים: דיינו:
אלו קרע לנו את הים ולא העבירנו בתוכו בחרבה: דיינו:
אלו העבירנו בתוכו בחרבה ולא שקע שונאינו בתוכו: דיינו:
אלו שקע שונאינו בתוכו ולא ספק צרכינו במדבר ארבעים שנה: דיינו:
אלו ספק צרכינו במדבר ארבעים שנה ולא האכילנו את המן: דיינו:
אלו האכילנו את המן ולא נתן לנו את השבת: דיינו:
אלו נתן לנו את השבת ולא קירבנו לפני הר סיני: דיינו:
אלו קירבנו לפני הר סיני ולא נתן לנו את התורה: דיינו:
אלו נתן לנו את התורה ולא הכניסנו לארץ ישראל: דיינו:
אלו הכניסנו לארץ ישראל ולא בנה לנו את בית הבחירה: דיינו:
על אחת כמה וכמה טובה כפולה ומכופלת למקום בה עלינו:
הוציאנו ממצרים: עשה בהם שפטים: עשה דין באלהיהם:
הרג את בכוריהם: נתן לנו את ממונם: קרע לנו את הים:
שקע שונאינו בתוכו: העבירנו בתוכו בחרבה: ספק צרכינו
במדבר ארבעים שנה: האכילנו את המן: נתן לנו את השבת:
קרבנו לפני הר סיני: נתן לנו את התורה: הכניסנו לארץ ישראל:
בנה לנו את בית הבחירה: לכפר בו על כל עונותינו:
ומה דיין

ומגביהין השלחן ואומר

רבן גמליאל אומר כל שלא אמר שלשה דברים
אלו בפסח לא יצא ידי חובתו ואלו הן פסח מצה
ומרורים: פסח שהיו אבותינו אוכלים בזמן שבית
המקדש קיים על שום מה: על שום שפסח
הקב"ה על בתי אבותינו במצרים שנ' ואמרתם זבח
פסח הוא לי"י אשר פסח על בתי בני ישר' במצרים
בנגפו את מצרים ואת בתינו הציל ויקד העם וישתחוו:

תם ירפע אלמצה בידה ויקול

מצה זו שאנחנו אוכלים על שום מה על שום
שלא הספיק בצקן של אבותינו
להחמיץ עד שנגלה עליהם מלך מלכי המלכים הקב"ה
וגאלם מיד: שנ' ויאפו את הבצק אשר הוציאו ממצרים
עוגות מצות כי לא חמץ כי גורשו ממצרים ולא יכלו
להתמהמה וגם צידה לא עשו להם:

תם ירפע אלמרור בידה ויקול

מרורים אלו שאנחנו אוכלים על שום מה על שום
שמררו המצרים את חיי אבותינו
במצרים שנ' וימררו את חייהם בעבודה קשה בחמר
ובלבנים ובכל עבודה בשדה את כל עבודתם אשר עבדו
בהם בפרך: ובכל דור ודור חייב אדם להראות
את עצמו כאלו הוא יצא ממצרים
שלא את אבותינו בלבד גאל אלא אף אותנו גאל שנ' ואותנו
הוציא משם למען הביא אותנו לתת לנו את הארץ אשר
נשבע לאבותינו: לפיכך אנו חייבין להודות להלל
לשבח לפאר לרומם לגדל להדר ולנצח ולברך למי ש
שעשה לנו ולאבותינו את כל הנסים האלו והוציאנו מעבדות
לחירות ומשעבוד לגאולה ומיגון לשמחה ומאבל ליום
טוב ומאפלה לאור גדול ונאמר לפניו הללויה

הללויה

39

הללויה הללו עבדי יי הללו את שם יי
יהי שם יי מבורך מעתה ועד עולם: ג הל
ממזרח שמש עד מבואו מהולל שם יי: ד הל
רם על כל גוים יי: ה הל
על השמים כבודו: ו הל
מי כיי אלהינו: ז הל
המגביהי לשבת: ח הל
המשפילי לראות בשמים ובארץ: ט הל
מקימי מעפר דל: י הל
מאשפות ירים אביון: יא הל
להושיבי עם נדיבים: יב הל
עם נדיבי עמו: יג הל
מושיבי עקרת הבית: יד הל
אם הבנים שמחה הללויה: טו הל

בצאת ישראל ממצרים: יז הל בית יעקב מעם לועז: יח הל
היתה יהודה לקדשו: יט הל ישראל ממשלותיו: כ הל
הים ראה וינס: כא הל הירדן יסוב לאחור: כב הל
ההרים רקדו כאילים: כג הל גבעות כבני צאן: כד הל
מה לך הים כי תנוס: כה הל הירדן תסוב לאחור: כו הל
ההרים תרקדו כאילים: כז הל גבעות כבני צאן: כח הל
מלפני אדון חולי ארץ: כט הל מלפני אלוה יעקב: ל הל
ההפכי הצור אגם מים: לא הל חלמיש למעינו מים: לב הל

תם יברך ברוך אתה יי אלהינו מלך העולם אשר גאלנו וגאל
את אבותינו ממצרים והגיענו ללילה הזה לאכול בו
מצה ומרורים: תם יקול

אתה גאלת את אבותינו ממצרים ביד חזקה ובזרוע נטויה:
בהיות אבותינו בתוך ארץ מצרים היו מעונים
ומשועבדים תחת יד פרעה מלך מצרים: גם שם פרו ורבו ועפר הארץ
וכארזי לבנון גבהו בקומה: דבר פרעה למחות את שמם ולאבד זכרם מקרב
תבל: הוא ועמו בעצה אחת ויתחכמו סוד על דלת ישראל: וימררו את חייהם
בפרך ובתשניק גדול קצרה לוחם. דלת ישראל אנחה לבשו כי יד אויב גברה
עליהם

קיים שמע בקולם מלך מלכי המלכים האלהים להם שב וישר גיר
בחדון השלח: יחד הדאם באותות שרי וכמיני נגעים שנשפטו בני חם: נהרם
לטבח מסר ולראשית בטנם בדבר גדול הסגיר: לכן נפלה צעקה גדולה במצרים בכי
ומספד בכל חוצותיה: מעבדות לחירות יצאו ידידים ואין כושל כמספר שבטים
פיהם בטובו צור עולמים והגיעם לים סוף ברחמים רבים: סגל הים בהמון אויב
שונא ורודף בהמון חילו: עיניהם כשאו למרום לבקש רחמים מאביר יעקב:
פיהם פתחו גאולי יי לשביח למלכם על רוב נפלאותיו: צלל ככבן באויבי עמו
והשליך שונאיהם לתוך מי מצולה: קרע יי את מי ים סוף לקיים שבועה
שנשבע לאברהם אבינו: לאו ידידים בבגדי שונאיהם שהם מוטלים על שפת
הים: שירה וזמרה ודברי הלל אמר משה לפני קוניהו: תהלה ותפארת ודברי
תושבחות אמרו פדויים לפני גואלם: תם יגאל

כן יי אלהינו יגיענו למועדים ולרגלים אחרים הבאים לקראתנו
לשלום שמחים בבנין עירך וששים בעבודתך ונאכל שם מן ה
זבחים ומן הפסחים שיגיע דמם על קיר מזבחך לרצון ונודה לך שיר חדש על גאלתנו
ועל פדות נפשינו ברוך אתה יי גאל ישראל: ויתכון וישרבון:

ותם יגסלו אידיהם בעד דאך ויברכון על נטילת ידים ויקדמו א
למאידה ויתנאול רגיפין מן אלמצה אלמשומרה
יקטע כן ואחד ויצעה וימסך ואחד ונן בידה ויברך עליה המוציא: ובעד
יאכל כל ואחד מן אלמצה לא אקל מן כזית ולא אחדן ירזקהא חתא ירגע יברך
באי אמנה אשר קדשנו במצותיו וצונו על אכילת מצה: ויגמסונה פי ארוכה
ויאכלונה: ובעד יאכלון מרור כל ואחד לא אקל מן כזית ויברך באי אמ
אשר קדשנו במצותיו וצונו על אכילת מרור: ויגמסונה פי ארוכה ויאכלו
בגיר אתכא ודי לן במרירתו: ולא אטלבתוקה פי ארוכה ללא יבטל טעמיה
אלמרור: תם יגמעון בעד דאך מצה ומרור מעא קדר כזית ויגמסונה פי
ארוכה ויקול מצה ומרור בלא ברכה זכר למקדש: כהלל:

וצפה אלמצה אלמשומרת אן יחתפץ בהא
ללא יקעעלא אחב מא מן דוח צאיר לאן כל דגן יקע
עליה מא פאכלה חראם פי אפסח לאן קד חצל פיה בען
תחמיר: וואגב אן יטחן אבר פי אפסח לשם מצה ויעגן
ויכבז לשם מצה: תם בעד דאך ימתדו פי אסעודה
ויאכלו מא שו: ואחר הסעודה ימלי כוס שלישי ויברך
הזן

ברוך ליבב התאמר:
כחש באלהים ואמר:
לרעתו כסיל השתגע:
לכדו עונו ויגע:
לילה הכה בנו בכורו:
לים הוליך צרו וכיערו:
ליבשה הפך ים:
לאל שורלו עם החיים:
מסעים כמוכין שבטים:
מפיו שמעו משפטים:
מקדש שם עשו לעושם:
משרתיו שבט שלישי שם:
מהשלש משפחות:
מקריב עולות ודתמנחות:
נכון ללבוש שמונה תמימים:
נפרש משבעה ימים:
נגיד בתורת אל מעטיר:
נרות טב עת יקטיר:
נכונים פרים ואלים זכבשים:
נאמן רוח לבו ישים:
סגני כהונה ישביעוהו:
סעודה לבה ימנעוהו:

ויוסף לענות אמוני:
לא ידעתי את ייי:
כי רעה ינחלו רעים:
ייי את פרעה כגעים:
ובין טמא לטהור הבדיל:
כי על ייי הגדיל:
כי מנה לוחות עלות:
כי יד ייי עשתה לאות:
נסעו עד באו לסיני:
פנים בפנים דבר ייי:
לשכון בתוכם תהלתך:
ייי הוא כחלתך:
כבחר אהרן והבדילו:
כי הפלא ייי חסיד לך:
מכפר ביום תענית עוני:
לפני בוא יום ייי:
יזלוק דם כדת קרבני:
קטרת תמיד לפני ייי:
כם ירגילוהו זקיני:
כי מלאכה היא לייי:
דערב כפור יום לאכול:
ודורשי ייי לא יחסרו כל:

סבבוהו

סבבוהו פרחי לויה״ באצבע צדידה יכו נגדו״
סודרים ספרי פליליה״ יודו לייי חסדו״
סוד זמן השחיטה ינעם״ ויפרשו לקרב עושהו״
סדין בינו ובין העם״ כי ייי מחסהו״
עת קדשו ידיו ורגליו״ ירד וטבל לעבוד״
עלה ונסתפג וזה מעלליו״ ישימו לייי כבוד״
עטורת בגדי זהב עליו״ חובה כאמרה בסיני״
עוד יקדש ידיו ורגליו״ כי קדוש היום לייי״
עולת תמיד אחר קרצו״ מירק אחר מכהני״
על ידו שחיטה כחפצו״ הוא אשר דבר ייי״
פקודי תמים ישלים״ ישלוק ויקריב ראש ואיברים״
פליאות קטרת ונירות כלולים״ פקודי ייי ישרים״
פרשו סדין ובא לעשות״ סדר טבילה כבראשונה״
פארי בגדי זהב לכסות״ עדות ייי נאמנה״
פר בין מזבח לאולם״ סמך ידיו עליו בעמדו״
פתח פיו בשם אל עולם״ כי ייי סומך ידו״
וסומך שתי ידיו עליו ומתודה״ וכך הוא אומר״ אנא השם חטאתי
ועויתי ופשעתי לפניך אני וביתי״ אנא השם כפר נא לחטאים
ולעונות ולפשעים שחטאתי ושעויתי ושפשעתי לפניך אני וביתי״
ככתוב בתורת משה עבדיך״ כי ביום הזה יכפר עליכם לטהר אתכם
מכל חטאתיכם לפני ייי תטהרו״ והכהנים והעם העומדים בעזרה
בזמן ששומעים את השם המפורש יוצא מפי כהן גדול בקדושה
ובטהרה כורעים ומשתחוים ונופלין על פניהם ומברכין ואומרין
ברוך

ברוך שם כבוד מלכותו לעולם ועד: והוא מתכוין לגמור את השם כנגד המברכין ואחר כך אומר להם הכהן תטהרו: והן אומרין לו יהי רצון שיתקבל קרבנך ברצון: ואתה בטובך תעורר רחמיך וסלח לאיש חסידיך:

פנה למזרח העזרה: לגלות הסתום וקשטן:
גלאי סוד קלפי נקרא: ומימי כל משפטו:
פקיד אב משמאלו לאות: ומימינו סגן קרואין:
פליאות שם ועזאזל לראות: סוד יי׳ ליראיו:
צניף כבוד באל מצפה: כי הוא מנת חלקו וחבלו:
צדיק טרף בקלפי: ויודע יי׳ את אשר לו:
צדקו יראה להאמין: ובעלות בימין שם בעצמה:
צועק הגבה ימינך: ימין יי׳ רוממה:
צור אל ראש בית אב גמול: טוב בעלות שם בשמאלו:
צווח הגבה שמאל: כי מאת יי׳ היתה לו:
קשר לשון זהורית בראש: שעיר ישולח בעד עוני:
קוים יתאוו לדרוש: המופת אשר דבר יי׳:
קדוש אל וקדוש משיחו: שעיר מכפר על [illegible] המוני:
קדמו כנגד בית שילוחו: גם בזה לא בחר יי׳:
קדם שעיר השם כנגד: בית שחיטה יעמידנו:
קדש זה לשם יגד: אשר פי יי׳ יקבנו:
רצוי מליץ על חסידיו: אמר ודוי בעד כהני:
רץ וסמך על פר ידיו: וסומך צדיקים יי׳:

וסומך שתי ידיו עליו ומתודה: וכך הוא אומר אנא השם חטאתי עויתי ופשעתי לפניך אני וביתי ובני אהרן עם קדושיך: אנא השם

השם כפר נא לחטאים ולעונות ולפשעים שחטאתי ושעויתי ושפשעתי
לפניך אני וביתי ובני אהרן עם קדושיך" ככתוב בתורת משה עבדיך"
כי ביום הזה יכפר עליכם לטהר אתכם מכל חטאתיכם לפני יי׳ תטהרו"
והכהנים והעם העומדים בעזרה בזמן ששומעים את השם המפורש
יוצא מפי כהן גדול בקדושה ובטהרה היו כורעים ומשתחוים ונופלין
על פניהם ואומרין" ברוך שם כבוד מלכותו לעולם ועד" והוא מתכוין
לגמור את השם כנגד המברכים ואחר כך אומר להם תטהרו" והן
אומרין לו יהי רצון שיתקבל קרבנך ברצון" ואתה בטובך תעורר רחמיך
וסלח לשבט משרתיך"

רמה הדר תפארתו" — בשחטו פר קיבל דמו"
רץ המתרם בו לקחתו" — יי׳ אלהיו עמו"
רץ ונטל המחתה ועלה" — אל ראש מזבח קרבני"

רד אחר חתות מלא" — זיכח לפני יי׳"
שם כף ומחתה הוציא לו" — ובמלוא חפניו רב הודו"
שם כף הקטרת בשמאלו" — ועובר צלון שם כבודו"

שם מחתה בין שני בדים" — האות שאין כמוהו"
שם נכנס איש מחמלים" — כי מלאך יי׳ צבאות הוא"
שמר הדת כמסורת" — למלא עשן היכל לפני"
שם על גחלים קטרת" — והריחו ביראת יי׳"
תמים לחיצון יצא לו" — ולפני יי׳ ישפך שיחו"
תפלה קצרה בה התפללו" — הושיע יי׳ משיחו"

וכך היתה תפלתו של כהן גדול ביום הכפורים" יהי רצון מלפניך
יי׳ אלהינו ואלהי אבותינו שתהא השנה הזאת הבאה עלינו
ועל ישראל עמיך" שנת זול" שנת שובע" שנת רצון" שנת
שנת
ברכה"

ברכה׃ ואם היתה שחונה תהיה שנה גשומה שנה טלולה׃ שנת משא ומתן׃
שנה שלא יצטרכו בה עמך ישראל זה לזה ולא לעם אחר בתתך ברכה
במעשה ידיהם׃ שנה שלא תפיל בה אשה פרי בטנה׃ ועל אנשי השרון
היה מתפלל׃ יהי רצון שלא ייעשו בתיהם קבריהם׃ ואל יסור שבט
מבית יהודה׃ ואל תבוא לפניך תפלת עוברי דרכים בירידת גשמים׃

תשועה תצרכו בקחתו׃ דם מתמרס כן במולא׃
תשובתו לבית תפארתו׃ כי ייי עליון נורא׃
תעודת למעלה גם למטה׃ מכל חכם נעלמה׃
תורת מצליף משפטה׃ תורת ייי תמימה׃
את הדם יניח על כן׃ בצאתו ויבאו כהני׃
את השעיר המוכן׃ אשר ולכדכן ייי׃
נשחט וקיבל את דמו׃ וחונן כחוקי פר נשא׃
נכנס ועמד על מקומו׃ צדקת ייי עשה׃
יניח דם כדת נערכת׃ ודם פר יטול כדת סיני׃
יז כמצליף על הפרכת אשר לפני ייי׃
את דם זה בדם זה לערות׃ הלכה למשה מסיני׃
את המלא ברית בתולות׃ מולא אחרי ייי׃
בצאתו למזבח יעטה׃ מעיל חן בנפשו עד ירהב׃
בשבע חטאות יחטא׃ קדש ייי אשר אהב׃
רץ לשעיר גורל עבדיין׃ עליון יהודה כחשי׃
רץ וסמך עליו ידיו׃ ייי בסומכי נפשי׃

וסומך שתי ידיו עליו ומתודה׃ וכך הוא אומר׃ אנא השם חטאו
ועוו ופשעו לפניך עמך בית ישראל׃ ככתוב בתורת משה עבדך׃
כי

כי ביום הזה יכפר עליכם לטהר אתכם מכל חטאתיכם לפני יי תטהרו"
והכהנים והעם העומדים בעזרה בזמן ששומעים את השם המפורש
יוצא מפי כהן גדול בקדושה ובטהרה כורעים ומשתחוים ונופלין על
פניהם ומברכים ואומרים" ברוך שם כבוד מלכותו לעולם ועד" והוא
מתכוין לגמור את השם כנגד המברכים ואחר כך אומר להם הכהן
תטהרו" והן אומרין לו יהי רצון שיתקבל קורבנך ברצון" ואתה
בטובך תעורר רחמיך וסלחת לעדת ישורון"

השעיר החי אוזל" ונושא על ראשו עונו"
הנושא אותו לעזאזל" ישא ברכה מאת יי"
מה רבו גילי בעברתי" כי נטהרתי מעוני"
משולח הוא ביד איש עתי" עת לעשות ליי"
בהגיעו לצוק לאחוריו" דוחפו ומתגלגל לעצמו"
כן אות בהתפרר איבריו" כי רוצה יי בעמו"
כנור חק לנפש ינעם" המשיח ראש כהני"
כשרפו פר ושעיר קרעם" למלא את דבר יי"
עת יוציא אימורים כרצה" ונותן במגס ומקטיר בעתו"
עת קלעם והוציאם חוצה" כי יי אתו"
לך יברך שמונה ברכות" אחר עמדו בראש כהני"
בכל פרשיות ערוכות" בספר תורת יי"
רץ לעשות סדר טבילה" ולבש בגדי זהב כנגהיו"
לחץ ידיו ורגליו ונעלה" בגאון שם יי אלהיו"
אילן ואילה עם השלים" כאשר העתיק זקיני"
אותות ומופתים הם גדולים" זה היום עשה יי"
קידש ידיו ורגליו תחלה" וישוב אל יי"

43

טועמי כף ומחתה הביאם"
טהור ימלא להוציאם"
נוטר דת קדוש בפשטור"
נאול סות זהב יעטו"
חיל גיבר כאיש גבורות"
חש להיטיב את הנירות"
זהיר יקדש זהביר"
זה יום טוב עשה לאוהביו"
קול נשאו שרי ונוגני"
קול אומרים הודו לייי"

ובין שכרובים שם שניהם"
וענן ייי עליהם"
וסדר טבילה תהלתו"
כהוכת ייי נחלתנו"
בהקטיר קטרת ועשן"
ובוטח על ייי ידושן"
אז ילבש בגדי עצמו"
כי היה ייי עמו"
שובע שמחות בגן לטוב"
לעולם כי טוב"

תם יקול הרה זאקאויל"

אשרי עין ראתה כל אלה הלא למשמע אזן דאבה נפשינו" אשרי עין ראתה קדש הקדשים" והכרובים צורת מרכבת קדושים" ותבנית אישים גבורים ושלישים" אשרי עין ראתה אבן שתיה" ועליה ארון נורא חסיך יה" ובתוכו שלהבת יה" אשרי עין ראתה צנצנת המן ושמן המשחה" ומטה אהרן אשר פרחה והצמיחה" אשרי עין ראתה היכל מקודש ונורא" ומזבח הקטרת ושלחן ומנורה" אשרי עין ראתה אולם ושער הגדול" ואת כל מעשה ייי הגדול" אשרי עין ראתה העזרה ומזבח העולה" ועמוד העשן העולה למעלה" אשרי עין ראתה גזרים מרווחים" והדשן ממוצע כתפוחים" אשרי עין ראתה כהנים במשמרותם" ולויים מנגנים בכנלותם" וישראל על עמידתם" אשרי עין ראתה לשכת הפרוה הידועה" ולשכת פלהדרין הקבועה" לירידת כהן גדול כל שבעה" אשרי עין ראתה לשכת הגזית המשופעה" ושאבה ממעיני הישועה" אשרי עין ראתה שער ניקנור" ושער הניצוץ ושער סור" אשרי עין ראתה עזרת נשים ומוקפת אכסדרה"

קטורה פקדה רס״פ
מדרש נביאים
מהלכה יעני גיר
מסקופה וכו׳ אך
יעצט מכהה ורבין
מסממא קיטור
ופיק׳ באורבע
מקיצעות החיצ׳
תיעדות קטורות
יעני שאיכן
מקורות··

ובא הרבע לשכות קטורה·· אשרי עין ראתה הר הבית
ובו בעל הבית·· אשרי עין ראתה סדר עבודת יום הכפורים
וקרבנות הפלים והשעירים·· אשרי עין ראתה שילוח
השעיר במדבר·· והלבנת שני כצמר·· ולי יתן אומר ה׳
המבשרות צבא רב·· אלהינו ואלהי אבותינו גלוי וידוע
לפני כסא כבודך שאין לנו בעת ובעונה הזאת·· לא אשם
ולא אשים·· לא ברים ולא בלולה·· לא גבול ולא גורל·
לא דביר ולא דקה·· לא היכל ולא הר הבית·· לא ועד ולא ודוי·· לא זבח
ולא זריקה·· לא חטאת ולא חלבים·· לא טהרה ולא טורי אבן·· לא ירושלם
ולא יער לבנון·· לא כפרת ולא כרובים·· לא לבונה ולא לחם הפנים··
לא מנחה ולא מנורה·· לא נרות ולא נדבות·· לא סלת ולא סמים··
לא עולה ולא עשרון·· לא פרוכת ולא פרה·· לא ציון ולא ציץ נזר
הקדש·· לא קטרת ולא קרבן·· לא ריח בשמים ולא ריח ניחח·· לא שי
ולא שלמים·· לא תודה ולא תמידים·· אבל בחטאתינו ובעונות
אבותינו·· בטלה עבודה מבית מאויינו·· גם קצירת העומר נשכחה
בימינו·· דמם כנור משיר היכלינו·· היכל הקדש נשלף באש בעונינו··
וזבול ההדר נעשה לתנים לעינינו·· זבח ומנחה פסקו בימינו·· חלבי
שלמים ותמידים נפסקו מבית קדשינו·· טנא בכורים לא בא במעמדינו··
ימי חגינו שבת ועולות ראייתינו·· כהן אין לנו לכפר בעדינו·· להטיל
שלום בינינו ובין אבינו·· מזבח קדשך נהרס גאון עוזינו·· ניחח ומנחה
לא נקרבו בבית תפארתינו·· שעיר נמנע מארץ גזירה מלכפר עונותינו··
עבודת יום הכפורים זכרנו והמון לבינו·· פארינו נפל ונגדע קרנינו··
ציון נעשית מנת שועלים בגלילינו·· קול כנרים ולא נעלוץ לוחינו·· רפו
ידינו ונכשל כוחינו·· שלמים בטלו מבית מאויינו·· תורה ונבואה נעלמו
ונביעו מצפונינו·· על זה היה דוה לבינו·· על אלה נחשכו עינינו··
אלהינו ואלהי אבותינו·· תתמוך גורלינו·· תשפיע שלומינו·· תראה
בעניינו·· תקרב קץ גאולתינו·· תצמיח צמח צדקה בימינו·· תפאר בית
חיינו ומאויינו·· תעלינו בקרוב לארצינו·· תתמוך נפילת סוכתינו··

תכהל

תנהל על מי מנוחות קהלינו · תמחה דמעה מעל פנינו · תלבין כשלג
אודם חטאינו · תכפר כל עונותינו · תישר דרכך לפנינו · תטע שלום
בינותינו · תטעינו בגבולינו · תחדש עבודת בית קדשינו ותפארתינו ·
תזכינו לביאת משיחינו · תוה תו על מצחות קמינו · תהפוך לששון
אבלינו · תדריכינו על במות איבינו · תגדלינו ותרים קרנינו · תברכינו
ותאיר פניך אתנו · תאריך אפך עמנו · תעשה למענך לא למעננו ·
אמנם אלהינו חטאנו לפניך והרבינו לפשוע ואין לנו פה להשיב ולא
מצח להרים ראש ידענו ייי רשעינו ועונינו כי חטאנו לך: אם
עונות ענו בנו ייי עשה למען שמך: כי רבו משובותינו לך חטאנו:
ואתה צדיק על כל הבא עלינו · כי אמת עשית ואנחנו הרשענו ·
אל תנאץ למען שמך אל תנבל כסא כבודך זכור אל תפר בריתך
אתנו: היש בהבלי הגוים מגשימים אם השמים יתנו רביבים
הלא אתה ייי אלהינו ונקוה לך כי אתה עשית את כל אלה: כי
לא על צדקותינו אנחנו מפילים תחנונינו לפניך כי על רחמיך הרבים:
אלהינו ואלהי אבותינו לא תעש עמנו כחטאינו · ולא תדינינו
כזדון לבינו · ולא תגמלינו כרוע מעללינו · ולא תעזבינו ולא תטשינו ·
ולא לעד תזנחינו · ולא תבישינו ולא תכלימינו · ולא ריקם מלפניך
תשיבינו · ולא מלפניך תשליכינו · ורוח קדשך לא תקח ממנו · ואל
תשבית שמינו וזכרינו · ולא תטלטלינו ממקומותינו · עד בנות ירושלם
בקרוב בחיינו ובימינו · הנחילינו אבינו והקל מעלינו · וזונינו ופרנסינו
בכבוד ותנינו לחן לחסד ולרחמים בעיניך ובעיני המושלים עלינו ·
ובעיני כל רואינו · כי עבדים אנחנו ובעבדותינו לא עזבנו אלהינו ·
ויט עלינו חסד ויתנינו לרחמים בעיני כל שובינו · כן ייי אלהינו תאריך
אפך עמנו · ותנהלינו ברחמים ויכבשו רחמיך את כעסיך · ויגולו רחמיך
על מדותיך ותתנהג עמנו במדת רחמים והפר כעס ובטל גזירה ממנו
ומעמך ישראל ברחמיך הרבים והגן בעדינו · כמו שנ׳ ייי צבאות יגן

עליהם

עליהם כן יגן יי׳ צבאות על ירושלם ועלינו גנון והציל פסוח והמליט"
כי אתה אבינו כי אברהם לא ידענו וישראל לא יכירנו ואתה יי׳ אבינו
גואלינו ומעשה ידיך אנחנו" הן הבט נא עמך כולנו" כי יי׳ שופטינו
יי׳ מחוקקינו יי׳ מלכינו הוא יושיענו" יי׳ חנינו לך קוינו היה זרועם
לבקרים אף ישועתינו בעת צרה" יי׳ תשפות שלום לנו כי גם כל
מעשינו פעלת לנו" הראינו יי׳ חסדיך וישעך תתן לנו" הרחמן יטע
שלום בינותינו" ויעקור שנאת חנם מלבינו" וימלא משאלותינו ובקשתינו"
והוא שביקש משיח אלהי יעקב ונעים זמירות ישראל" אחת שאלתי
מאת יי׳ אותה אבקש שבתי בבית יי׳ כל ימי חיי לחזות בנועם יי׳
ולבקר בהיכלו" כן יאמר לחום: יעופאס שושרש

וזה הוא נוסח הברכות"

אול דלך ברכת המזון" אלברכה אלתי תגב אן יבארך בהא אלאנסאן
אדא אראד אן יאכל מן אלכבז אלדי יעמל רגיפאן מתל אלמצרוב
ושבהה מן חמשת מיני דגן" והי אלחנטה" ואלכרסנה" ואלשעיר"
ואלסנבלה" אלתעלב ואלדוסר" והי הדה" ברוך א׳ יי׳ אמ״ה אשר קדשנו במצותיו
וצונו על נטילת ידים
ברוך אתה יי׳ אלהינו מלך העולם המוציא לחם מן הארץ"
ובעד אלסעודה"

ארבע ברכות שלמזון"

ברכה ראשונה"

ברוך אתה יי׳ אלהינו מלך העולם" הזן את העולם כולו בטוב בחן
בחסד וברחמים ובטובו הגדול לחם לא חסר לנו ולא יחסר לנו אבינו מזון
לעולם ועד" כי הוא זן ומזין ומפרנס לכל כאמור פותח את
ידיך ומשביע לכל חי רצון ומכין מזון לכל בריותיו אשר ברא

ברוך

ברוך אתה יי הזן את הכל״

ברכה שנייה

נודה לך יי אלהינו ונברכך מלכינו
כי הנחלת את אבותינו ארץ חמדה טובה ורחבה ברית ותורה חיים
ומזון ועל שהוצאתנו מארץ מצרים ופדיתנו מבית עבדים ועל
בריתך שחתמת בבשרינו ועל תורתך שלמדתנו ועל חוקי רצונך
שהודעתנו ועל כולם יי אלהינו אנו מודים לך ומברכים את
שמך כאמור ואכלת ושבעת וברכת את יי אלהיך על הארץ
הטובה אשר נתן לך ב״א יי על הארץ ועל המזון״

ברכה שלישית

רחם יי אלהינו עלינו ועל ישראל
עמך ועל ירושלם עירך ועל ציון משכן כבודך ועל הבית הגדול
והקדוש שנקרא שמך עליו ומלכות בית דויד משיחך תחזירנה
למקומה במהרה בימינו״ ובנה את ירושלם עירך בקדוש כאשר
דברת ובנה אותה בנין עולם במהרה בימינו ב״א יי הבונה ברחמיו
את ירושלם אמן״

ברכה רביעית

ב״א יי אמה הא״ל אבינו מלכינו אדירינו
בוראינו גואלינו קדושינו קדוש יעקב רועה ישר׳ הא״ל המלך גומלינו
הטוב והמיטיב אשר בכל יום ויום הוא הטיב לנו
הוא מטיב לנו הוא ייטיב לנו הוא גומלינו הוא
גמלנו כן יגמלינו לעד לנצח חן וחסד
ורחמים ופרנסה וכלכלה וכל טוב״ הרחמן ברוך הוא ישתבח
על כסא כבודו״ הרחמן בה ישתבח בשמים ובארץ״ ה

הרחמן הוא ישתבח בנו לדורי דורים"
הרחמן הוא יתפאר בנו לנצח נצחים"
הרחמן הוא יפרנסנו בכבוד"
הרחמן הוא יסמיכנו על הכבוד"
הרחמן הוא ישימנו מיראי שמו"
הרחמן הוא יפרוס עלינו סוכת שלומו"
הרחמן הוא יקרב קץ גאולתינו"
הרחמן הוא יקרבינו ולא ירחקינו"
הרחמן הוא יטע שלום בינותינו"
הרחמן הוא יצילינו ממלכות הרשעה"
הרחמן הוא יעלינו בקרוב לארצינו"
הרחמן הוא יזמין לנו פרנסתינו"
הרחמן הוא יברך בעל הבית הזה"
הרחמן הוא יזכינו ויחיינו לביאת אדונינו ומחמד עינינו מלכינו המלך המשיח ולבנין בית המקדש ולחיי העולם הבא" הרחמן יברכינו כל אחד ואחד איש בשמו"

ברכת אורח

ועוד אלהים יברך וישמור ויסעוד ויפלה וירבה וישתיל ויעשיר ויתקן ויחלץ ויחייה ויאריך את ימי מרינו ורבינו בעל הבית הזה ובעל הסעודה הזאת" אלהים יברך אותו ועצלו ובניו וקרוביו ודורשיו ודורשי שלומו וטובתו יתברכו" גם יתברכו הכל במאד מאד בהון בעושר בכושר בחכמה מופלאה בחלוץ עצמות בבנים ובבנות" בבנים שיהיו עוסקי בתורה ומקיימי מצות בישראל ובנכסים מרובים שלא יתמו ובהון ובעושר ובכבוד שלא יכלה"

והשלחן הזה שאכלנו עליו — יהא מרובה מעודן
מדושן מפות בג מבורך מלא — כל טובה כשולחנו

שלאברהם אבינו אשר בירכו המקום בכל מכל כל וכן יהי רצון" יהי רצון מלפני המקום ב"ה שלא תבוש בעולם הזה ולא תכלם לחיי העולם הבא" לא תבוש בראשיתך ולא תכלם באחריתך אחריתך
תהיה

לדורי דורים נכסיך יהיו מוצלחים מוצלחים קרובים לעירך ולא ימשול
השטן ולא ידקדק לא במעשיך ולא במעשינו ולא במעשה עמו כל בית
ישראל ולא יושם לא לפניך ולא לפנינו ולא לפני עמו כל בית ישראל
שם דבר רע והרהור עבירה וחטא ועון מעתה ועד עולם אבל תזכו
וגם אני הקל אזכה עמכם לראות בבנינה שלירושלם חבורים מוצלים
מוצלחים כבתחלה ממרום ילמדו עליכן ועליכם זכות ממרום
ישלח הש' את הברכה באסמיך ויברך את לחמך ואת מימיך כ'
דכתיב ועבדתם את יי' אלהיכם וברך את לחמך ואת מימיך
והסירותי מחלה מקרביך ונאמר לא תהיה משכלה ועקרה
בארציך את מספר ימיך אמלא ימלא יי' כל משאלותיכם
לטובה ועוד כללכם לבותי המסובין כאן תתברכו באלהי אמן
תושעו תופדו תוצלו תעוטרו תמוגנו תשכילו תכולכלון
תצליחו תעכו ונענה עמכם שבח לבורא עולם ברוך יי' לעולם
אמן ואמן ימלך יי' לעולם אמן ואמן נער הייתי גם זקנתי
ולא ראיתי צדיק נעזב וזרעו מבקש לחם כל היום חונן ומלוה וזרעו
לברכה מה שאכלנו יהיה לשבעה ומה ששתינו יהיה לרפואה
ומה שהותרנו יהיה לברכה כדכתיב ויתן לפניהם ויאכלו
ויותירו כדבר יי' ברוכים אתם ליי' עשה שמים וארץ
ברוך הגבר אשר יבטח ביי' והיה יי' מבטחו יי' עוז לעמו
יתן יי' יברך את עמו בשלום תשקו ויאמץ לבבכם כל ה'
המיחלים ליי' מגדול ישועות מלכו ועשה חסד למשיחו
לדוד ולזרעו עד עולם כפירים לשו ורעבו ודורשי יי' לא
יחסרו כל טוב הודו ליי' כי טוב כי לעולם חסדו בא יי'
הש' המושיע: **זארא** כאכן אמגתמעין פי אסעודה
ג' או אכתל פיקול נברך שאכלנו משלו ויגיבו
ברוך שאכלנו משלו ובטובו חיינו ויעיד מתלהם ויברך
הזן ל' אכלה ואן כאנו עשרה או אכתר יברך

יברך אחדהם ברכת הזמון בשם" תם יקול נברך אלהינו שאכלנו משלו"
ויגיבו ברוך אלהינו שאכלנו משלו ובטובו הגדול חיינו" ויעיד מתלהם"
ויברך הזן לא אכרה עלא מא קדכתב פוק"

ואמא ברכת חתנים

פיקול נברך אלהינו שהשמחה
במעונו שאכלנו משלו" ויגיבו ברוך אלהינו שהשמחה במעונו
שאכלנו משלו ובטובו חיינו" ויעיד מתלהם ויברך הזן עלי
סבילה" **ופי אלסבת** חאי[illegible]לי למקומה
במהרה בימינו; יקול אלהינו ואלהי אבותינו
רצה והחליצנו בכל מצותיך ובמצות יום המנוח השביעי הזה
נשבות בו וננוח במצות חוקי רצוניך וברצונך הנח לנו אבינו ולא
תהא צרה ויגון ביום מנוחתינו" ובנה את ירושלם עירך" ויתם
עלא סבילה" **ופי ראש חדש ויום טוב**
מוסיף יעלה ויבא" ויקול ביום ראש החדש הזה" או ביום טוב
מקרא קדש הזה ביום חג פלוני הזה עלא מא דכר פי אלצלוה"
ופי חנוכה ופורים" יקול על הנסים"

ואן אתפק ראש חדש או איעיד פי אלסבת פאידי אוולא רצה
והחליצנו" ובעד יעלה ויבא" וכדאלך ראש חדש טבת אדא
אתפק פי אלסבת ידכר על הנסים ורצה והחליצנו"
ויעלה ויבא" ומן נסא אן יברך פלה אן יברך מא אן יכון לם
אלעיש פי בטנה" ומן כאן מאשי פי טריק והו יאכל פענד מא
יכמל יאכל יברך" וקד פרג ען ואגבה"
ופי בית אלאבל יברך ברכת הטוב והמיטיב
הכדי ברוך מנחם אבילים שאכלנו משלו בא"י האל אבינו מלכינו
אדירנו האל המלך החי הטוב והמיטיב אל אמת דיין אמת שופט
בצדק שליט בעולמו לעשות בו כרצונו שאנחנו עמו ועבדיו
ובכל

ועל כל אנו חייבים להודות לו ולברכו" תם יקול גודר פרצות בישראל הוא
יגדור בעד הפרצה הזאת ובעד פרצות עמך כל בית ישראל לחיים ולשלום"
ויתני גודר פרצות ג׳ פעמים" ולה אן יקול נחם עוץ׳ נחם והי הד״ה"
נחם יי׳ אלהינו את אבילי ציון ואת אבילי ירושלם ואת האבלים המתאבלים
באבל הזה נחמם מאבלם ושמחם מיגונם כאמור נחמו נחמו עמי יאמר
אלהיכם" ונאמר כאיש אשר אמו תנחמנו כן אנכי אנחמכם ובירושלם
תנוחמו" ברוך מנחם ציון ואביליה ובונה ברחמיו את ירושלם אמן"
הרחמן בה ינחם אבילים הרחמן בה ימחה דמעה מעל כל פנים"
ויתם עלא סבילה"

וענד אן יגתמעו גמאעה

לסעודת חתנים מן אול ואגב מחמת כישואין פיגב אן יברכו בעד
ברכת המזון" בא״י אלהינו מלך העולם אשר ברא ששון ושמחה
חתן וכלה גילה ורנה אהבה ואחוה שלום ורעות מהרה יי׳ אלהינו
ישמע מערי יהודה ומחוצות ירושלם קול ששון וקול שמחה קול חתן
וקול כלה קול מצהלות חופת חתנים ממשתה ונערים מנגינתם בא״יי
משמח חתן עם הכלה ומצליח" וביאן ד׳אך אן כאן בחור שנשא
בתולה" או אלמון שנשא אלמנה" או אלמנה לבחור" פאיברכו טול
ז׳ איאם אחר ברכת המזון" ואם כשכה הסעודה מחמת כישואין
אפלו לאחר חדש מברכין אשר ברא כמא ד׳כרנא" ואן כאן אלמון
שנשא אלמנה פלא יברכו אלא איום אאול פקט פאעלם ד׳אך"

ברכות היראה

אלברכה אלד׳י תקאל עלא מא עמל מן חמשת מיני דגן מתל אלעציד
ואלהריס וסויק אלמלתות באלמא ואלסמיד ואלכעך אלמעמול באלקאלב
ואלכבך אלמעגון באלדהן ואלחואיג וכל מא ליס הו לגפאן והו יסמא
מעשה קדרה אלברכה קבל ד׳אך" בא״י אמה בורא מיני מזונות"
ובעדהא בא״י אמה על המחיה ועל הכלכלה ועל ארץ חמדה
טובה ורחבה שרצית והנחלת את אבותינו לחם יי׳ אלהינו עלינו
ועל ישראל עמך ועל ירושלם עירך ועל ציון משכן כבודך

והעלינו לתוכה ושמחינו בבניינה ונאכל מפריה ונשבע מטובה ונברכך
עליה בקדושה ובטהרה כי יי טוב ומטיב אתה בא"י על הארץ ועל
המחיה. וכדאך אלמלה אד'י לם תבון קותה ולם תכון מעמולה בעסל
ולא בדהן ולא בחואיג אלברכה קבלה בורא מיני מזונות. ובעדה על
המחיה. וישרך דכר אלסבת פי אלברכה שמיעין ג' יקול רצה
והחליצנו. וכדאך פי ראש חדש ויום טוב ידכר יעלה ויבא. ענד
אן יצל אלא ועל ציון משכן כבודך. ובעד יקול והעלינו לתוכה וג'
ויתם כסבילה. אלברכה אלתי תקע עלא אלפריך הל כאן
מחמשת המינין או מן אלקטאני וכדאך גמיע אלחבוב
אליאבסה והו אלחב ואלסים ואלקלי ודקיק אלחנטה ואלשעיר אדא אכלה
דקיק קבל אן ילת ואלעגין קבל יכבז ועלא אנה מחמשת המינין
אלברכה קבלדאך אלגמיע. בא"י אמ"ה שהכל נהיה בדברו.
ובעדה בא"י אמ"ה בורא נפשות רבות על כל מה שברא ברחמיו
להחיות נפש כל חי בא"י חי העולמים. וכדאך כלמא ינבת
פי אלארץ וליס לה אצל עצים מתל פירות האילן או פירות העץ
בל הן מפירות הארץ כמתל אלממסם ואלשהדאנג ואלסכר ואלקנד
וקצב אלסכר ואלרג אלברכה קבלה בא"י בורא פרי האדמה.
ובעדה בורא נפשות. אלברכה אלתי תגב עלא גמיע אנואע אלטאני
מתל אלדרה ואלעדס ואלפול ואלחמץ ואלגלבאן ואלקרטמאן
ואלטהף וסאיר אנואע אלקטאני וכדאך אלהליג אלמרבא באלעסל
ואללוז ואלשוחט וחב אלשרז וחב אלאס ואוראק אלשגר ועכאקיר האא
וכל מא ליס לה אצל כבאת איצא מתל אללחם ואללבן ואלגבן ואלסמך
ואלביץ ואלמא ועסל אלנחל ואלכל ואלמלח ואלכמאה ואלקפאץ וכדאך
אלמבז אלעך גדא ואלכבז אלמתגייר אלמנתן ואלמסכר אדי לא אצלה
עכב ולא אביב. כל דאך אלברכה קבלה בא"י אמ"ה שהכל נהיה
בדברו. ובעדה בורא נפשות.
אלברכה אלתי תגב עלא אנואע
אלשגר מתל אללוז ואלימוניא ואלכוך ואלמשמש ואלספרגל
ואלנבק ואלעזרור ואלתאלוך ומא אשבה דאך מן גמיע אלשגר
וכדאך אלתרנג ואלכרנב ואללוז אלמר אלסגאר וגיר אלתמאר כל
דאך

ודלך אלברכה קבלה באי"י אמ"ה בורא פרי העץ: ובעדה על העץ ועל
פרי העץ" ואללוז אלמר אלכבאר קבלה שהכל" ובעדה בורא נפשות" והו
מנאף לתמר גמיע אלאשגאר לאגל מרארתה" וכדלך אלרז מנאף לגמיע
קבלה בורא מיני מזונות ובעדה בורא נפשות" אלברכה אלתי תגב
עלא פירות העץ והי גיר פירות האילן והי אלדי דכרת פי
אלתורה פי פסוק ארץ חטה והי אלענב ואלתין ואלרמאן ואלזיתון ואלתמר
ואלעסל אלתמר לאן דבש אלמדכור הנא הו דבש תמרים" קבלה בורא פרי
העץ" ובעדה על העץ ועל פרי העץ" ויכתם על הארץ ועל הפירות"
פאדי חצר טביך חנטה וענב וזיתון יקדם אלחנטה" שעיר וענב
יקדם אלשעיר" ענב וזיתון יקדם אלזיתון לאנה אקדם אלי
אלארץ ואקדם מן אלענב כמי קא ארץ זית שמן ודבש" ענב ותמר יקדם
אלתמר שהתמרים קודמין שהן שני לארץ" והגפן שלישי לארץ"
פאדי אכל כמרא ותמרא וטביך מחמשת מיני דגן פיברך בעד אכל
אלגמיע הדה אלברכה" באי"י אמ"ה על המחיה ועל הכלכלה
ועל הגפן ועל פרי הגפן ועל העץ ועל פרי העץ ועל השדה ועל
תנובת השדה וגו' ויכתם על הארץ ועל המחיה ועל הפירות"
ומן שרב אלמא מן גיר עטש פלא יברך לא קבל ולא בעד" וכל לוכין
מכתלפין מעא בעצהמא בעץ מתל אלחנטה ואלקטאני פיברך עלא
אלאכתר" ועל הכל אם ברך שהכל יצא"

ברכת הבשמים

מתל עוד אלטיב ואורד ואלצנדל
ואלקצד ואלדרירה וכדלך אלריאחין אלמשהורה ואלאס ואלבעיתראן ואלכאדי
ואלנופר ואלמסתכא ואלקרנפל וגוז אלטיב ואלבאבנ ואלסעד ודהן אלזית
אלמרדקוש וכאלגמלה כלמא אצלה עץ יברך על אלגמיע באי"י אמ"ה
בורא עצי בשמים" וכדלך אן כאן עשב מתל אלברדקוש אלברי
ואלדקיקה ואנואע אלעשב אלטיבה אלראיחה יברך בורא עשבי
בשמים" ואלמסך יברך עליה בורא מיני בשמים" אלדי ינצק
אלתמאר אלמתגדדה ואלמשמומים אלדי הו יצלח לאלאכל מתל
אלתרנג ואלתפאח ואלספרגל יברך ברוך שנתן ריח טוב בפירות"

וכלמא ריאחתה טייבה מתל דהן אלבלסאן ומא ישבההא פדאך אלברכה עליה
בא"י אמ"ה בורא שמן ערב:

וראית אן אכתב מא חצ'ל ענדי מן אלברכות אלדי יג'ב אן יברך
עליה אלאנסאן עלי חואדת כ'וראת או מסמועאת
ומא אשבה דלך פאלדי יברך הדה בא"י אמ"ה שהחינו וקימנו והגיענו לזמן
הזה: ואלדי ינצ'ר צאחבה בעד ל' יום יברך שהחינו" ואן נצ'רה בעד
י"ב שהר יברך בא"י מחיה המתים". אלדי ינצ'ר אלתמאר אלמתג'דדה
מן אול אלסנה אי אלדהא אול מא ינצ'רה יברך שהחינו" אלדי יסמע
כ'בר סאר יברך ב' הטוב והמטיב" ואדא בלגת אליה מסוה אוכבר
ג'יר סאר או מאת אבוה או צדיקה יברך ב' דיין האמת" ובעד
ב' הטוב והמיטיב" ואדי חצל לה מיראת בעד אבוה ולם יכון מעה
שריך יברך שהחינו" ואלאצל ענדנא אן כל כ'יר יכון משתרך לה
ולאג'יר יברך הטוב והמיטיב" ואן כאן לה וחדה יברך שהחינו"
ואדא נזל אלמטר וכאן לה צ'יעה וחדה יברך שהחינו" ואן כאנת
לה ולג'ירה יברך הטוב והמיטיב" ולא יברך עלא אלמטר אלא מן וקת
מא יתנפט אלמא ותלתקי אלנפאכאת בבעצ'הא בבעץ' ובעד יקול"
מודים אנחנו לך יי' אלהינו על כל טפה וטפה שהורדת לנו ואלו פינו
מלא שירה כים וג' אלי הן הן ברנה יודו לך ויברכו את שמך יי' אלהינו בא"י
יי' א' ההודאות רב התשבחות"

וארבעה

יחתאג'ו אן ישבחו אלה בבית כנסת פוק ספר תורה והולאהם" אלמריץ'
אדא תעאפא מן מרצ'ה יקול אוילים מדרך פשעם ומעונותיהם
יתענו" כל אכל תתעב נפשם ויגיעו עד שערי מות" ויזעקו א' יי' בצר
להם ממצוקותיהם יושיעם" ישלח דברו וירפאם וימלט משחיתותם"
יודו ליי' חסדו ונפלאותיו לבני אדם" וירוממוהו בקהל עם ובמושב
זקנים יהללוהו" בא"י אמ"ה הגומל לחייבים טובות שגמלני כל
טוב" ויג'יבוה אמן שגמלך טוב הוא יגמלך טוב סלה" וכדאך
מסאפר אלבחר ואלבר ואלמחבוס אדי כרג מן חבסה" ואלמרה
אדי אפתך פהדה אלברכה לאג'מיע" אלדי ינצ'ר מוצע גראפיה
נסים לאבות מתל ים סוף וירדן ויריחו ומא ישאבההם פאליברך
הדה

הו"ה אלברכה ב' שעשה נסים לאבותינו במקום הזה: אד'י ירא מוצע גרא
פיה לה נס לאביה וגדה פקט יברך ב' שעשה לי נס או לאבי במקום הזה:
אד'י ירא גוב האריות אד'י רמי פיה דניאל וכבשן האש אד'י רמיו פיה
חנניה מישאל ועזריה יברך ב' שעשה נס לצדיקים במקום הזה:
אד'י ינט'ר מוצע פיה ע"ז יברך ב' שנתן ארך אפים לעוברי רצונו:
אד'י ינט'ר מוצע קלעת מנה ע"ז אן כאן בארץ ישראל יברך ב' שעקר
ע"ז מארצינו: ואן כאן בחוצה לארץ יברך ב' שעקר ע"ז מן המקום
הזה: ויקול כשם שעקרת ע"ז מן המקום הזה כך תעקור מכל המקומות
ותשב לב עובדיהן לעבדך: אד'י ירא ביות אלגוים אלמעמורה יקול בית
גאים יסח י"י: ופי כראבהם יקול א"ל נקמות י"י: אד'י ירא ביות ישראל
בעמארהם יברך ב' מציב גבול אלמנה: ופי כראבהם יברך ב' דיין האמת:
אד'י ירא קבור ישראל יברך ב' אשר יצר אתכם בדין וזן אתכם בדין [illegible]
וכלכל אתכם בדין והחיה אתכם בדין והמית אתכם בדין ועתיד להקימכם
לחיי העולם הבא בדין ב"א י"י מחיה המתים: אד'י ירא קבור אלגוים
יקול בושה אמכם מאד וחפרה יולדתכם הנה אחרית גוים מדבר ציה
וערבה: ואד'י ירא אכלוסי גוים והם סת מיה אלף או אכתר יקול כואן
בושה אמכם וג': ואן כאנו אכלוסי ישראל כאינה בארץ ישראל יברך
ב' חכם הרזים: אד'י ירא חכמי גוים כמתל חכמא אלטב ואלפלספה
ואלהיאה יברך ב' שנתן מחכמתו ליראין: אד'י ינט'ר מלוך אלגוים יברך
ב' שנתן מכבודו לבשר ודם: אד'י ינט'ר מלוך ישראל יברך ב' שנתן
מכבודו ליראין: אד'י ינט'ר אלחבשי ואלזנגי ואלאביץ' גדא ואלנאקצה
אעצ'אהם ואלזאידה ואד'י וגוההם מתגיירה ואלעמא מן בטן אמה
ואלטרוש ואלאכסח ואלאברק וכל מא כלקה מתגייר מן אלאה יברך
ב' משנה הבריות: ואן חדת ד'אך פיהם והם כלקו אצחא פאיברך ב'
דיין האמת: אד'י ינט'ר אלפיל ואלקנפוד ואלכבכאס יברך ב' משנה
הבריות: אד'י ינט'ר אהל אלכלוק אלרעייה אלמתקנה אלתאבתה יברך
ב' שככה לו בעולמו: וכד'אך אלאשגאר אלחסנה עלא צורהא יברך
ב' שככה לו בעולמו: אד'י ינט'ר זהר אלאשגאר אלחסנה פי ניסן
אוול

אוול טלועהא יברך ב׳ שלא חסר בעולמו כלום וברא בו בריות טובות כדי
להתנאות בהן בני אדם. עלא אלריאח אלתי תהב בקווה ואלאשגאר ואלאתל ואלזואגף
ואלרעד ואלברק ואלצואעק ואלשהב יברך עלא כל ואחד מנהן ב׳ שכחו מלא כל
העולם כולו. אד׳י ינט׳ר אלגבאל ואליפאע ואלבראר׳י ואלבחאר ואלאנהאר בעד
ל׳ יום יברך ב׳ עושה בראשית. אד׳י ינט׳ר הקשת בעגן יברך בא״י אמ״ה
זוכר הברית נאמן בבריתו וקיים במאמרו. אד׳י ינט׳ר אלקמר אוול מא
יהל יברך בא״י אמ״ה אשר במאמרו ברא שחקים וברוח פיו כל צבאם
חק וזמן נתן להם שלא ישנו את תפקידתם לעשות רצון קוניהם פועל
אמת שפעולתם אמת וללבנה אמר שתתחדש להיות עטרת תפארת
לעמוסי בטן שהן עתידין להתחדש כמותה ולפאר ליוצרם על כבוד
מלכותו בא״י מחדש חדשים. ויגב אן יברך הדה אלברכה מעומד
ואן נסי ולם יברך כלה אן יברך אלא לילת ט״ו אלי אן יכמל נקץ אלקמר
אד׳י ינט׳ר אלשמס פי אוול דכולהא ברג אלחמל פי אוול אלשהר
לילת רבוע אוול מחזור כ״ח פי תקופת ניסן ענד אן ינט׳רהא יום ארבוע
יברך ב׳ עושה בראשית. ובאי וקת ירגע אלקמר אלי אוול מא ירא׳
באי וקת יכון ברג אלחמל טאלעא מן אקצא אלמשרק יברך עלא כל ואחד
מנהן ב׳ עושה בראשית. אד׳י ידכל אלחמאם יקול יהי רצון מלפניך
יי׳ אהי׳ שתכניסני לשלום ותוציאני לשלום ותצילני מזה וכיוצא בו
לעתיד לבוא. וענד כרוגה יקול מודה אני לפניך יי׳ אהי׳ שיהיה
עסק זה לי לרפואה כי רופא שלחכם אתה. ויזיד יהי רצון מלפניך
יי׳ אהי׳ שתצילני מן האור. אד׳י יחתגם יקול יהי רצון מלפניך יי׳
אהי׳ שיהיה עסק זה לי לרפואה. וענד אן יכמל אלחגאם יקול ב׳ רופא
חולים. וכדאך אד׳י יפתצד. אד׳י יכיל אלחב פי אלגרן יקול
יהי רצון מלפניך יי׳ אהי׳ שתשלח ברכה במעשה ידי. וענד אן
יבתדי יקול יהי רצון מלפניך יי׳ אהי׳ שתשלח ברכה בכרי הזה.
ואמא אדא קד אכמל יכיל ולם ידכר אלדעא פלא בקא לה דעא בעד
אד׳ כאן קד כאן. וכל מן דעא ותגוות בשי קד גזע פהו באטל
לא לה תבות. אד׳י ידכל מדינה או כרך או כפר יקול יהי רצון
מלפניך יי׳ אהי׳ שתכניסני למדינה זו או לכרך זה או לכפר זה
לשלום

50

לשלום ותתן לי משאלות לבי ותתכני לחן וחסד בפני כל רואי ותצילני מכף רע
וענד כרוגה יקול יהי רצון מלפניך יי' אהי' כשם שהכנסתני לך כך תוציאני
לשלום ותוליכני לשלום ותסמכני לשלום ותצעידני לשלום ותצילני מכף
כל אויב ואורב בדרך" אדי ידכל בית מדרש לגהות בהלכות
יקול יהי רצון ורחמים מלפניך יי' אהי' ואהי' אבותי שלא אכשל בדבר
הלכה שלא אומר על טהור טמא ועל טמא טהור ועל מותר אסור ועל
אסור מותר ולא אכשל בדבר הלכה וישמחו בי חבירי ולא יכשלו חבירי
בדבר הלכה ואשמח בהם" וענד כרוגה יקול

מודה

אני לפניך יי' אהי' ואהי' אבותי ששמת חלקי מיושבי
בית המדרש ולא שמת חלקי מיושבי קרנות שאני
משכים והן משכימין אני משכים לדברי תורה והן משכימין לדברים
בטלים" אני עמל והן עמלים" אני עמל ומקבל שכר והן עמילים ואינן
מקבלים שכר" אני רץ והן רצים" אני רץ לחיי העולם הבא" והן רצין
לבאר שחת" אנשי דמים ומרמה לא יחצו ימיהם" ואני אבטח בך ויבטחו
בך יודעי שמיך כי לא עזבת דורשיך יי' כי כל העמים ילכו איש
בשם אלהיו ואנחנו נלך בשם יי' אהינו לעולם ועד" כי לא תעזוב נפשי
לשאול לא תתן חסידך לראות שחת" תודיעני אורח חיים שובע שמחות
את פניך נעימות בימינך נצח" אלופינו מסובלים אין פרץ ואין יוצאת
ואין צווחה ברחובותינו" ברוך הנותן ליעף כח ולאין אונים עצמה
ירבה" יי' חפץ למען צדקו יגדיל תורה ויאדיר" בריך רחמנא
דסייעינן בהדין הוא ברחמתיה יסייעינן על מא דמשתאר
בריך הוא ובריך שמיה לעלמין" תושלבע שושלש

ברכת המילה

אן אלכתאנה לאדכור וצפה
אעלם
אלכתאנה אן יגבד גלד אלערלה אלמגטי ללעטרה ויגרה אלא כארג
אלעטרה תם ירבטהא בכיט ובעד יקטע אלערלה תם ירגע עלא
אלעטרה ארפיעה אלכאסיה ללעטרה וישמרהא כדי וכדי אלא אן
יבאן לחם אלעטרה" תם ימיץ אלכתאנה אלא אן יכרג אלדם מן מוצע
אלכתאנה ללא יחתקן פי מוצעה יגלב אוראם" תם ידמי עליה מרהם"
ואן

ואן כאן אלדי יכתן אבו אלולד פאליברך ה' א' באיי אמה אשר
קדשנו במצותיו וצונו למול את הבן" ואן כאן אלדי יכתן גיר
אבוה יברך באיי אלהינו מלך העולם אשר קדשנו במצותיו
וצונו על המילה" ואן לם יכתנה אבוה בתה פואגב או יכתן.
כפסה חית קדהו עארף באלפריצה" תם יברך אבו אלמכתון
באיי אמה אשר קדשנו במצותיו וצונו להכניסו בבריתו
שלאברהם אבינו" בן בברית פלוני" ויגיבו אלחצור כשם
שהכנסתו לברית כך תכניסהו לתורה ולחופה ולמעשים טובים"
תם יגיבו אשרי תבחר ותקרב ישכן חציריך" נשבעה בטוב ביתך
קדוש היכלך" ובעד יגיבו הדי אלדעא"
אהוב יברך הילד הנמול הזה ותהיה מילתו לרפואה" ברוך גבור
יגדל ויגמל ויתרפא כשם שהכנסתו לברית כך תכניסהו
לתורה ולחופה ולמעשים טובים" ויעידו דגול הדול ועד" זכיחנון
טהור" יחיד כביר לובש" מלך נורא סומך" עוזר פודה צדיק" קדוש
רחום שדי" תקיף תומך תמים" ובעד יברך שהחינו"
וואגב אן יגיב אלדי יקדש הדא אלקול לענין מזלה"
אלופים שאננים בלל שרי עברים" השוגים בהלכות במסכתות ובדרכים"
וכל טעמי תורה ודקדוקי סופרים" מתגלים להם בכל עת חדשים לבקרים"
וביצירת הולד דורשים וחוקרים" ויודעים סוד נגלה לאיתן בבתרים"
פז' בבתרים לאברם נגלה בחזיון" והלך בדרכיו ועמד בנסיון"
וידע ביצירה וימי הידיון" שהיא יולדת לרעה והוא הדין לנסיון" וכן
לרעב ורעג יצא מחביון" וחוק אחד לכל נקיבות עם גברים"
פז' גברים מונחים כשעורה פשוטה" ורמז בדבר לא אמרו כחטה"
והנקיבות דומות לעדשה חרוטה" הוציא הטבע כי אשה לזטה"
ודבר זה ידוע למבין במבטא" אשר נתברר לו מאמר הדורבריים"
פז' דוברים הם כמו וחיברו בפירושם" שיצירת זכר באמוש
ונקבה באשם" עת שהם בבטן נר דלוק על ראשם" ולומדים
בתורה והוגים במדרשם" ובשיון צאים שוכחים מה שלומדים

שם" זה הוא שנמוהו הורו המורים" פז" המורים באלו כשהולך
באופל מורגל" ומונח כפיכרס עגול ואקופל" וראשו בין ברכיו מוטה ונכפל"
שתי עקיביו על שתי עגבותיו מושפל" ושני שוקיו על שני אצילי ידיו נטפל"
כך גדרו חכמים וסופרים" פז" וסופרים כתפארון במשנה כסודרת"
שהאשה סמוך לוסתה היא מתעברת" ולארבעים יום הטיפה נגמרת"
ולסוף ששים יום הצורה ניכרת" ולשמונים יום מחיצתו נסגרת"
ולתשעים יום תזהר מתשמיש רוב זיהורים" פז" זיהורים
שנזדהרו חכמים שקבלו את סודם" שהמשמש ביום תשעים הרי זה
שופך דם" ושלשה שותפים באדם ועמו מפקדם" אביו ואמו והקב"ה
שהוא מסעדם" וחמשה עשר דבר כיתכן על ידם" וכולם ידועים
וחקורים" פז" חקורים להודיע למחולת המחנים" שמאביו
מוח וצפרנים" וגידים ועצמות ולובן שבעינים" ומאמו הדם והבשר
ועור ושיער ושחור שבעינים" ומהקב"ה מישוש ידים והלוך רגלים"
ודבור פה ורוח וראיית עינים" ושמיעת אזנים ודברים אחרים
טמורים" פז" טמורים מסותרים דרכי הטביעה" כי כפלים
לימי יצירה ימי התנועה" ושלשת כפלי אן ללידה ידועה" ואינו
יוצא מבטן אמו אא בשבועה" ורמיזת ענינים אן בפסוקים
יקרים" פז" יקרים יפענחו שקבלו דת ישרים" שהוולד
דר בשלשה חדשים בשלשה מדורים" במדור התחתון הסמוך
לצירים" ובמדור אמצעי ובמדור עליון בששה חדשים קשורים"
והוא יושב בעליות בצורים" פז" בצורים דמיונם לרועה
לכלות" עת שהוא ברחם טבורו פתוח" אוכל ממאכל אמו והוא
יושב שחוח" ואינו מוציא רעי כדי שיהיה לו ריוח" וכשיגיע
לצאת קורים לו פקחקוח" כמו שכתוב לקרוא לאסורים"
פז" לאסורים הכרידן לנתק מוסרות" ולקרוא להם דרור
תוקעים בכושרות" כמו שכתוב מוציא אסירים בכושרות"
וכשיוצא ממעי אמו ורואה המאורות" מברך יוצר אור

ומוציא

זועקין ומתחננין בהן״

המל את הגרים

מברך בא״י אמ״ה אשר קדשנו במצותיו וצונו למול את הגרים ולהטיף
מהם דם ברית שאלמלא דם ברית לא נתקיימו שמים וארץ שנ׳ אם לא בריתי
יומם ולילה חוקות שמים וארץ לא שמתי״ ואן כאן עבד יקול
לימול את העבדים ולהטיף מהם דם ברית״ ואן כאן קד הם מכתונין
ישרט ביהם שרטה ויכלג דם ברית בגיר ברכה״

פדיון הבן

כל מן ולד לה דכר בכר אמה מצות עשה מן התורה
אן יפדיה אבוה מן אלכהנים וידפע להם פכאכה לקולה תעלא אך פדה
תפדה את בכור האדם״ ופדויו ם בערכך כסף חמשת שקלים בשקל
הקדש עשרים גרה יהיה השקל ״ונתתה הכסף לאהרן״ ולא יגב
עליה פכאך אלא בעד ל׳ יום אמא קבל ל׳ פלא עליה פכאך שנ׳ מבן
חדש תפדה״ ומקדאר אלפכאך חמשה שקלים בשקל הקדש״ והו
מן וזן אקפא אלדי מעאכא אליום ואחד ותלאתין קפלה ונצף קפלה
פצה טייבה נקייה: **וצפה** אן יחצר אלולד ואלדראהם
ויחצר אלכהן״ ויקול אבו אלולד מודה אני לפניך
יי׳ אלהי שזכיתי ונתת לי בן זכר ונתחייבתי לפדותו והרי זה בן
משלך והפדיון משלך כי ממך הכל ומידך נתנו לך״ תם יברך
בא״י אמ״ה אשר קדשנו במצותיו וצונו לפדות את הבן:
ויברך שהחינו: וידפע אלדראהם לאלכהן: ויקול אלכהן כשם
שזכית ופדית אותו כך תזכה לתורתו ולחופתו ולמעשים הטובים:
והיה כאשר יקרה נפשי בעיניך כן תיקר נפשו בעיני ה׳״
ויצילו מכל צרה ויקיים עליו מקרא שכתוב מאשר יקרת בעיני
נכבדת ואני אהבתיך ואתן אדם תחתיך ולאומים תחת נפשך:
נתתי כפרך מצרים כוש וסבא תחתיך: ועוד יקיים עליו
פדה בשלום נפשי מקרב לי כי ברבים היו עמדי: פודה יי׳

נפש

נפש עבדיך ולא יאושר בכל החיים כד

הפרשת חלה

כל מן עגן עגנה מן דקיק אלבר או אלשעיר
פואגב אן יכרג מנה חלה בשרט אן יעגן כאלמקדאר והו קדר עשרין
והו מקדאר אלעומר והו קדר מ״ג ביצה ונצף ביצה כצורת הביצה לא
במשקלה: והו מן וזן אלדקיק תלת קפלה מן קפלכא אלאן ומקדאר
אלחלה מן התורה״ אהל אלביות גזו מן כ״ד גזו מן אלעגנה ואהל אלביע
ואלשרא גזו מן מ״ח פי כל מוצע וכל מן אכרג חלה יברך בא״א יי׳
אמ״ה אשר קדשנו במצותיו וצונו להפריש חלה: וכל כהן יאכל
חלה יברך המוציא ואשר קדשנו בקדושתו של אהרן וצונו לאכול
חלה:

עשיית מעקה

פריצה לאזמה מן התורה אן יעמל
ודראבזין עלא אלאסטאח ואלדרג ואלאבאר ואלחפר ואלכנאדק ותגד
אלמעאתר גמיעהא לקולה תעלא ועשית מעקה לגגך ולא תשים
דמים בביתך: וכל מן עמל שי מן דאך יברך קבל אן יעמל:
בא״א יי׳ אמ״ה אשר קדשנו במצותיו וצונו לעשות מעקה: ולא יכון
ודראבזין אקל מן עשר קבצאת:

קביעת מזוזה

מצות עשה מן התורה אן כל מן
סכן פי בית יצלח לאלמזוזה אן יגעל פיה מזוזה ופיה עשרה
שרוט לאזמה אן תכון פי אלבית וחיכיר יסתוגב אלמזוזה: והו אליהן
אלאול אן יכון פי אטול אלבית קדר ד׳ אדרע טול עלא ד׳ אדרע
ערץ אמא אקל מן האדא אלקדר פלא יגב פיה מזוזה״ אלב׳ אן
יכון לה כדור או דסתראן לירכב עליה אלבאב ואן לא פלא ילזמה״
אלג׳ אן יכון בית חלול אמי אלכנאיס ואלמדארס פלא ילזמהן מזוזה״

אלד׳

אד אן יכון מעמול לסכון דאים" אמא אסוכה פלא ילזמהא אן
מא הי אלא לסאעה פקט" אד אן יכון מעמול לסכן אלאנסאן אמא
אלזראיב ואלמכאזין פלא ילזמהא מזוזה" הלכה
עשרה תנאין ישבבית ואחר כך יתחייב הדר בו לעשות לו מזוזה
ואם חסר תנאי אחד מהם פטור מן המזוזה ואלו הן" שיהיה בו
ארבע אמות על ארבע אמות או יתר" ושיהיה לו שתי מזוזות"
ויהיה לו משקוף" ותהיה לו תקרא" ויהיו לו דלתות" ויהיה גובה
השער עשרה טפחים או יתר" ויהיה בית חול" ויהיה עשוי לדירת
אדם" ועשוי לדירת כבוד" ועשוי לדירת קבע"
פהדה חצל לבית הדה אלעשרה אלשרוט כלהא חינידׄ
יתוגב אלמזוזה" **ונפה** אלמזוזה אן תכתב אלשתי
אלפרשיות והם שמע והיה אם שמוע פי גלדה ואחדה
ואסתחסנו אלחכמים ואלסופרים אן יכתבו פי קפא אלמזוזה כנגד הריוח
שבין פרשה לפרשה. שדי ואין בזה הפסד לפי שהוא מבחוץ
ומצוה לעשות הריוח שבין פרשת שמע לוהיה אם שמע פרשה
סתומה ואם עשה אותה פתוחה כשרה לפי שאינה סמוכה לה מן
התורה" וצריך להזהר בתגין שבה ואלו הן התגין שעושין ב
במזוזה" פרשה ראשונה יש בה שבע אותיות ועל כל אות ואות מהן שלשה
זיונין ואלו הן" שין ועאן שלשמע" ונון דנפשך" ושני זינין שלמזוזות" ושני
טתין שלטוטפות" ופרשה שניה יש בה שש אותיות על כל אות ואות מהן
שלשה זינין ואלו הן" גימל שלדגנך" ושני זינין שלמזוזות" ושני טתין
שלטוטפת וצאד של על הארץ" ואם לא עשה התגין או שהוסיף בהן או
גרעלא פסל" ואם כתבה שלא בשרטוט או שלא דקדק במלא וחסר או
שהוסיף בה מבפנים אפילו אות אחת הרי זו פסולה" ונהגו כל הסופרים
לכתוב אותה בעשרים ושתים שיטות ועל הארץ בראש שיטה אחרונה"
ואלו הן האותיות שבראש כל שיטה ושיטה על הסדר"
שמע" יהוה" הדברים" לבניך" ובשכבך" בין" והיה" מצוה" בכל"
יורה"

יורה" עשב" פן" והשתחויתם" השמים" ואבדתם" ושמתם" אתם"
אתם" בדרך" ובשעריך" אשר" על האדמה" פאדא פרג מן ש"
כתאבתהא טואהא מתל ספר תורה מן אכרהא אלא אולהא ויחפר
להא פי כד אלבאב ועכד אן יסמרהא יברך" בא"י אמ"ה אשר
קדשנו במצותיו וצונו לקבוע מזוזה" לאן תסמירהא פי כד אלבאב
הי אלמצוה לא כתאבתהא פקט" ומוצע תרכיב אלמזוזה יכון פי כוא
אלבאב אעני פתח אלבאב תכון פי אלקבצה אלמסנד לאלבאב ותכון פי תלת
אלפוקאני עלא ימין אלדאכל אלא דאך אלבית" ועוד שלמזוזה איכה
צריכה עבודה לשמה"

מצות ציצית

מצות עשה מן התורה עלא כל מן מעה תוב מן ישראל
יתרדף פיה פהו חייב אן ירכב פיה ציצית" וואגב אן יכון אלציצית פי תוב
צמר גפן וכדאך פי אזאר צוף אלמואשי והי אלכבאש ואלכאיל" ואמא
אלחריר ואלקטן ואלכתאן ומא ישאבההם כמפתוגבין אלציצית מן כלאם אלחכמים"
וצפה" עמל אלציצית עלי אלסנה אלמעתאדה אן יאכד עטב ויגזלה לשם
ציצית ויפתלה מן ח כיוט ויקטעה ד כיוט לכל טרף ויכון אלד מן אלכיוט
טויל חתא ילוי עלא כל ציצית ג עקדאת והי תסמא חליה" ודאך בעד
אן יאכד אלארבעה אלכיוט וידלגה פי טרף אלתוב פוק מחל ג אצאבע
פי אלטול ומחל קבצת אלאבהאם פי אלערץ והו אלדי יסמא גודל" תם
ירכל ד כיוט פי אלאטראף אלבאקיאת ויגעל כמא דכרנא" ואמא טאיר
אלגזל פהו חראם כמא קא ועשו להם ציצית ולא מן העשוי"
ופריצה אלציצית באלנהאר לא באלליל כמא קא וראיתם אותו" ומתא
אראד יתעטף בציצית פליברך" בא"י אמ"ה אשר קדשנו
במצותיו וצונו להתעטף בציצית"

הנחת תפלין

מצות עשה מן התורה לקבוע תפלין על
היד ולהניח תפלין על הראש" ועשרה שרוט בתפילין וכולן הלכה
למשה מסיני והולי הן" אן יכתב באחבר לא בגירה והו אלעפץ ואלזאג
ואן

ואן יכתב פי גלד ארק והו אלמסמי קלף והו מוצע אלחם" ואן יכונאן
מרבעאת וכדאלך תכונ בייתהן באלתרביע ומואזאתהן באלתרביע לאן יכון
להן ד גהאת באלסוייה" ואן יכון טייהן בפרקה ואן יעצבהן בשער
מן אדנאב אלבקר פוק אלפרקה" זאן יכון פי צורת תפלין צורת שין מימין
ומשמאל כזה" ש ש ויד כל כל פרשה פי מכאנהא עלי אלנצאם"
ואן יכון תכייטהן במתן" ואן יכון להא גאנה מן גלד אלגשא אלדי
תדכל פיהא ארצועה אלי אן תכון מאציה פי אלערוה אלדי להא" ואן
יכון אלדי להן קשר ידוע בצורת דאל האלדי בתפלין שלראש: אמא
שליד בצורת יוד" ואסתסנן ישראל אן יכלוהן והי אלערוק אלדי
באעקאב אלבקר" ואן יגעל פי כל ואחד יב רתקה פי כל גאנב ג
וצפה עמלהא אן תכתב הולי אלד אלפצול פי ד פצץ פי גלד
ואחדה ותטוא פי פרקה ויעצבהא בשער מן אדנאב אלבקר ותדכל פי
בית ואחדה" ומקדאר טול סיר אליד אן יכון מלוי מן אלעצד אלי אצבעה
אלטוילה ויפיץ" ואסיר חק תפלין שלראש מקדארה אן יצל מן אלראס
לא תחת אלסרה" ואלדי לראס תכתב אלפצול פי ארבע פרשיות ותדכל
פי ד ביות פי קאלב ואחד ותכרז חתי תציר קטעה ואחדה פי ד ביות"
ומוצע תפלין שליד פי וצט אלעצד פי אלמוצע אלמכתבק מנה
קבאלת אלקלב פי אליסאר" ושלראש פי וצט אלהאמה והו אלמוצע
אלדי מן אלצגיר יצרב פיה" פחל אן ילבס אלתפילין יברך"
באיצבי אמה אשר קדשנו במצותיו וצונו להניח תפלין" תם יטוי
אלסיר עלא ידה ויצע שלראש ובעד יעקד עלא אצבעה אלוצטא"
ולא יגוז אן יתחדת בין תפלין שליד לשלראש לאן ברכה ואחדה
תגכי ען גמיעהן" ואן תחדת בינהן עבירה היא בידו ויחתאג אן
יברך על שלראש על מצות תפלין" וכדאלך אדי לבס שלראש
וחדהא או שליד וחדהא פלא עליה גנאח לפי שאינן מעכבות זו
את זו" וצריך לשמור עצמו שלא יוציא רוח מלמטה"

נר שבת

מצוה מדברי סופרים אן תשעל אלסרג פי כל בית
פי לילה' אלסבת ולא תכלב באלדהאן אלכדרה אלגליטה מתל אלשחם
ואלשמע ומא אשבההם ללא יתגייר אלסראג: וכדלך אלפתילה לא
תכון מן אלשגאר אומן צופת אלבחר אלדי לא יתשייט באלנאר ולא
יקד באעתדאל: בל מן אלעטב ואלקטן ומא אשבההא: וחין אן
ישעל אלסראג יברך בא"י אמ"ה אשר קדשנו במצותיו וצונו
להדליק נר של שבת:

ביעור חמץ

מצוה מן התורה אן יעטל כל אנסאן אלחמץ
מן ביתה קבל אן יחרם אכלה: ודלך מן יום ערב אלפסח קודם שש
שעות: תם יקול בקלבה תבטילה ואכראגה מן מלכה: ויקול
כל חמץ שיש ברשותי שלא ראיתיו ושלא ידעתיו הרי הוא בטל והרי
הוא כעפר וכדבר שאין בו צורך כלל: וצריך לחפש אחריו בחורים
במחבואות ומוציאו מביתו ושורפו או זורהו לרוח או זורקו לים:
תם יברך בא"י אמ"ה אשר קדשנו במצותיו וצונו על ביעור חמץ:

עירובי תבשילין:

עלם אן מא יחל אן יטבך ביום אלעיד
אלא מא כאן יאכל דלך אליום פקט: אמא אן יטבך באלעיד מא יאכל פי
חול פדלך חראם: פאדא אתפק אלעיד אלה' ובעדה אלסבת או כאן
אלגמעה ואלסבת פלא יצלח אן יטבך באלעיד מא יאכל פי אלסבת:
ודלך מן אגל אלאשהאר לחתי יערף אן אלטביך ביום אלעיד חראם:
ולדלך יעמל עירובי תבשילין וישתרט פיהא אן יגוז אלטביך
לתאני אלעיד יום אלסבת: והאדא אלעירוב יכון מטבוך או משוי
או מקלוי ולא יכון אקל מן כזית ויתנאול דלך אלעירוב ויברך
בא"י אמ"ה אשר קדשנו במצותיו וצונו על מצות עירוב: ויקול
בעירוב זה יותר לנו לאפות ולבשל מיום טוב שלמחר לשבת:

ותבקא

ותבקא אלקטעה מלפופה אלא אן יסרגו לילה אלסבת" ואן צ'אעת בעדאן אבתדו באלשגל פליתמון חואיגהם ולא עליהם סכנה" וכדאך אדא אראד אנסאן אן יערב לה ולאהל אלמדינה אן אהל אלשארע פלה אן יזכה להם בדאך אלעירוב קבל אן יברך עליהא" וצפה אלזכוי אן יגאול אלעירוב אנסאן גירה או אחד אהל ביתה ויקול לה זכיתי לאנשי ה העיר או לאנשי מבוי או לאנשי המדינה בזה העירוב ובעד יאכ'דהא מנהם ויברך על מצות עירוב" בעירוב זה יותר לנו ... ולכל אנשי העיר או המדינה לאפות ולבשל וג' וצריך להכריז בבית הכנסת ויאמר כל מי שלא הניח עירובי תבשילין יסמוך על עירובי"

עירובי חצרות

מסכונין לגיר אלאהלייה כל ביתין פלא יגוז להם אן יכ'רגו אואני מן בית אלא בית אלא בעד אן יכמלו עירוב יום אלגמעה והדא יסמא עירובי חצרות ולא יכון אלא בקרץ צחיח ולו קדר דרהם" ואמא אלמכסור ולו כאן מן זבדי פלא יצלח" ולא יכון אלא מן בר או שעיר או דרה או עדס" ואמא אלכ'בז מן כ'דיית אלקטאני פלא יצלח אן יעדבו בה" וצפה אלעמל אן יגמעו מן כל בית קרץ או ואחד מן אהל אלבלד יזכה להם" ובעד יברך על מצות עירוב ויקול בעירוב זה יותר לנו להוציא ולהכניס מבית לבית ומחצר לחצר בשבת" וירפעה פי בית אלא אן תדכל לילת אלסבת ובעד אן אראדו יאכלוה פיאכלון" ואעלם אן כמא יערבו עירובי חצירות לאסבת כדאך יערבו לאלכפור" ואמא אלעיד מא יחתאג עירובי חצירות" ואן אתפק אלעיד אלהו פיחתאג יערב מן יום ארבוע עירובי חצרות"

עירובי תחומין

יגוז לאלאנסאן אן ימשי אעלם אן לא כארג אלבלד אלא קדר אלפי דראע והו יסמא תחום שבת והו מרדכן אכמי אלתורה פלה אלאחד וב' מיל כנגד מחנה ישראל ואלמיל אלפי דראע" ואן אראד אן ימשי זאיד עלא אלפי דראע לאמר צרורה או למצוה או אמר גאצב פיעמל עירוב מן יום אלגמעה פי ט' אלתחום ויברך על מצות עירוב" בעירוב זה יותר לנו להלך למחר בשבת

בשבת אלפים אמה לכל רוח" ותחסב באנה אסבת פי מוצע אלעירוב
ולה אן ימשי מן דאך אלמוצע אלפי דראע לכל גהה" והאדא אלעירוב
לא אקל מן שתי סעודות מאכול אן אדאם או משרוב והו מקדאר
פת בין לכל ואחד" וצאר משא מן כארג אלבלד אלפי דראע ומן מכאן
אלעירוב אלפי דראע" כאנת ארבעת אלפים" ולא יגוז לה אן ימשי בעד
דאך מטוה ואחדה" וכדאך יגב אן יערב עירובי תחומין לאעיד
ואחרא ואגדר יום אלכפור לא לה אן ימשי זאיד עלא אלתחום לאן
חכמה כחכם אלסבת סוא"

נוסח ברכת אירוסין

אעלם אן מן אראד **נוסח ברכת אירוסין** יתזווג אמראה
פלאבד אן יקדשהא קבל אלזואגה" וצפה אלקדוש אן יעטיהא
פרוטה פצה או מא יסוא פרוטה ויקול להא הרי את מקודשתלי
בפרוטה זו" והדא אלקדוש מצות עשה שלתורה" פלדאך יברך
קבל עמלה מתל באקי אלמצות" וסוא קדשהא הו או רסולה" לאבד
מן ברכה וזו היא" **ברכת אירוסין** ימלי כוס גפן ויקול
בא״י אמ״ה בורא פרי הגפן"
בא״י אמ״ה אשר
קדשנו במצותיו והבדילנו מן העריות ואסר לנו את הארוסות
והתיר לנו את הנשואות על ידי חופה בקדושין בא״י מקדש
ישר״אל" ואן ליס תם יין יברך ברכת אירוסין וחדהא"

תם ימלי כאסא תאניא ויקול אתתן
מקודשת לי ומאורסת לי אנא חתנא
פלבן פל ואנתי כלתא בתולתא
פלונית בת פלוני בהמלא דבכספא
הדין ובכספא הדין דיבהון תיעלין
לרשותי לדידי כדת משה וישר״אל"

ותם יקול סבי קרושיכי ויעטיהא אכוס ואפרוטה בקערה שמ
שני עידים משלים" ויקול סבי כתובתיכי ושטליכי וכל מר עם
דחאדו ליכי בגוה די בהון תיעלין לרשותי לרידי בדת משה וישר'
ואן כאנת גרושה אן אלמנה יקול ואנתי כלתא גרושתא או ארמלתא"
תם ימלי אלכוס אתאת ויברך ברכת חתנים והן שש ברכות ועל היין
שבעו ואלו הן בא יי אמה בורא פרי הגפן" בא יי אמה בורא עצי
בשמים" בא יי אמה שהכל ברא לכבודו" בא יי אמה יוצר
האדם" בא יי אמה אשר יצר את האדם בצלמו בצלם דמות
תבניתו והתקין לו ממנו בנין עדי עד בא יי יוצר האדם" שוש
תשיש ותגל עקרה בקבוץ בניה לתוכה בשמחה בא יי משמח ציון
בבניה" שמח תשמח ריעים אהובים כשמחך יצירך מקדם בגן
עדן בא יי משמח עמן ובונה ירושלם: בא יי אמה אשר
ברא ששון ושמחה חתן וכלה גילה ורנה אהבה ואחוה שלום
ורעות מהרה יי אלהינו ישמע מערי יהודה ומחוצות ירושלם
קול ששון וקול שמחה קול חתן וקול כלה קול מצהלות חופת
חתנים ממשתה ונערים מנגינתם בא יי משמח חתן וכלה"
הא מבשטא הא מצלחא מימלא די שמיא ישוי תקנא
באודחא הדא יהי הצלחא וסימנא מעליא באודחא הדא
ירבון שמחות בישראל ביום הלה יהין ששים ושמחים וטובי לב
אליהו הנביא במהרה יבוא אלינו וישמחנו ישמח חתן בכלה
וכלה תשמח בחתן יפרו וירבו גם שניהם בבנים ובבנות אב
הרחמן יצליח לחתן הזה ולכלה הזאת ויטע שלום ביניהם
ואמרו אמן" **הללויה זה ללויה** אודה יי בכל לבב
בסוד ישרים ועדה" הל' והל' גדולים מעשי יי דרושים בכל
חפציהם" הל' והל' הוד והדר פעלו וצדקתו עומדת לעד"
הל' והל' זכר עשה לנפלאותיו חנון ורחום יי" הל' והל'

טרף

טרף נתן ליר׳ איו יזכור לעולם בריתו׳ הל׳ והל׳ כח מעשיו הגיד לעמו
לתת להם נחלת גוים׳ הל׳ והל׳ מעשה ידיו אמת ומשפט נאמנים
כל פקודיו׳ הל׳ והל׳ סמוכים לעד לעולם עשויים באמת וישר׳
הל׳ והל׳ פדות שלח לעמו צוה לעולם בריתו קדוש ונורא שמו׳
הל׳ והל׳ ראשית חכמה יראת יי׳ שכל טוב לכל עושיהם תהלתו
עומדת לעד׳ הל׳ והל׳ ויאמרו כל העם אשר בשער והזקנים עדים
יתן יי׳ האשה הבאה אל ביתך כרחל וכלאה אשר בנו שתיהן את
בית ישראל ועשה חיל באפרתה וקרא שם בבית לחם׳ ויהי ביתך כבית
פרץ אשר ילדה תמר ליהודה מן הזרע אשר יתן יי׳ לך מן הנערה
הזאת׳ ויקח בעז את רות ותהי לו לאשה ויבא אליה ויתן יי׳ לה
הריון ותלד בן ותקראנה לו השכנות שם לאמר יולד בן לנעמי
ותקראן שמו עובד הוא אבי ישי אבי דוד׳ קחו נשים והולידו
בנים ובנות וקחו לבניכם נשים ואת בנותיכם תנו לאנשים ותלדנה
בנים ובנות ורבו שם ואל תמעטו׳ וברך עלי את אלקנה ואת
אשתו ואמר ישם יי׳ לך זרע מן האשה הזאת תחת השאלה
אשר שאל ליי׳ והלכו למקומו׳

ועל נשי ביתך החתן הזה יתקיים מקרא שכתוב׳ יבר
אשת חיל מי ימצא ורחוק מפנינים מכרה׳ בטח בה
לב בעלה ושלל לא יחסר׳ גמלתהו טוב ולא רע כל ימי חייה׳
דרשה צמר ופשתים ותעש בחפץ כפיה׳ היתה כאניות סוחר מ׳
ממרחק תביא לחמה׳ ותקם בעוד לילה ותתן טרף לביתה וחק
לנערותיה׳ זממה שדה ותקחהו מפרי כפיה נטעה כרם׳ חגרה
בעוז מתניה ותאמץ זרועותיה׳ טעמה כי טוב סחרה לא יכבה
בלילה נרה׳ ידיה שלחה בכישור וכפיה תמכו פלך׳ כפה פרשה
לעני וידיה שלחה לאביון׳ לא תירא לביתה משלג כי כל ביתה
לבוש שנים׳ מרבדים עשתה לה שש וארגמן לבושה׳ נודע
בשערים בעלה בשבתו עם זקני ארץ׳ סדין עשתה ותמכור

וחגור

והגוף נתכה לכנעני" עוז והדר לבושה ותשחק ליום אחרון" פיה פתחה [illegible]
בחכמה ותורת חסד על לשונה" צופיה הליכות ביתה ולחם עצלות לא
תאכל" קמו בניה ויאשרוה בעלה ויהללה" רבות בנות עשו חיל ואת
עלית על כלנה" שקר החן והבל היופי אשה יראת יי היא תתהלל [illegible]
תנו לה מפרי ידיה ויהללוה בשערים מעשיה" שתה מים מבורך
ונוזלים מתוך באריך" יפוצו מעינותיך חוצה ברחובות פלגי מים"
יהיו לך לבדיך ואין לזרים אתך" יהי מקורך ברוך ושמח מאשת
נעוריך" אילת אהבים ויעלת חן דדיה ירווך בכל עת באהבתה תשגה
תמיד" אשתך כגפן פוריה בירכתי ביתיך בניך כשתילי זיתים
סביב לשלחניך" ואמרתם כה לחי ואתה שלום וביתך שלום וכל אשר
לך שלום" ברכות תירש לא תכלם ולא תבוש" והלל ליי"
ויסקי אכלה אכוס"

תם יברך לאחתן באכאס אראבע

ויקול **ונעליך** החתן הזה יתקיים
מקרא שכתוב דוד בעזך ישמח מלך ובישועתך מה יגל
מאד" תאות לבו נתתלו וארשת שפתיו בל מנעת סלה" כי
תקדמנו ברכות טוב תשית לראשו עטרת פז" חיים שאל ממך
נתתלו ארך ימים עולם ועד" גדול כבודו בישועתך הוד והדר
תשוה עליו כי תשיתהו ברכות לעד תחדהו בשמחה את פניך"
כי המלך בוטח ביי ובחסד עליון בל ימוט" תמצא ידך לכל
איביך ימינך תמצא שונאיך" יפיפית מבני אדם הוצק חן
בשפתותיך על כן ברכך אלהים לעולם" חגור חרבך על ירך גבור
הודך והדרך" והדרך צלח רכב על דבר אמת וענוה צדק
ותורך נוראות ימינך" חציך שנונים עמים תחתיך יפלו בלב
אויבי המלך" כסאך אלהים עולם ועד שבט מישור שבט מלכותך"
אהבת צדק ותשנא רשע על כן משחך אלהים אלהיך שמן ששון
מחבריך" מור ואהלות קציעות כל בגדותיך מן היכלי שן מני
שמחוך" בנות מלכים ביקרותיך נצבה שגל לימינך בכתם אופיר"
שמעי בת וראי והטי אזנך ושכחי עמך ובית אביך" ויתאו
המלך

המלך יפיך כי הוא אדניך והשתחוי לו·· ובת צור במנחה פניך יחלו
עשירי עם·· כל כבודה בת מלך פנימה ממשבצות זהב לבושה
לרקמות תובל למלך בתולות אחריה רעותיה מובאות לך··
תובלנה בשמחות וגיל תבואינה בהיכל מלך·· תחת אבותיך יהיו
בניך תשיתמו לשרים בכל הארץ·· מצא אשה מצא טוב ויפק
רצון מיי·· בית והון נחלת אבות ומיי אשה משכלת·· תפארת
בחורים כחם והדר זקנים שיבה·· כי בי ירבו ימיך ויוסיפו לך
שנות חיים·· אל יתן למוט רגליך אל ינום שומריך·· הנה לא ינום
ולא יישן שומר ישראל·· ייי שומריך ייי צלך על יד ימיניך··
יומם השמש לא יככה וירח בלילה·· ייי ישמרך מכל רע ישמור
את נפשיך·· ייי ישמר צאתך ובואך מעתה ועד עולם·· יברכך
ייי וישמריך·· יאר ייי פניו אליך ויחנך·· ישא ייי פניו אליך
וישם לך שלום·· יברכך ייי מציון עשה שמים וארץ·· יברכך
ייי מציון וראה בטוב ירושלם כל ימי חייך·· וראה בנים לבניך
שלום על ישראל·· עם כלל הברכות האמורות בתורה במקרא
במשנה בחיבור ובהלכות ובהגדות ובכל זקני חבורתה
יתקיימון בך ובזרעך ובזרע זרעך מעתה ועד עולם·· כן
תהי רעוא מן שמיא וכל המסובין כאן וכל ישראל בכלל
ברכה זו ואמרו אמן·· תם יקום אתך ויקול ברכתם
אותי אלהים יברך אתכם·· שמחתם אותי אלהים ישמח
אתכם·· ובעד זאך יכעלפו לסעודת חופה ושלום על
תושלבע ישראל·· שושרש
בריך רחמנא דסייעינן בהדין הוא ברחמתי יסייעינן
עלמא דמשתאר בהושל
ברוך נותן ליעף כח ולאין אונים עצמה ירבה··

תקון ליל שבועות וה"ר
הושענא רבה

תפלת חג השבועות

למנצח לדוד מזמור שיר: יקום אלהים
יפוצו אויביו וינוסו משנאיו מפניו: כהנדף עשן תנדף
כהמס דונג מפני אש יאבדו רשעים מפני אלהים:
וצדיקים ישמחו יעלצו לפני אלהים וישישו בשמחה: שירו
לאלהים זמרו שמו סלו לרכב בערבות ביה שמו ועלזו
לפניו: אבי יתומים ודין אלמנות אלהים במעון קדשו:
אלהים בצאתך לפני עמך בצעדך בישימון סלה: ארץ
רעשה אף שמים נטפו מפני אלהים זה סיני מפני אלהים
אלהי ישראל: גשם נדבות תניף אלהים נחלתך ונלאה
אתה כוננתה: חיתך ישבו בה תכין בטובתך לעני אלהים:
יי' יתן אמר המבשרות צבא רב: מלכי צבאות ידדון ידדון
ונות בית תחלק שלל: אם תשכבון בין שפתים כנפי יונה נחפה
בכסף ואברותיה בירקרק חרוץ: בפרש שדי מלכים בה תשלג
בצלמון: הר אלהים הר בשן הר גבננים הר בשן: למה תרצדון
גבננים ההר חמד אלהים לשבתו אף יי' ישכן לנצח: רכב אלהים
רבתים אלפי שנאן אדני בם סיני בקדש: עלית למרום שבית
שבי לקחת מתנות באדם ואף סוררים לשכן יה אלהים: ברוך
אדני יום יום יעמס לנו האל ישועתנו סלה: האל לנו אל למושעות
וליהוה אדני למות תוצאות: אך אלהים ימחץ ראש איביו קדקד
שער מתהלך באשמיו: אמר אדני מבשן אשיב אשיב ממצלות
ים: למען תמחץ רגלך בדם לשון כלביך מאויבים מנהו: ראו
הליכותיך אלהים הליכות אלי מלכי בקדש: קדמו שרים אחר נגנים
בתוך עלמות תופפות: במקהלות ברכו אלהים אדני ממקור ישראל:
שם בנימין צעיר רדם שרי יהודה רגמתם שרי זבולון שרי נפתלי:
צוה אלהיך עזך עוזה אלהים זו פעלת לנו: מהיכלך על ירושלם
לך יובילו מלכים שי: גער חית קנה עדת אבירים בעגלי עמים מ'
מתרפס ברצי כסף בזר עמים קרבות יחפצו: יאתיו חשמנים מני
מצרים כוש תריץ ידיו לאלהים: ממלכות הארץ שירו לאלהים
זמרו אדני סלה: לרכב בשמי שמי קדם הן יתן בקולו קול עז:
תנו עז לאלהים על ישראל גאותו ועזו בשחקים: נורא אלהים
ממקדשיך אל ישראל הוא נתן עז ותעצמות לעם ברוך אלהים:

[illegible] מנהג וחיוב
לעמוד בליל שבועות
ובליל הושענא רבה כל
הלילה תמיד לא יחשו קוראין
תורה נביאים וכתובים [illegible]
שבע"פ וכספרי קבלה וכ[illegible]
בספר הזוהר בפרשת בראשית
ובפרשת אמור כל אחד [illegible]
כפי כחו ויכלתו אשרי לה[illegible]
ואשרי חלקם בעלמא דין
ובעלמא דאתי מי שמקיים [illegible]
כלפי האי מילה [illegible] לזכות
הרבים באתי להעירות על ספר
הסדר הנהוג בכל גלילות [illegible]
הקדושה ע"פ הרב הגדול
כמהר"ר יצחק לוריא [illegible]
חשל[illegible] בספר [illegible]
לוחות הברית [illegible]
בזוהר פרשת אמור [illegible]
חסידי [illegible] לא הוו [illegible]
[illegible] ליליא והוו לעאי [illegible]
ואמרו כיתי לאחסנא [illegible]
קדישא לן ולבנן [illegible]
ההוא ליליא [illegible]
מתעטרת עלייהו [illegible]
לאזדווגא [illegible]
ותלוי [illegible] מזדווג [illegible]
[illegible] עלייהו [illegible]
בלאי כוך חזי [illegible]
[illegible]
שלא לישן כלל בליל [illegible]
שלשבועות [illegible]
למקום עליונו [illegible]
מי שהאיר [illegible]
בינה [illegible] ישכיל את [illegible]
וכן איתא [illegible]
בראשית [illegible]
באוריתא דכולהו [illegible]
ללמוד תורה נביאים וכתובים
ובדרשות [illegible]
ולאו כולי עלמא [illegible] ללמוד
[illegible] באוריתא [illegible]
[illegible]
[illegible]

ואומרין אשרי האיש: הללויה הללו אל בקדשו:
ועומד ש״ץ ומסדיר התפלה ואומר ברוך מגן אברהם:
ברוך מחיה המתים: ברוך הא׳ הקדוש: אתה בחרתנו:
א׳ עלינו קראת: ויקול ותתן לנו יי׳ א׳ באהבה
מועדים לשמחה חגים וזמנים לששון את יום טוב מקרא
קדש הזה את יום חג השבועות הזה זמן מתן תורתינו ב
באהבה זכר ליציאת מצרים: ואומר יעלה ויבא:
והשיאנו: קדשינו: א׳ מקדש ישרא׳ והזמנים: ומברך
מעריב ערבים עד סופו ועומדין ומתפללין כמו שהסדיר
וכשגומרין אומרין קדיש ובתרא: והולכין לבתיהן
ונותנין כוס שלברכה ומקדשין קדוש היום כמו שבארנו
בפסח: ושהחינו:

תפלת שחרית:

קורין הברכות והזמירות והיוצר: עד גא׳ ישרא׳
ומתפללין כתפלת ערבית וחוזר ש״ץ ומתפלל בקול רם
ואומר קדושה וברכת כהנים וכשגומר להתפלל מברך
על ההלל וגומרו בנעימה ומברך אחרין יהללוך: ואומר
קדיש: והחזן מוציא ספר תורה קורין בו חמשה גברי
בחדש השלישי ובספר שני וביום הבכורים: ומפטירין
ויהי בשלשים שנה: ומתפללין

תפלת מוסף

מגן ומחיה והא׳ הקדוש: אתה בחרתנו: ומפני חטאינו:
ויקול את מוספי יום טוב מקרא קדש הזה יום חג השבועות
הזה: מלך רחמן: והשיאנו: קדשינו: רצה ומודים
וברכה ושים שלום: וחוזר ש״ץ ומתפלל בקול רם וכשאומר
אומר קדיש ובתרא ונפטרין:

תפלת מנחה

אומרין דוד הושיעה
תהלה לדוד וסדר היום ומזמור אותו היום: אין קדוש
כיי׳

לו חיים מלמעלה וזהו סוד כתר
תורה מי שלומד כל הלילה תורה
כסדר הנזכר עד אור הבקר ינצל
מכרת שכן אותיות כתר כרת
וזה הוא מפרשת בראשית
ג׳ פסוקים מתחלת המעשה וג׳
פסוקים בסוף הפרשה וכן פרשת
נח עד לך לך וכל הפרשיות
עד פרשת יתרו וסודו בששה
פסוקים או כנגד תורה שבכתב
המרומז בו׳ שלשם הוי״ה
בתפארת ישרא׳ וזהו סוד נעוץ
תחלתו בסופו וסופו בתחלתו
ואחר כך מפרשת יתרו ג׳ פסוקים
מתחלת הפרשה ואח״כ מבחודש
השלישי עד סוף הפרשה
ומפרשת משפטים ג׳ פסוקים
בתחלה ואח״כ ואל משה אמר וגו׳
עד סוף הפרשה ואח״כ מויאמר ה׳
אל משה כתב לך עד סוף הפרשה
ואח״כ מפרשת ויקהל עד פרשת
ואתחנן כסדר ג׳ פסוקים בתחלת
הפרשה וג׳ פסוקים בסוף הפרשה
והפרשת ואתחנן ג׳ פסוקים בתחלתה
ואח״כ מן ויקרא א׳ משה עד וכתבתם
על מזוזות ביתך ובשעריך וג׳
פסוקים בסוף הפרשה ופרשת עקב
וראה ג׳ פסוקים כסדר ובפרשת ראה
משבעה שבועות תספר לך עד סוף
הפרשה וכזה עד סוף התורה
כסדר הנזכר ואח״כ נביאים ד׳
ראשונים ואחרונים ותרי עשר
מכל ספר וספר ג׳ פסוקים תחלה
וסוף חוץ מספר יחזק׳ מתחלת
הספר עד סוף ההפטרה ודוית
כולו וספר כתובים מתהלים
עד דברי הימים מכל ספר ג׳
פסוקים תחלה וסוף ואיכה
יאמר בלחש מפני שהוא יום טוב
ואח״כ מתחילין ששה סדרי
משנה וסימן זמן נקט מכל
מסכתא אחת תחלה וסוף ואח״כ
בספרי קבלה ובפרט בספר הזוהר
פרשת אמור ומצות עשה ומצות
לא תעשה מהרמב״ם ז״ל
אמר הטופים בלאתי וכן היו
נוהגים שם גבי סדר
שלהם מהר״ר משה קורדוירא
ז״ל שהוא מבראשית עד ויפלו
ואח״כ כל השירה אז ישיר משה
ופרשת המן כולה ועשרת הדברות
ואשירות ואחרונות וכל מה
שקורין בעזרה בב׳ ימי החג
ושתי ההפטרות ואח״כ מזמור
ויהי אחים ואח״כ שיר
השירים

דשליט על מלכייא ומלכותא דילך היא: אנא עבדא דקודשא בריך הוא דסגידנא קמיה לא על אינש רחיצנא ולא על בר אלהין סמיכנא אלא באלהא דשמיא דהוא אלהא קשוט ומסגי למעבד טבון וקשוט: ביה אנא רחיץ ולשמיה קדישא יקירא אנא אימר תשבחן: יהא רעוא קדמך דתשלים לי משאלין דלבי ולבא דכל עמך בית ישראל לטב ולחיין אריכין ולשלם: תם יקול הכל תנו עז אלהים ותנו כבוד לתורה: והם עונין תורת יי׳ תמימה משיבת נפש: יי׳ עז לעמו יתן יי׳ יברך את עמו בשלום:

וקורין שבעה גברי סימן כלמ״י בק״ש

מתחיל מברך ראשון ואומר:

כי שם יי׳ אקרא הבו גדל לאלהינו: והקהל עונין גדול יי׳ ומהולל מאד ולגדלתו אין חקר: ברכו את יי׳ המבורך: ועונין ברוך יי׳ המבורך לעולם ועד: בא״י אלהינו מלך העולם אשר בחר בנו מכל העמים ונתן לנו את תורתו בא״י נותן התורה: ובעד אן יכמל יברך בא״י מלך העולם אשר נתן לנו תורת אמת וחיי עולם נטע בתוכנו בא״י נותן התורה: ובאקי אמברכים כדך עלא האדה אצפה אלא אן יכמלו ז׳ מברכים: ויעוד אמפטיר ג׳ פסוקים: תם ילף אספר ויקול קדיש. ואלי יברך ברכת ההפטרה יקול

ברוך

אתה יי׳ אלהינו מלך העולם אשר בחר בנביאים טובים ורצה בדבריהם הנאמרים באמת: ברוך אתה יי׳ הבוחר בתורה במשה עבדו ובישראל עמו ובנביאי האמת והצדק:

ובעד אן יכמל אהפטרה יברך:

ברוך

אתה יי׳ אלהינו מלך העולם צור כל העולמים הצדיק בכל הדורות הא״ל הנאמן האומר ועושה המדבר ומקיים שכל דבריו אמת וצדק: נאמן אתה הוא יי׳ אלהינו ונאמנים דבריך ודבר אחד מדבריך אחור לא ישוב ריקם כי א״ל מלך רחמן ונאמן אתה בא״י הא״ל הנאמן בכל דבריו:

רחם

על ציון כי היא בית חיינו ולעגומת נפש תנקום נקום במהרה בימינו ותבנה מהרה בא״י משמח ציון בבניה:

שמחנו

יי׳ אלהינו באליהו הנביא עבדך ובמלכות בן דוד משיחך במהרה יבא ויגל לבנו על כסאו לא ישב זר ולא ינחלו עוד אחרים את כבודו כי בשם קדשך

הכרזה

בשבת שלפני ראש חדש מכריז החזן אחר ברכת ההפטרה ואומר

יהי רצון מלפני אלהי השמים לכונן את בית חיינו ולהשיב שכינתו לתוכו במהרה בימינו ואמרו אמן: יהי רצון מלפני אלהי השמים לרחם על פליטתינו ולעצור המגפה והמשחית והחרב והרעב והשבי והבזה מעלינו ומעל כל עמו ישראל ואמרו אמן: יהי רצון מלפני אלהי השמים לקיים לנו את כל חכמי ישראל הם ובניהם ותלמידיהם בכל מקומות מושבותיהם ואמרו אמן: יהי רצון מלפני אלהי השמים שנשמע ונתבשר בשורות טובות בשורות ישועות ונחמות מארבע כנפות הארץ ואמרו אמן:

מי שעשה נסים לאבותינו וממצרים גאלם הוא יגאל אותנו וישיב בנים לגבולם בסימן טוב יהא לנו ראש חדש פלוני ביום פלוני יחדשהו הקב״ה עלינו ועל עמו ישראל בכל מקום שהם לטובה לברכה לששון ולשמחה לישועה ולנחמה לפרנסה ולכלכלה לשמועות טובות ולגשמים בעתם לרפואה שלימה ולגאולה קרובה ואמרו אמן:

שו״ע סי׳ קנ״ג [illegible]

אין אדם יכול לאסור חלקו מבית הכנסת ולא מהדברים ואם אסר אינו כלום: וכן מי שהשאיל ביתו לבית הכנסת ויש לו מריבה עם אחד מהקהל אינו יכול לאסרו אלא יאסרוה לכל הקהל כאחד: וכן מי שהיה בביתו בית הכנסת ימים רבים אין הצבור רשאים לשנותו לבית אחר:

קדשך ונשבעת לו שלא יכבה נרו לעולם ועד ברוך אתה יי מגן דוד:

על התורה ועל העבודה ועל הנביאים ועל יום השבת הזה שנתת לנו לקדושה ולמנוחה לכבוד ולתפארת: על הכל יי אלהינו אנו מודים לך ומברכין אותך יתברך שמך בפה כל חי תמיד לעולם ועד ברוך אתה יי מקדש השבת: אמן:

הנותן תשועה למלכים וממשלה לנסיכים ומלכותו מלכות כל עולמים הפוצה את דוד עבדו מחרב רעה: הנותן בים דרך ובמים עזים נתיבה: הוא יברך וישמור ויעזור וינצור וירומם ויגדל וינשא למעלה למעלה לאדונינו המלך מלך מלכי המלכים ברחמיו ישמרהו ויחייהו: ומכל צרה ונזק יצילהו: מלך מלכי המלכים ברחמיו ירום ויגביה כוכב מערכתו: ויאריך ימים על ממלכתו: מלך מלכי המלכים יתן בלב מלך בשר ודם ובלב כל יועציו ושריו רחמנות לעשות טובה עמנו ועם כל ישראל אחינו: בימיו ובימינו תושע יהודה וישראל ישכון לבטח: ובא לציון גואל וכן יהי רצון ונאמר אמן:

מי שברך אבותינו אברהם יצחק ויעקב משה ואהרן ודוד ושלמה וכל הקהלות הקדושות והטהורות: הוא יברך את כל הקהל הקדוש הזה גדולים וקטנים הם ובניהם ונשיהם ותלמידיהם: מלכא דעלמא הוא יברך יתכון וישמע בקל צלותכון: ותתפרקון ותשתזבון מכל צרה ועקתא: ויהי מימרא דיי בסעדכם: ויגן בעדכם: ויפרוש סכת שלום עליכם: ויכלה צריכם: ויטע ביניכם אהבה ואחוה שלום ורעות: ויסלק שנאת חנם מביניכם: וישבור עול האויב מעל צואריכם: ויקיים בכם מקרא שכתוב יי אלהי אבותיכם יוסף עליכם ככם אלף פעמים ויברך אתכם כאשר דבר לכם: וכן יהי רצון ונאמר אמן:

ברוך יי אשר נתן מנוחה לעמו ישראל ככל אשר דבר לא נפל דבר אחד מכל דברו הטוב אשר דבר ביד משה עבדו: יהי יי אלהינו עמנו כאשר היה עם אבותינו אל יעזבנו ואל יטשנו: להטות לבבינו אליו ללכת

השכבה

מה רב טובך אשר צפנת ליראיך פעלת לחוסים בך נגד בני אדם: מה יקר חסדך [illegible] ובני אדם

בכל דרכיו ולשמר חקיו ומשפטיו אשר צוה את אבותינו:
ויהיו דברי אלה אשר התחננתי לפני יי קרבים אל יי אלהינו
יומם ולילה לעשות משפט עבדו ומשפט עמו ישראל דבר יום
ביומו: למען דעת כל עמי הארץ כי יי הוא האלהים אין עוד:
לא ימוש ספר התורה הזה מפיך והגית בו יומם ולילה למען תשמר
לעשות ככל הכתוב בו כי אז תצליח את דרכיך ואז תשכיל:
הלא צויתיך חזק ואמץ אל תערץ ואל תחת כי עמך יי אלהיך
בכל אשר תלך: ימלך יי לעולם אלהיך ציון לדור ודור הללויה:

וכונפלו ואומר מזמור לדוד הבו ליי בני אלים וג׳ ואחכ
אומר: שאו שערים ראשיכם והנשאו פתחי עולם ויבא
מלך הכבוד: מי זה מלך הכבוד יי עזוז וגבור יי גבור מלחמה: שאו
שערים ראשיכם ושאו פתחי עולם ויבא מלך הכבוד: מי הוא
זה מלך הכבוד יי צבאות הוא מלך הכבוד סלה: וידעת כי
יי אלהיך הוא האלהים האל הנאמן שמר הברית והחסד
לאהביו ולשמרי מצותיו לאלף דור: כי אל רחום יי אלהיך לא
ירפך ולא ישחיתך ולא ישכח את ברית אבותיך אשר נשבע
להם: כי כה אמר יי רנו ליעקב שמחה וצהלו בראש הגוים
השמיעו הללו ואמרו הושע יי את עמך את שארית ישראל:

תם ירד אספר אמוצער ויקול

יהללו את שם יי כי נשגב שמו לבדו הודו על ארץ ושמים
וירם קרן לעמו תהלה לכל חסידיו לבני ישראל עם קרובו ה
הללויה: יי הוא האלהים יי הוא האלהים בשמים ממעל
ועל הארץ מתחת אין עוד: שובה למעונך ושכון בבית
מאויך כי כל חי וכל לשון יתנו הוד והדר למלכותך: ובנחה
יאמר שובה יי רבבות אלפי ישראל: תם יקול קדיש ויצלון
השיבנו יי אליך ונשובה חדש ימינו כקדם:

תפלת מוסף

בלחש מגן ומחיה והאל הקדוש והאמצעית

משה צוית על הר סיני מצות שבת זכור ושמור ובו צויתנו
יי אלהינו להקריב לך קרבן מוסף כראוי: יהי רצון מלפניך
יי

בעל כנפיך יחסיון:
ירויון מדשן ביתך
ונחל עדניך תשקם:
והחכמה מאין תמצא
ואי זה מקום בינה:
אשרי אדם מצא חכמה
ואדם יפיק תבונה: טוב
שם משמן טוב ויום
המות מיום הולדו: סוף
דבר הכל נשמע את
האלהים ירא ואת מצותיו
שמור כי זה כל האדם:

מנוחה

נכונה בישיבה עליונה
תחת כנפי השכינה
במעלת קדושים וטהורים
כזוהר הרקיע מאירים
ומזהירים וחלוץ עצמים
וכפרת אשמים
והרחקת פשע והגשת
ישע וחמלה וחנינה
מלפני שוכן מעונה
וחולקא טבא לחיי העולם
הבא שם תהא מנת
ומחיצת נפש השם
הטוב כבוד רבי פלוני
דאתפטר מן עלמא הדין
ברעות אלהא מרי שמיא
וארעא מלך מלכי
המלכים ברחמיו ירחם
עליו ויחוס ויחמול עליו:
מלך מלכי המלכים
יסתירהו בסתר אהלו
לחזות בנועם יי
לבקר בהיכלו: לקץ הימין יעמידהו ומנחל עדניו ישקהו ויצרור בצרור החיים
נשמתו וישים כבוד מנוחתו יי הוא נחלתו וילוה אליו השלום ועל משכבו יהיה
שלום כדכתיב יבוא שלום ינוחו על משכבותיו הולך נכחו הוא וכל שוכבי עמו ישראל בכלל
הרחמים והסליחות וכן יהי רצון ואמרו אמן:

יי אלהינו שתעלינו לארצינו ותטעינו בגבולינו ושם נעשה
לפניך את קרבנות חובותינו תמידין כסדרן ומוספין כהלכתן
ואת מוספי יום המנוח הזה נעשה ונקריב לפניך באהבה כמצות
רצונך כמו שכתבת עלינו בתורתך על ידי משה עבדך: לא
נתתו אלהינו לגויי הארצות ולא הנחלתו מלכינו לעובדי
פסילים גם במנוחתו לא ישכנו ערלים לבית ישראל עמך
נתתו לזרע ישורון אשר בם בחרת חמדת ימים אותו קראת:
ש וש אב רצה נא במנוחתינו וג' בא' מקדש השבת"
רצה ומודים ושים שלום" תם יתקדם שליח צבור
יתני אצלאה בקול רם בשיאתה אקדושה וברכת כהנים
יתגדל" עושה שלום" ועלינו לשבח" ויושבין מעט והולכין
לבתיהן לקדש ולסעוד כמו שכתבנו למעלה"

תפלת מנחה

סי' פד

למנצח על הגתית לבני קרח מזמור: מה
ידידות משכנותיך יי צבאות: נכספה וגם
כלתה נפשי לחצרות יי לבי ובשרי ירננו אל אל חי: גם צפור
מצאה בית ודרור קן לה אשר שתה אפרחיה את מזבחותיך יי
צבאות מלכי ואלהי: אשרי יושבי ביתך עוד יהללוך סלה:
אשרי אדם עוז לו בך מסלות בלבבם: עברי בעמק הבכא
מעין ישיתוהו גם ברכות יעטה מורה: ילכו מחיל אל חיל יראה
אל אלהים בציון: יי אלהים צבאות שמעה תפלתי האזינה
אלהי יעקב סלה: מגננו ראה אלהים והבט פני משיחך: כי
טוב יום בחצריך מאלף בחרתי הסתופף בבית אלהי מדור
באהלי רשע: כי שמש ומגן יי אלהים חן וכבוד יתן יי לא
ימנע טוב להולכים בתמים: יי צבאות אשרי אדם בוטח בך:

ואומרים יי הושיעה תהלה לדוד ובא לציון ו מזמור שיר
ליום השבת" אין קדוש כיי" ואומרים קדיש תם יכרגו אספר
יקרו פיה ג' מנפאר עשרה פסוקים מן אול פרשת שבתהבאה:
ובעד ירד אספר אלא מוציעה ויהול קדיש ויקומו יצלו מגן ואחיה
וגאל הקדוש ואמצעית דו היא

אתה אחד ושמך אחד ומי כעמך ישראל גוי אחד בארץ
עטרת תהלה ותפארת ישועה לעמך נתתה אבותם
יגל

יגל יצחק ירנן יעקב ובניו ינוחו בו מנוחה שלימה שאתה
רוצה בה יכירו בניך וידעו כי מאתך היא מנוחתם הנח לכן
אבינו ואלהי אבותינו רצה במנוחתנו קדשנו וכו׳ ואלהי אבות
רצה נא במנוחתנו וכו׳ רצה ומודים ושים שלום אלהים קדם
שלא יתני אצלאה בציארה אקדושה ויתעד בקבת כהנים
ויקול קדיש ובעד יקול

צדקתך

כהררי אל משפטיך תהום רבה
אדם ובהמה תושיע יי׳ וצדקתך
אלהים עד מרום אשר עשית גדולות מי כמוך: צדקתך צדק
עולם ותורתך אמת״ **נהגו** כל ישראל לומר פרק
בכל שבת

מסכת אבות

משה קבל תורה מסיני ומסרה ליהושע ויהושע לזקנים
וזקנים לנביאים ונביאים מסרוה לאנשי כנסת הגדולה
והם אמרו שלשה דברים היו מתונים בדין והעמידו
תלמידים הרבה ועשו סיג לתורה: שמעון הצדיק
הוא היה משיירי אנשי כנסת הגדולה הוא היה אומר על
שלשה דברים העולם עומד על התורה ועל העבודה ועל גמילות
חסדים״ אנטיגנוס איש סוכו קבל משמעון הצדיק הוא
היה אומר אל תהיו כעבדים המשמשין על מנת לקבל פרס אלא היו
אל היו כעבדים המשמשין את הרב על מנת שלא לקבל פרס
ויהי מורא שמים עליכם״ יוסי בן יועזר איש צרידה ויוסף
בן יוחנן איש ירושלם קבלו מהם״ יוסי בן יועזר איש צרידה
אומר יהי ביתך בית ועד לחכמים והוי מתאבק בעפר רגליהם
ושותה בצמא את דבריהם״ ויוסף בן יוחנן איש ירושלם אומר
יהי ביתך פתוח לרווחה ויהיו עניים בני ביתך ולמד את כל בני
ביתך ענוה ואל תרבה שיחה עם האשה באשתו אמרו קל וחומר
באשת חבירו מכאן אמרו חכמים כל המרבה שיחה עם האשה
גורם רעה לעצמו ובוטל מדברי תורה וסופו יירש גיהנם״
יהודה בן פרחיה ונתאי הארבילי קבלו מהם״ יהודה בן פרחיה
אומר עשה לך רב וקנה לך חבר והוי דן את כל האדם לכף זכות״
ונתאי הארבילי אומר הרחק משכן רע ואל תתחבר לרשע ואל תתיאש
מן הפורענות״ יהודה בן טבאי ושמעון בן שטח קבלו מהם״
יהודה בן טבאי אומר אל תעש עצמך כעורכי הדיינים וכשיהיו
בעלי

תפלת מוצאי שבת

כתפלת החול
מתפללין יח ברכות ומבדילין
בברכת אתה חונן וזו היא״
אתה חונן לאדם דעת ומלמד
ומלמד לאנוש בינה ואתה
הבדלת בין קדש לחול ובין
אור לחושך ובין ישראל לגויים
ובין יום השביעי לששת ימי
המעשה כשם שהבדלת בין
קדש לחול כך פדינו והצילנו
מכל מיני משחית ומכל מיני
פורעניות המתרגשות
לבוא לעולם ושמרינו מן
הכל וחננו מאתך דעה
ובינה והשכל בא״י חונן
הדעת״ ויתם על אל בילה
ואחר שמשלימין להתפלל יח
עומר ש״ץ ואומר סדר היום
מתחיל ואתה קדוש יושב תהלות
ישראל״ עד צורי וגואלי״
וקודם סדר היום
אומרין

ויהי נועם

יי׳ אלהינו עלינו ומעשה ידינו
כוננה עלינו ומעשה ידינו
כוננהו״ ישב בסתר עליון בצל
שדי יתלונן״ אומר ליי׳ מחסי
ומצודתי אלהי אבטח בו׳ כי הוא
יצילך מפח יקוש מדבר הוות״
באברתו יסך לך ותחת כנפיו
תחסה צנה וסחרה אמתו״ לא
תירא מפחד לילה מחץ יעוף
יומם מדבר באופל יהלך מקטב
ישוד צהרים״ יפל מצדך אלף
ורבבה מימינך אליך לא יגש״
רק בעיניך תביט ושלומת
רשעים תראה״ כי אתה יי׳ מחסי
עליון שמת מעונך״ לא תאנה
אליך רעה ונגע לא יקרב באהליך״
כי מלאכיו יצוה לך לשמרך בכל
דרכיך״

בעלי הדין עומדין לפניך יהיו בעיניך כרשעים שלא קבלו עליהן
את הדין וכשנפטרין מלפניך יהיו בעיניך כזכאים שקבלו עליהן
את הדין" ושמעון בן שטח אומר הוי מרבה לחקור את העדים
והוי זהיר בדבריך שמא מתוכן ילמדו לשקר" שמעיה
ואבטליון קבלו מהם שמעיה אומר אהוב את המלאכה ושנא
את הרבנות ואל תתודע לרשות" ואבטליון אומר חכמים הזהרו
בדבריכם שמא תחובו חובת גלות ותגלו למקום המים הרעים
וישתו התלמידים הבאים אחריכם וימותו ונמצא שם שמים
מתחלל" הלל ושמאי קבלו מהם הלל אומר הוי כתלמידיו
שלאהרן אוהב שלום ורודף שלום אוהב את הבריות ומקרבן
לתורה" הוא היה אומר נגד שמא אבד שמא דלא מוסיף
יסוף ודלא ילף קטלא חייב ודישתמש בתגא חלף" הוא היה אומ'
אם אין אני לי מי לי וכשאני לעצמי מה אני ואם לא עכשיו
אימתי" ושמאי אומר עשה תורתך קבע אמור מעט ועשה
הרבה והוי מקביל את כל האדם בסבר פנים יפות" רבן [redacted]
גמליאל אומר עשה לך רב והסתלק מן הספק ואל תרבה לעשר
אומדות" שמעון בנו אומר כל ימי גדלתי בין החכמים
ולא מצאתי לגוף טוב אלא שתיקה ולא המדרש הוא העיקר
אלא המעשה וכל המרבה דברים מביא חטא" רבן שמעון
בן גמליאל אומר על שלשה דברים העולם קיים על הדין ועל
האמת ועל השלום שנ' אמת ומשפט שלום שפטו בשעריכם:

דרכיך" על כפים ישאונך פן
תגף באבן רגליך" על שחל
ופתן תדרך תרמס כפיר ותנין"
כי בי חשק ואפלטהו אשגבהו
כי ידע שמי" יקראני ואענהו
עמו אנכי בצרה אחלצהו
ואכבדהו" ארך ימים אשביעהו
ואראהו בישועתי" וכופל
הפסוק האחרון ואומר סדר
היום ואחר כך מבדיל" עכ'

פרק שני

רבי אומר איזו היא דרך ישרה שיבור לו האדם
כל שהיא תפארת לעושה ותפארת לו מן האדם
והוי זהיר במצוה קלה כבמצוה חמורה שאין אתה יודע מתן
שכרן שלמצות והוי מחשב הפסד מצוה כנגד שכרה ושכר
עבירה כנגד הפסידה" והסתכל בשלשה דברים ואין אתה
בא לידי עבירה דע מה למעלה ממך עין רואה ואוזן
שומעת וכל מעשיך בספר נכתבים" רבן גמליאל בנו של
שלרבי יהודה הנשיא אומר יפה תלמוד תורה עם דרך ארץ
שיגיעת שניהן משכחת עון" וכל תורה שאין עמה מלאכה
סופה

סופה בטילה וגוררת עון: וכל העמלים עם הצבור יהיו
עמילים עמם לשם שמים שזכות אבותם מסייעתם
וצדקתם עומדת לעד ואתם מעלה אני עליכם שכר כאלו
עשיתם: הוו זהירים ברשות שאין מקבלין לו לאדם אלא לצורך
עצמן נראין כאוהבין בשעת הנאתן ואין עומדין לאדם בשעת
דחקו: הוא היה אומר עשה רצונו כרצונך כדי שיעשה רצונך
כרצונו בטל רצונך מפני רצונו כדי שיבטל רצון אחרים מפני רצונך:
הלל אומר אל תפרוש מן הצבור ואל תאמן בעצמך עד יום מותך ואל
תדון את חבירך עד שתגיע למקומו ואל תאמר דבר שאי אפשר לו
לשמוע שסופו להשמע ואל תאמר לכשאפנה אשנה שמא לא תפנה:
הוא היה אומר אין בור ירא חטא ולא עם הארץ חסיד ולא הבישן למד
ולא הקפדן מלמד ולא כל המרבה בסחורה מחכים ובמקום שאין אנשים
השתדל להיות איש: אף הוא ראה גלגולת אחת צפה על פני המים
ואמר לה על דאטיפת אטפוך וסוף מטיפיך יטופון: הוא היה אומר
מרבה בשר מרבה רמה: מרבה נכסים מרבה דאגה: מרבה עבדים
מרבה גזל: מרבה שפחות מרבה זמה: מרבה נשים מרבה כשפים:
מרבה ישיבה מרבה חכמה מרבה עיצה מרבה תבונה: מרבה תורה
מרבה חיים: מרבה צדקה מרבה שלום: קנה שם טוב קנה לעצמו:
קנה דברי תורה קנה חיי העולם הבא: רבן יוחנן בן זכאי קבל
מהלל ומשמאי הוא היה אומר אם עשית תורה אל תחזק טובה לעצמך
כי לכך נוצרת: חמשה תלמידים היו לו לרבן יוחנן בן זכאי ואלו הן
רבי אליעזר בן הורקנוס ורבי יהושע בן חנניה: ורבי יוסי הכהן
ורבי שמעון בן נתנאל ורבי אלעזר בן ערך: הוא היה מונה שבחן
רבי אליעזר בן הורקנוס בור סיד שאינו מאבד טפה אחת:
יהושע בן חנניה אשרי יולדתו: יוסי הכהן חסיד: שמעון
בן נתנאל ירא חטא: אלעזר בן ערך מעין המתגבר: הוא היה
אומר אם יהיו כל חכמי ישראל בכף מאזנים ואליעזר בן הורקנוס
בכף שניה הוא מכריע את כולם: אבא שאול אומר משמו אם
יהיו כל חכמי ישראל בכף מאזנים ואליעזר בן הורקנוס אף עמהם
ואלעזר בן ערך בכף שנייה הוא מכריע את כולם: אמר להם צאו
וראו איזו היא דרך טובה שידבק בה האדם רבי אליעזר אומר
עין טובה: ר' יהושע אומר חבר טוב: ר' יוסי אומר שכן טוב:
ר' שמעון אומר הרואה את הנולד: ר' אלעזר אומר לב טוב:
אמר להם רואה אני את דברי אלעזר בן ערך מדבריכם שבכלל
דבריו דבריכם: חזר ואמר להם צאו וראו איזו היא דרך רעה
שיתרחק

שיזכנתך למנוה האדם ר׳ אלעזר אומר עין רעה ר׳ יהושע אומר
חבר רע ר׳ יוסי אומר שכן רע ר׳ שמעון אומר הלוה ואינו משלם
אחד לוה מן האדם כאלו לוה מן המקום ברוך הוא שנ׳ לוה רשע
ולא ישלם וצדיק חונן ונותן ר׳ אלעזר אומר לב רע אמר להם
רואה אני את דברי אלעזר בן ערך מדבריכם שבכלל דבריו
דבריכם הם אמרו שלשה דברים יהי כבוד חבירך חביב עליך
כשלך ואל תהי נוח לכעוס שוב יום אחד לפני מיתתך והוי מתחמם
כנגד אורן שלחכמים והוי זהיר מגחלתן שמא תכוה שנשיכתן
נשיכת שועל ועקיצתן עקיצת עקרב ולחישתן לחישת שרף
וכל דבריהם כגחלי אש ר׳ יהושע אומר עין רעה ויצר הרע
ושנאת הבריות מוציאין את האדם מן העולם ר׳ יוסי אומר
יהי ממון חבירך חביב עליך כשלך התקן עצמך ללמוד תורה
שאינה ירושה לך וכל מעשיך יהיו לשם שמים ר׳ שמעון
אומר הוי זהיר בקרית שמע ובתפלה וכשאתה מתפלל אל
תעש תפלתך קבע אלא תחנונים לפני הקב״ה שנ׳ כי חנון ורחום הוא
ואל תהי רשע בפני עצמך ר׳ אלעזר אומר הוי שקד ללמוד מה
שתשיב את אפיקורוס ודע לפני מי אתה עמל ומי הוא בעל
מלאכתך ר׳ טרפון אומר היום קצר והמלאכה מרובה והפועלים
עצילים ובעל הבית דוחק הוא היה אומר לא עליך כלה מלאכה
לגמור ולא אתה בן חורין ליבטל אבל אם למדת תורה הרבה
נותנין לך שכר הרבה ונאמן הוא בעל מלאכתיך שישלם לך
שכר פעולתך ודע שמתן שכרן שלצדיקים לעתיד לבוא

פרק שלישי

עקביה בן מהללאל אומר הסתכל
בשלשה דברים ואין אתה בא לידי עבירה דע מאין באתה
ולאין אתה הולך ולפני מי אתה עתיד ליתן דין וחשבון
מאין באתה מלחה סרוחה ולאין אתה הולך למקום רמה ותולעה
ולפני מי אתה עתיד ליתן דין וחשבון לפני מלך מלכי המלכים
הקב״ה ר׳ חנניה סגן הכהנים אומר הוי מתפלל בשלומה
שלמלכות שאלמלא מוראה שלמלכות איש את רעהו חיים
בלעו ר׳ חנניה בן תרדיון אומר שנים שהיו יושבין ואין
ביניהן דברי תורה הרי זה מושב לצים שנ׳ ובמושב לצים
לא ישב אבל שנים שהיו יושבין ועוסקין בתורה שכינה
עמהן

עמהן שנ׳ אז נדברו יראי יי׳ איש אל רעהו ויקשב יי׳ וישמע
ומנין לאחד שיושב ודורש כאן קיים את התורה שנ׳ ישב בדד
וידום כי נטל עליו ׳׳ ר׳ שמעון אומר שלשה שישבו באחד
על שלחן אחד ולא אמרו עליו דברי תורה כאן אכלו מזבחי
מיתים שנ׳ כי כל שולחנות מלאו קיא צואה בלי מקום ׳׳ אבל
שלשה שאכלו על שלחן אחד ואמרו עליו דברי תורה כאן אכלו
משלחנו שלהקב״ה שנ׳ וידבר אלי זה השלחן אשר לפני יי׳ ׳׳
חנניה בן חכינאי אומר אף הנוער בלילה והמהלך בדרך יחידי
והמפנה לבו להבטלה הרי זה מתחייב בנפשו ׳׳ ר׳ נחוניא בן הקנה
אומר כל המקבל עליו עול תורה מעבידין אמנו עול מלכות ועול
דרך ארץ ׳׳ וכל הפורק ממנו עול תורה נותנין עליו עול מלכות ועול
דרך ארץ: ר׳ חלפתא איש כפר חנניה אומר עשרה שהיו יושבין ועוסקין
בתורה שכינה עמהם שנ׳ אלהים בעדת אל: ומנין שאפלו חמשה שנ׳ ואגודתו
על ארץ יסדה: ומנין שאפילו שלשה שנ׳ בקרב אלהים ישפוט: ומנין
שאפילו שנים שנ׳ אז נדברו יראי יי׳ איש אל רעהו: ומנין שאפילו אחד
שנ׳ בכל המקום אשר אזכיר את שמי אבוא אליך וברכתיך: ר׳ אלעזר
בן יהודה איש בר תותא אומר תן לו משלו שאת ושלך שלו וכן הוא אומ׳
בדוד כי ממך הכל ומידך נתנו לך: ר׳ יעקב אומר כל המהלך בדרך ושונה
ומפסיק משנתו ואומר מה נאה אילן זה מה נאה נירה זה מעלין עליו כאן
כאו מתחייב בנפשו: ר׳ דוסתאי ברבי ינאי משום ר׳ מאיר אומר כל
השוכח דבר ממשנתו מעלין עליו כאן מתחייב בנפשו שנ׳ רק השמר לך
ושמור נפשך מאד פן תשכח את הדברים ׳׳ יכול אפילו תקפה עליו משנתו
תלמוד לומר ופן יסורו מלבבך כל ימי חייך הא אינו מתחייב בנפשו עד
שישב לו ויסירם מלבו ׳׳ ר׳ חנניה בן דוסא אומר כל שיראת חטאו
קודמת לחכמתו חכמתו מתקיימת ׳׳ וכל שחכמתו קודמת ליראת חטאו
אין חכמתו מתקיימת ׳׳ הוא היה אומר כל שרוח הבריות נוחה הימנו רוח
המקום נוחה הימנו ׳׳ אין רוח הבריות נוחה הימנו אין רוח המקום נוחה
הימנו ׳׳ ר׳ דוסא בן הרכינס אומר שינה שלשחרית ויין שלצהרים
וישיבת כנסיות שלעמי הארץ מוציאין את האדם מן העולם ׳׳
ר׳ אלעזר המודעי אומר המחלל את הקדשים והמבזה את המועדות
והמפר בריתו שלאברהם אבינו והמלבין פני חבירו ברבים והמגלה
פנים בתורה אעפ״י שיש בידו תורה ומעשים טובים אין לו חלק
לעולם הבא ׳׳ ר׳ ישמעאל אומר הוי קל לראש ונוח לתשחורת
והוי מקביל את כל האדם בשמחה ׳׳ ר׳ עקיבה אומר שחוק וקלות
ראש מרגילין לערוה ׳׳ הוא היה אומר מסורת סייג לתורה נדרים
סייג

סייג לנדרים פרישות סייג לחכמה שתיקה״ הוא היה אומר חביב אדם
שנברא בצלם חיבה יתירה נודעת לו שנ' כי בצלם אלהים עשה את האדם״
חביבין ישראל שנקראו בנים למקום שנ' בנים אתם לי״י אלהיכם״
חביבין ישראל שניתן להם כלי שנברא בו העולם שנ' כי לקח טוב נתתי
לכם תורתי אל תעזובו״ הכל צפוי והרשות נתונה ובטוב העולם
נידון והכל לפי רוב המעשה אבל לא על פי המעשה״ הוא היה
אומר הכל נתון בעירבון והמצודה פרוסה על כל החיים והחנות
פתוחה והחנוני מקיף והפינקס פתוח והיד כותבת וכל הרוצה ללוות
בא ולוה והגבאין מחזרין בכל יום ונפרעין מן האדם לדעתו ושלא
לדעתו ויש להם על מה שיסמוכו והדין דין אמת והכל מתוקן
לסעודה״ ר' אלעזר בן עזריה אומר אם אין תורה אין דרך ארץ״
ואם אין דרך ארץ אין תורה״ אם אין חכמה אין יראה״ ואם אין
יראה אין חכמה״ אם אין דעת אין בינה״ ואם אין בינה אין דעת״
אם אין קמח אין תורה״ ואם אין תורה אין קמח״ הוא היה אומר
כל שחכמתו מרובה ממעשיו למה הוא דומה לאילן שענפיו מרובין
ושרשיו מועטין הרוח באה ועוקרתו והופכתו על פניו״ וכל שמעשיו
מרובין מחכמתו למה הוא דומה לאילן שענפיו מועטין ושרשיו
מרובין אפילו כל הרוחות באות ונושבות בו אין מזיזות אותו ממקומו

פרק רביעי

בן זומא אומר איזה הוא חכם הלומד מכל אדם שנ' מכל מלמדי
השכלתי״ איזה הוא גבור הכובש את יצרו שנ' טוב ארך אפים
מגבור״ איזה הוא עשיר השמח בחלקו שנ' יגיע כפיך כי תאכל
אשריך וטוב לך״ אשריך בעולם הזה וטוב לך לעולם הבא״ איזה הוא
מכובד המכבד את הבריות שנ' כי מכבדי אכבד ובוזי יקלו״ בן עזאי אומ'
הוי רץ למצוה קלה ובורח מן העבירה שמצוה גוררת מצוה ועבירה
גוררת עבירה ששכר מצוה מצוה ושכר עבירה עבירה״ הוא היה
אומר אל תהי בז לכל אדם ואל תהי מפליג לכל דבר שאין לך אדם שאין
לו שעה ואין לך דבר שאין לו מקום״ ר' לויטס איש יבנה אומר
מאד מאד הוי שפל רוח שתקות אנוש רמה״ ר' יוחנן בן ברוקה אומ'
המחלל שם שמים בסתר נפרעין ממנו בגלוי אחד שוגג ואחד מזיד
בחלול השם״ ר' ישמעאל בנו אומר הלמד על מנת ללמד מספיקין
בידו ללמוד וללמד״ והלמד על מנת לעשות מספיקין בידו ללמוד
וללמד ולעשות״ ר' צדוק אומר לא תעשם עטרה להתגדל בהם ולא
קורדום לחתוך בהם״ כך היה הלל אומר ודישתמש בתגא חלף״ הא
כל הניאות מדברי תורה נטל חייו מן העולם״ ר' יוסי אומר כל ה
המכבד

המכבד את התורה גופו מכובד על הבריות וכל המחלל את
התורה גופו מחולל על הבריות" ר' ישמעאל בנו אומר החושך עצמו
מן הדין פורק ממנו איבה וגזל ושבועת שוא והגס לבו בהוראה
שוטה רשע וגס רוח" הוא היה אומר אל תהי דן יחידי שאין דן יחידי
אלא אחד ואל תאמר קבלו דעתי שהן רשאין ולא אתה" ר' יוחנן אומר
כל המקיים את התורה מעוני סופו לקיימה מעושר" וכל המבטל את
התורה מעושר סופו לבטלה מעוני" ר' מאיר אומר הוי ממעט בעסק
ועסוק בתורה ושפל רוח בפני כל אדם ואם בטלת מן התורה יש לך
בטילים הרבה כנגדך ואם עמלת בתורה יש לך שכר הרבה ליתן לך:
ר' אליעזר בן יעקב אומר העושה מצוה אחת קנה לו פרקליט אחד והעובר
עבירה אחת קנה לו קטיגור אחד" תשובה ומעשים טובים כתריס לפני
הפורענות" ר' יוחנן הסנדלר אומר כל כניסה שהיא לשם שמים סופה
להתקיים ושאינה לשם שמים אין סופה להתקיים" ר' אליעזר אומר יהי
כבוד תלמידך חביב עליך ככבוד חבירך וכבוד חבירך כמורא רבך
ומורא רבך כמורא שמים" ר' יהודה אומר הוי זהיר בתלמוד ששגגת
התלמוד עולה זדון" ר' שמעון אומר שלשה כתרים הן כתר תורה"
וכתר כהונה" וכתר מלכות" וכתר שם טוב עולה על גביהן" ר' נהוראי
אומר הוי גולה למקום תורה ואל תאמר שהיא תבוא אחריך שחבריך
יקיימוה בידך ואל בינתך אל תשען" ר' ינאי אומר אין בידינו לא
משלות הרשעים ואף לא מיסורי הצדיקים" ר' מתיה בן חרש
אומר הוי מקדים לשלום כל אדם והוי זנב לאריות ואל תהי ראש
לשועלים" ר' יעקב אומר העולם דומה לפרוזדור לפני העולם
הבא התקן עצמך בפרוזדור כדי שתיכנס לטרקלין" הוא היה
אומר יפה שעה אחת בתשובה ומעשים טובים בעולם הזה מכל חיי
העולם הבא" יפה שעה אחת של קורת רוח בעולם הבא מכל חיי העולם
הזה" ר' שמעון בן אלעזר אומר אל תרצה את חבירך בשעת כעסו
ואל תנחמנו בשעה שמתו מוטל לפניו ואל תשאל לו בשעת נדרו
ואל תשתדל לו בשעת קלקלתו" שמואל הקטן אומר בנפל אויבך
אל תשמח ובהכשלו אל יגל לבך פן יראה יי' ורע בעיניו והשיב
מעליו חרון אפו" לא נאמר אלא אפו" אלישע בן אבויה אומר
הלמד תורה ילד למה הוא דומה לדיו כתובה על נייר חדש והלמד
תורה זקן למה הוא דומה לדיו כתובה על נייר מחוק" ר' יוסי
איש כפר הבבלי אומר הלמד מן הקטנים למה הוא דומה
לאוכל ענבים קהות ושותה יין מגתו" והלמד מן הזקנים
למה הוא דומה לאוכל ענבים בשלות ושותה יין ישן" ר'
אומר

אומר אל תסתכל בקנקן אלא במה שיש בו׃ יש קנקן חדש מלא ישן וישן
וישן אפלו חדש אין בו׃ ר׳ אלעזר הקפר אומר הקנאה והתאוה
והכבוד מוציאין את האדם מן העולם׃ הוא היה אומר הילודים
למות והמיתים לחיות והחיים לידון לידע ולהודיע שהוא
היוצר והוא הבורא והוא המבין והוא הדיין והוא עד והוא בעל דין
והוא עתיד לדון שאין לפניו לא עולה ולא שכחה לא משוא פנים
ולא מקח שחד שהכל שלו ודע שהכל בא לחשבון ואל יבטיחך יצרך
שבשאול בית מנוס שעל כרחך אתה נוצר ועל כרחך אתה נולד
ועל כרחך אתה חי ועל כרחך אתה מת ועל כרחך אתה עתיד ליתן
דין וחשבון לפני מלך מלכי המלכים הקב״ה׃

פרק חמישי

בו בעשרה מאמרות נברא העולם ומה תלמוד לומר והלא
במאמר אחד יכול להיבראות אלא להפרע מן הרשעים שהן
מאבדין את העולם שנברא בעשרה מאמרות׃ וליתן שכר
טוב לצדיקים שהן מקיימין את העולם שנברא בעשרה
מאמרות׃ עשרה דורות מאדם ועד נח להודיע כמה ארך אפים
לפניו שכל הדורות היו מכעיסין לפניו עד שהביא עליהם את מי
המבול׃ עשרה דורות מנח ועד אברהם להודיע כמה ארך
אפים לפניו שכל הדורות היו מכעיסין לפניו עד שבא אברהם
אבינו וקבל שכר כולם׃ עשרה נסיונות נתנסה אברהם אבינו
ועמד בכולן להודיע כמה חיבתו של אברהם אבינו׃ עשרה
נסים נעשו לאבותינו במצרים ועשרה על הים׃ עשרה נסיונות
נסו אבותינו את המקום במדבר שנ׳ וינסו אתי זה עשר פעמים
ולא שמעו בקולי׃ עשרה נסים נעשו בבית המקדש׃ לא
הפילה אשה מריח בשר הקדש׃ ולא הסריח בשר הקדש מ
מעולם׃ ולא נראה זבוב בבית המטבחים׃ ולא אירע פיסול
בעומר ובשתי הלחם ובלחם הפנים׃ ולא כבו הגשמים את
עצי המערכה׃ ולא נצחה הרוח את עמוד העשן׃ עומדים
צפופים ומשתחוים רווחים׃ ולא הזיק נחש ועקרב בירושלם
ולא אמר אדם לחבירו צר לי המקום שאלין בירושלם
עשרה דברים נבראו בין השמשות ואלו הן׃ פי הארץ ופי
הבאר׃ ופי האתון׃ והקשת׃ והמן׃ והמטה׃ והשמיר
והכתב׃ והמכתב׃ והלוחות׃ ויש אומרים אף המזיקין
וקבורתו

וקבורתו שלמשה רבינו ואילו שלאברהם אבינו וי״א
אומרים אף צבת בצבת עשויה״ שבעה דברים נאמרו ב
בגולם ושבעה בחכם״ חכם אינו מדבר בפני מי שהוא גדול ממנו
בחכמה ואינו נכנס לתוך דברי חבירו ואינו נבהל להשיב שואל
כהלכה ומשיב כעניין ואומר על ראשון ראשון ועל אחרון
אחרון ועל מה שלא שמע אומר לא שמעתי ומודה על האמת
וחלופיהן בגולם״ שבעה מיני פורעניות באין על שבעה גופי ע
עבירות״ מקצתן מעשרין ומקצתן אין מעשרין גמרו שלא לעשר
רעב שלמהומה ושלבצורת בא״ שלא ליטול חלה״ רעב שלכלייה
בא״ דבר בא לעולם על מיתות האמורות בתורה שלא נמסרו לבית
דין ועל פירות שביעית״ חרב בא לעולם על ענוי הדין ועל עוות
הדין ועל המורים בתורה שלא כהלכה״ חיה רעה באה לעולם על
שבועת שוא ועל חילול השם״ גלות באה לעולם על ע״ז ועל גלוי
עריות ועל שמטת הארץ״ בארבעה פרקים הדבר מרובה
ברביעית ובשביעית ובמוצאי שביעית״ ובמוצאי החג שבכל
שנה ושנה״ ברביעית מפני מעשר עני שבשלישית״ בשביעית
מפני מעשר עני שבששית״ במוצאי שביעית״ מפני פירות שביעית״
במוצאי החג שבכל שנה ושנה מפני גזל מתנות עניים״ ארבע
מדות באדם״ האומר שלי שלי ושלך שלך זו מדה בינונית״ ויש
אומרין זו מדת סדום״ שלי שלך ושלך שלי עם הארץ״ שלי
שלך ושלך שלך חסיד״ שלך שלי ושלי שלי רשע״ ארבע
מדות בתלמידים״ ממהר לשמוע וממהר לאבד״ יצא שכרו ב
בהפסידו״ קשה לשמוע וקשה לאבד יצא הפסידו בשכרו״
ממהר לשמוע וקשה לאבד חכם״ קשה לשמוע וממהר לאבד
זה חלק רע״ ארבע מדות בדעות״ נוח לכעוס ונוח לרצות״ יצא
הפסידו בשכרו״ קשה לכעוס וקשה לרצות יצא שכרו בהפסידו:
קשה לכעוס ונוח לרצות חסיד״ נוח לכעוס וקשה לרצות רשע״
ארבע מדות בנותני צדקה״ רוצה שיתן ולא יתנו אחרים עינו
רעה בשלאחרים״ שיתנו אחרים והוא לא יתן״ עינו רעה בשלו:
שיתן ויתנו אחרים חסיד״ לא יתן ולא יתנו אחרים רשע״
ארבע מדות בהולכי לבית המדרש״ הולך ואינו עושה
שכר הליכה בידו״ עושה ואינו הולך״ שכר מעשה בידו:
הולך ועושה חסיד״ לא הולך ולא עושה רשע״
ארבע מדות ביושבי לפני חכמים״ ספוג ומשפך״ משמרת
ונפה״ ספוג שהוא סופג את הכל״ משפך״ שהוא מכניס בזו
ומוציא

ומשמרת אבנו" משמרת שהיא מוציאה את היין וקולטת את
השמרים" ונפה שהיא מוציאה את הקמח וקולטת את הסלת:
כל אהבה שהיא תלויה בדבר בטל דבר בטלה אהבה: ושאינה
תלויה בדבר אינה בטילה לעולם" איזו היא אהבה שהיא
תלויה בדבר זו אהבת אמנון ותמר: ושאינה תלויה בדבר
זו אהבת דוד ויהונתן" כל מחלוקת שהיא לשם שמים
סופה להתקיים ושאינה לשם שמים אין סופה להתקיים"
איזו היא מחלוקת שהיא לשם שמים זו מחלוקת שמאי
והלל" ושאינה לשם שמים זו מחלוקת קרח ועדתו" כל
המזכה את הרבים אין חטא בא לידו" וכל המחטיא את
הרבים אין מספיקין בידו לעשות תשובה" משה זכה
וזכה את הרבים וזכות הרבים תלויה בו שנ׳ צדקת יי׳
עשה ומשפטיו עם ישרא׳" ירבעם חטא והחטיא את
הרבים וחטאת הרבים תלויה בו שנ׳ על חטאת ירבעם
אשר חטא ואשר החטיא את ישרא׳" כל מי שיש ב
בידו שלשה דברים הללו הרי זה מתלמידיו שלאברהם"
וכל מי שאין בידו שלשה דברים הללו הרי זה מתלמידיו
שלבלעם" תלמידיו שלאברהם עין טובה ונפש שפלה
ורוח נמוכה" אבל תלמידיו שלבלעם עין רעה ונפש
רחבה ורוח גבוהה" מה בין תלמידיו שלאברהם לתלמידיו
שלבלעם" תלמידיו שלבלעם יורדין לגיהנם ונוחלין
באר שחת שנ׳ ואתה אלהים תורידם לבאר שחת אנשי
דמים ומרמה לא יחצו ימיהם" אבל תלמידיו שלאברהם
יורשין גן עדן שנ׳ להנחיל אוהבי יש ואוצרותיהם אמלא:

יהודה בן תימא אומר הוי עז כנמר וקל כנשר ורץ
כצבי וגבור כארי לעשות רצון אביך
שבשמים" הוא היה אומר עז פנים לגיהנם ובוש פנים לגן
עדן יהי רצון מלפניך יי׳ אלהינו שתבנה עירך בימינו ותתן
חלקינו בתורתך עם עושי רצונך" רבי יהודה אומר
בן חמש שנים למקרא" בן עשר שנים למשנה" בן שלש
עשרה למצות" בן חמש עשרה לתלמוד" בן שמנה
עשרה לחופה" בן עשרים לרדוף" בן שלשים לכח"
בן

בן ארבעים לבינה" בן חמשים לעיצה" בן ששים לזקנה
בן שבעים לשיבה" בן שמנים לגבורה" בן תשעים לשוח:
בן מאה כאלו מת ועבר ובטל מן העולם" בן בג בג אומר
הפוך בה והגי בה דכולא בה זבה תחזי סיב ובלי בה ומנה
לא תזוז שאין לך מדה טובה יותר ממנה" בן הא הא
אומר לפום צערא אגרא" ואומר מודה אני לפניך ײ׳׳

פרק ששי קנין תורה

שנו חכמים בלשון המשנה ברוך שבחר בהם ובמשנתם:

רבי מאיר אומר כל העוסק בתורה לשמה זוכה
לדברים הרבה ולא עוד אל שכל העולם כולו
כדאי הוא לו" נקרא ריע ואהוב" אוהב את המקום ואוהב
את הבריות" משמח את המקום ומשמח את הבריות: מלבשתו
ענוה ויראה" ומכשרתו להיות צדיק וחסיד ישר ונאמן ומ
מרחקתו מן החטא" ומקרבתו לזכות" ונוחלין ממנו עצה
ותושיה בינה וגבורה" שנ׳ לי עצה ותושיה אני בינה לי
גבורה" ונותנת לו חיים וממשלה וגדולה וחיקור דין ומגלין
לו רזי תורה" ונעשה כמעין שאינו פוסק" וכנהר שמתגבר והולך:
והוי צנוע וארוך ומוחל על עולבונו" מגדלתו ומרוממתו על
כל המעשים כולם" אמר רבי יהושע בן לוי" בכל יום בת קול
יוצאת מהר חורב ואומרת אוי להן לבריות מעולבונה שלתורה
שכל מי שאינו עוסק בתורה נקרא נזוף שנ׳ נזם זהב באף חזיר
אשה יפה וסרת טעם" ואומר והלוחות מעשה אלהים המה והמכתב
מכתב אלהים הוא חרות על הלוחות" אל תקרא חרות אלא חירות"
שאין לך בן חורין אלא מי שהוא עוסק בתורה שכל מי שעוסק
בתורה הרי זה מתעלה שנ׳ וממתנה נחליאל ומנחליאל במות"
והלמד מחבירו פרק אחד או הלכה אחת או פסוק אחד או דבור
אחד או אפילו אות אחת צריך לנהוג בו כבוד שהרי מצינו דוד
מלך ישראל שלא למד מאחיתופל אלא שני דברים בלבד קראו
רבו אלופו ומיודעו והלא דברים קל וחומר ומה אם דוד מלך
ישראל שלא למד מאחיתופל אלא שני דברים בלבד קראו
רבו אלופו ומיודעו" כך הלמד מחבירו פרק אחד או הלכה
אחת

אחת או פסוק אחד או אפילו אות אחת שצריך לנהוג בו כבוד
ואין כבוד אלא לחכמים שנ׳ כבוד חכמים ינחלו ותמימים ינחלו
טוב" ואין טוב אלא תורה שנ׳ כי לקח טוב נתתי לכם תורתי אל
תעזובו" כך היא דרכה שלתורה פת במלח תאכל ומים במשורה
תשתה ועל הארץ תישן וחיי צער תחיה ובתורה אתה עמל ואם
אתה עושה כן אשריך וטוב לך" אשריך בעולם הזה וטוב לך
לעולם הבא" אל תבקש גדולה לעצמך ולא תחמד יותר מלימודך
עשה" ולא תתאוה לשלחנם שלמלכים ששלחנך גדול משלחנם
וכתרך גדול מכתרם ונאמן הוא בעל מלאכתך שישלם לך שכר
פעולתך" גדולה תורה מן הכהונה ומן המלכות שהמלכות
נקנית בשלשים מעלות" והכהונה בעשרים וארבע מעלות" ואלו הן
בישיבה" במקרא" במשנה" בתלמוד" בדרך ארץ" במיעוט שינה"
במיעוט שחוק" במיעוט תענוג" במיעוט דרך ארץ" בארך אפים"
בטוב לב" באומנות חכמים" ובקבלת ייסורין" ובשמיעת האוזן"
בעריכות שפתים" בבינת הלב" בשפלות הלב" באימה" ביראה"
בענווה" בשמחה" בשימוש חכמים" ובדיבוק חבירים" ובפלפול
התלמידים" המכיר את מקומו" השמח בחלקו" והעושה סייג
לדבריו" ואינו מחזיק טובה לעצמו" אהוב אוהב את המקום
אוהב את הבריות" משמח את המקום" ומשמח את הבריות"
אוהב את הצדקות" אוהב את התוכחות" אוהב את המישרים
ומתרחק מן הכבוד" ואינו רודף אחר הכבוד" ואינו מגיס לבו
בתלמודו ולא שמיח בהוראה" ונושא בעול עם חבירו"
ומכריעו לכף זכות" ומעמידו על האמת" ומעמידו על השלום"
המתישב בתלמודו" שואל ומשיב" שומע ומוסיף" ואינו
נכנס לתוך דברי חבירו" שואל כהלכה" ומשיב כעניין" והלומד
על מנת ללמד" והלומד על מנת לעשות" המחכים את רבו"
והמכוין שמועתו" והאומר דבר בשם אומרו" הא למדת
שכל האומר דבר בשם אומרו מביא גאולה לעולם שנ׳ ותאמר
אסתר למלך בשם מרדכי" גדולה תורה שנותנת חיים לעושיה
בעולם הזה ולעולם הבא שנ׳ כי חיים הם למוצאיהם ולכל בשרו
מרפא" ואומר רפאות תהי לשרך ושקוי לעצמותיך" ואומר
דרכיה דרכי נועם וכל נתיבותיה שלום" ואומר עץ חיים היא
למחזיקים בה ותומכיה מאושר" ואומר תתן לראשך לוית חן
עטרת תפארת תמגנך" ואומר ארך ימים בימינה בשמאלה
עושר וכבוד" ואומר כי ארך ימים ושנות חיים ושלום יוסיפו
לך"